

# In Het Land der Gevleugelde Mensen



door EDGAR RICE BURROUGHS

## EERSTE HOOFDSTUK

...Bradley, vergezeld door vier van zijn gezellen: Sinclair, Brady, James en Tippet, was op verkenning uitgegaan om het achter de bergen gelegen gebied te doorkruisen. De overige leden van de expeditie waren onder het bevel van Tyler te Fort-Dinosaurus achtergebleven (1).

(1) Dit is weer een fantastische roman, waarmee de schrijver ons tracht te verplaatsen naar een ons onbekende wereld... die zou kunnen bestaan.

Laten we nu vertellen welk lot dit troepje beschoren was. Op 4 September 19... waren de vijf mannen reeds vroeg in noordwestelijke richting vertrokken, dwars door de dichte wouden

van eucalyptussen en acacia's en de boomvormige planten welke de toegang tot Caspak, de voorhistorische wereld, versperden.

De grond was zacht en bedekt met een soort van dik mos, dat wemelde van insecten en wormen. De klamme, van vochtigheid doordrenkte lucht, rook naar gisting en rottende planten.

De mannen kwamen langzaam vooruit; zij waren steeds op hun hoede, daar zij zich voortdurend bedreigd wisten door een of ander nieuw gevaar. Toch weerklonk er slechts uiterst zelden een schot, want in de korte tijdspanne die sedert hun aankomst te Caspak verstreken was, hadden zij reeds geleerd al deze gruwelijke gevaren onbezorgd te trotseren; zij maakten zelfs grapjes onder elkaar toen een reusachtige gestalte zich in de verte langzaam ontplooidde om vervolgens in het kreupelhout te verdwijnen.

- 't Is gelijk, bromde Brady die afkomstig was uit Dublin. 't Is hier de plaats niet van een Ier.

- 't Is hier de plaats niet voor eender welk fatsoenlijk matroos! sprak Sinclair op zijn beurt. Ik kan het met mijzelf niet eens worden of ik liever in dit vervloekte land ben, dan wel in 't diepste van de zee om als voedsel voor de krabben te dienen!

Deze fijne scherts oogstte een verdiend succes en Sinclair's gezellen barstten in een heldere schaterlach uit, die echter onderbroken werd door een akelig gebrul, afkomstig uit een dicht kreupelbosje dat niet ver van hen oprees.

- Nog een schat van een beestje! mopperde Tippet onbeweeglijk, het geweer geschouderd, in afwachting van de onvermijdelijke losbranding.

- Drommels! Zij hebben honger, wat wil je, en ze zijn ook benieuwd om de smaak van een ribbetje van een Engelsman te leren kennen! wedervoer Bradley.

Een poosje bleef alles stil. In het kreupelbosje bewoog geen blaadje.

- Misschien heeft het beest er van afgezien ons aan te vallen, zei Bradley. Laten wij trachten hier voorbij te geraken want wij mogen onze munitie niet verspillen... Volgt mij!

Het troepje trok in een brede cirkel om het verdachte bosje heen, in de hoop het gevecht te kunnen ontwijken, doch bijna aanstonds sidderde het gebladerte en de geweldige kop van een hollenbeer kwam te voorschijn.

- Klimt in de bomen! schreeuwde Bradley. En vooral, spaart uw munitie!

De beer trad vooruit en gromde op een betekenisvolle manier;

Tippet, die het dichtst bij het dier stond, lichtte de hielen en holde naar een nabijstaande boom, doch op hetzelfde ogenblik ging de beer tot de aanval over, juist in de richting van Tippet.

Al de matrozen waren vlug in de naburige bomen geklommen behalve Bradley die zich op de lippen beet en angstig de bewegingen van de beer en van Tippet volgde. De man had een zekere voorsprong maar de snelheid van het reusachtige beest grensde aan het wonderbare. Toch zou Tippet er ongetwijfeld in geslaagd zijn zijn schuilplaats te bereiken, indien zijn voet niet tegen een wortel had aangestoten... Hij kon zijn evenwicht niet herwinnen en viel languit op de grond neer, daarbij zijn geweer loslatend dat naast hem viel.

Op hetzelfde ogenblik weerklonk een schot, onmiddellijk beantwoord door een gebrul van woede. Tippet poogde zich weer op te richten en zijn geweer te schouderen.

- Laat dat met rust! riep Bradley. Ik zeg je dat je geen munitie mag verspillen!

De beer, in zijn aanloop gestuit, keek afwisselend naar Bradley en dan weer naar Tippet. Toen begon Bradley drukke gebaren te maken in zijn richting:

- Komaan! Langs hier, beer in pelsfrak! Kereltje, kereltje, kereltje! Ik heb geen kogel te verliezen om hem in je huid te jagen!

Toen hij aldus de aandacht van het dier had getrokken, begon hij opzichtig te vluchten, wel wetend dat een woedend dier liever op een vluchtende vijand losstormt dan op een onbeweeglijke prooi.

En inderdaad, de beer ging tot de aanval over en zat weldra met fonkelende ogen Bradley op de hielen.

- Klim nu gauw in je boom, Tippet! riep Bradley, die het van zijn kant eveneens op een lopen zette.

De andere matrozen, die veilig in de boomtakken zaten, woonden dit tafereel met ingehouden adem bij. Zou Bradley in zijn opzet slagen?... En moest hij op zijn beurt eens uitglijden? Het monster, een enorme vleesberg van zowat twee meter hoogte, kwam op Bradley af met de vaart van een sneltrein...

Dit alles speelde zich af in enkele seconden, die de hijgende toeschouwers een eeuwigheid leken... Zij zagen hoe Tippet, de raad van Bradley volgend, vooruitsprong en naar een boom rende, hoe hij vervolgens zijn blik naar de luitenant wendde en plots stilhield alsof hij in een standbeeld veranderd was, toen hij begreep dat Bradley aan een gruwelijke dood niet kon ontsnappen...

Opeens schouderde Tippet zijn geweer en begon als een gek te

vuren op het monster dat zijn makker bijna had ingehaald. Een kreet weerklonk uit de mond van de matrozen: wat een dwaasheid! Vooral dan vanwege Tippet die voorzeker een moedige jongen maar voorzichtig van aard was, zelfs buiten de geoorloofde grenzen!

Hij ging zich laten in stukken trekken! openrijten! verscheuren! En waarschijnlijk zou hij Bradley daardoor niet eens redden!

Het ondier was echter plotseling blijven staan en sidderde geruime tijd over gans zijn lichaam. Vervolgens stortte het als een logge massa neer.

Tippet slaakte een triomfkreet en snelde naderbij maar sprong bijna aanstonds terug: in een laatste stuiptrekking had de beer een poot, voorzien van reusachtige klauwen, uitgestoken!... Toen ging Tippet veiligheidshalve voort met zijn geweer op het dier af te schieten.

- Dank je, oude kerel, zei Bradley. Je hebt mij het leven gered... Maar wat een verkwisting van munitie!

Het troepje zette zijn tocht voort en tien minuten later was het onbelangrijk voorval dat zich zojuist had afgespeeld vergeten.

Twee dagen lang vervolgden zij aldus hun gevaarlijke reis. Reeds waren zij vlakbij de steile berghellingen, die bijna loodrecht en zonder de minste inkerving oprezen. In de namiddag staken zij een lauw stroompje over, waar myriaden microscopische diertjes zwevend in het schuim ronddwarrelden.

De ondervinding had de matrozen geleerd dat, als men tegen zulk een stroom opvoer, deze onfeilbaar naar een bron van warm water leidde, maar zij hielden er volstrekt niet aan zich daarheen te begeven, daar zij er zich konden aan verwachten ginder enkele bewoners van Caspak aan te treffen. Sedert hun duikboot hen naar dit verwenste eiland had gebracht, hadden zij reeds drie typen van het zeer speciale mensenras van Caspak ontmoet.

De eersten waren monsters, die uiterlijk een treffende gelijkenis vertoonden met het apenras; zij waren geheel met haar bedekt, hadden een afstotend voorkomen en konden zich alleen door klanknabootsing uiteten. Daarna waren het andere wezens, die bijna rechtop op hun benen liepen, hoewel zij zich soms ook van hun armen bedienden. En eindelijk ook mensen zoals Ahm, de man die zij hadden gevangen genomen, en die deel uitmaakte van het volk van de stok. Zij spraken een primitieve maar duidelijke, gearticuleerde taal en hanteerden hun geliefkoosd wapen met grote kunstvaardigheid.

Al die volkeren hadden zich uiterst oorlogszuchtig aangesteld.

Evenals de ganse dierenwereld van Caspak was de eerste wet waaraan zij gehoorzaamden te doden, alles te doden wat zich voor hen aanbood en ieder levend wezen te beschouwen als een mogelijke vijand, die meedogenloos en zonder uitstel moest vernietigd worden.

Om die reden was het, dat Bradley niet de minste lust voelde om de lauwe en walgingwekkende beek tot aan haar bron te volgen. Het noodlot zou hem echter duchtig beetnemen: de expeditie bevond zich inderdaad dicht bij de plaats waar de bron ontsprong dan Bradley het vermoed had en toen zij eindelijk tevoorschijn kwamen uit een soort van groene jungle, die hun het uitzicht volkomen belemmerde, bemerkten de mannen dat zij zich vlakbij de bron bevonden die zij hadden willen vermijden.

Op hetzelfde ogenblik dook achter hen een groep harige mannen op, gewapend met stokken en bijlen. Toen zij elkaar op het oog kregen, bleven de beide groepen onthutst staan en namen elkaar in ogenschouw.

De nieuw aangekomen waren jagers die, met buit beladen, van een vruchtbare tocht terugkeerden. Hun huid was blank maar hun wollige haren, hun platneus, hun dikke lippen wezen op een nauwe verwantschap met de primitieve volksstammen van het zwarte Afrika.

In ieder geval behoorden zij tot een meer ontwikkeld ras dan de Bo-lus of het volk van de stok.

Bradley had liever een ontmoeting vermeden die weinig kans bood op een vreedzaam verloop; daar hij echter zijn makkers in deze richting wilde leiden en hij rechts ingesloten was door de waterloop en links door de jungle, zag hij zich wel gedwongen de jagers het hoofd te bieden.

In de hoop echter tot een goede verstandhouding te komen, trad de luitenant met opgestoken hand vooruit:

- Wij zijn vrienden, zei hij in de taal van Ahm, de ex-gevangene van Fort-Dinosaurus. Laat ons in vrede verder gaan, wij willen u geen kwaad doen.

De mannen met de bijl beantwoordden deze verklaring met een concert van snotterde bromgeluiden

- Inderdaad, riep een van hen uit, jullie zullen ons geen kwaad doen, want wij zullen u doden! Vooruit! Er op los! Met een woest gehuil wierp de bende zich op de Europeanen.

- Sinclair, schiet op de aanvoerder en tracht hem ernstig te kwetsen, beval Bradley zuchtend. Let goed op en mis je schot niet! Vergeet niet dat wij onze munitie moeten sparen!

Sinclair legde aan en mikte op de arm van de tierende wilde die hem naderde. Achter de aanvoerder stond een andere kerel en beiden werden door dezelfde kogel getroffen.

De uitwerking van dit dubbel schot op de rest van de bende was ogenblikkelijk. Zij bleven plots staan, lichtten de hielen en verdwenen in de jungle, het struikgewas vertrappend waarvan de takken onder hun overijlde vlucht kraakten. Zij droegen er niet eens zorg voor de sporen van hun doortocht voor hun vijanden te verbergen, zodanig waren zij beheerst door de angst voor de vreemde donder welke de dapperste krijgers neerverelde.

Dit gevecht werd gadeslagen door nieuwsgierige ogen, verborgen in de duisternis van de jungle. Toen de groep Engelsen haar tocht naar de bron voortzette, werd zij nagestaard door de begerige blik van die ronde ogen, schier zonder uitdrukking behalve die van een ijskoude wreedheid welke in hun bleekgrijze iris schitterde...

Verre van te vermoeden dat een onverzoenlijke vijand, die gans alleen nog meer te duchten was dan al de bewoners van Caspak, hun spoor volgde, bereikten de mannen bij het vallen van de avond een weide die hun geschikt scheen om er hun kamp voor de nacht op te slaan. Een beekje vloeide tussen de stenen en de weide lag aan de voet van een heuvel, die haar langs drie zijden omringde als een natuurlijke verdediging. Op Bradley's bevel begaf eenieder zich aan de taak die hem gewoonlijk ten deel viel: houthakken, de maaltijd bereiden, de toestand van de geweren nazien, enz.

Terwijl zij aldus bezig waren, werd Bradley's aandacht gaande gemaakt door een zwaar en traag geklapwiek. Hij hief de ogen open, er zich aan verwachtend een pterodactylus te zien, of een van die grote vliegende kruipdieren welke sommige streken van het eiland onveilig maakten..



Bradley was moedig... Doch toen hij het hoofd had opgeheven, stiet hij niettemin een gehuil uit en werd wit als een doek.

- Grote God! stamelde hij. Wat is dat? Wat is dat?

Bradley's makkers waren op zijn geschreeuw toegesneld en toen zij de richting van zijn verschrikte blik gevolgd hadden, kon niemand onder hen, zelfs niet de stoutmoedigste, een rilling over zijn gehele lichaam bedwingen.

Wat Brady aangaat, hij fluisterde met een zwakke stem als die van een kind:

- Dat God ons beschermel... 't Is een spook!...

Bradley, die steeds zijn koelbloedigheid bewaarde op het meest kritische ogenblik, hoe groot het gevaar ook was, voelde nochtans zijn haren te berge rijzen toen, dertig meter boven hen een schepsel, vaag lijkend op een menselijk wezen, langzaam klapwiekte en zijn ronde, bleke ogen op hen vestigde.

De vijf mannen bleven verlamd staan, als onder de indruk van een betovering, zolang de verbijsterende verschijning zichtbaar bleef. Eindelijk verdween zij aan de andere zijde van de heuvel. Niemand had er aan gedacht het geweer te gebruiken dat hij in de hand hield.

Toen kwam de terugslag. Tippet liet zich op de grond neervallen en verborg het gezicht in de handen:

- God! bad hij met luide stem, verlos mij uit deze gruwelwereld!

Bradley, die ietwat van zijn eerste ontroering bekomen was, vloekte nu luidop en riep al de heiligen van het paradijs aan,

schreeuwend dat hij geen lafaard was en dat het vliegend beest voorzeker niets anders was dan « een doodgewone pterodactylus ».

- Jawel! protesteerde Sinclair spottend. Maar ik heb nog nooit pterodactylussen gezien met een wapperend lijkkleed om zich heen!

- Vertel nu geen dwaasheden! zei Bradley, die ondanks zichzelf sidderde. Trouwens, als je zo'n slimmerd bent, zeg ons dan wat het was tenzij een pterodactylus?

Daar Sinclair met open mond staan bleef zonder iets te zeggen, wendde Brady zich tot Bradley:

- Wat was het volgens uw mening?

De aanvoerder van het groepje schudde het hoofd:

- Ik weet er niets van, antwoordde hij langzaam. Het leek op een menselijk wezen, gehuld in een wapperend kleed... Naar het mij toescheen, vertoonde het gezicht eerder menselijke trekken dan iets anders, maar ik heb er geen flauw benul van wat het dan wel zijn kan, en wat dat betreft weet ik niets meer dan jij.

» In ieder geval, het kan niets anders zijn dan een wezen van vlees en beenderen zoals jij en ik. Prent u goed in het hoofd dat er geen spoken bestaan en dat deze verschijning gewoon een nieuwe uiting is van de zonderlinge levensvormen die wij hier hebben ontmoet ».

Tippet richtte het hoofd op. Zijn ogen stonden hol en waren met blauwe kringen omringd:

- U kan vertellen wat u wil! sprak hij op bittere toon. Ik, ik heb het gezien! Het had het hoofd van een spook, geheel wit, met ogen... Ho! Heeft u zijn ogen gezien?

- 't Is waar, hernam Sinclair dadelijk, die ogen waren geen ogen van een kruipdier of van enig ander dier! Ik heb het zeer goed gezien en ik heb zijn ronde ogen gezien, zijn holle wangen en zijn magere lippen die zijn gele tanden bloot lieten... precies als bij een spook!

- Ja! bracht Sinclair moeizaam uit, die als door de bliksem getroffen scheen en nog geen woord gesproken had sedert hij de vreemde verschijning gezien had. Ja... een spook... het is gekomen... om onze dood aan te kondigen... ons aller dood! Wij gaan sterven... ik ga sterven!...

En hij eindigde met een snik.

Bradley begreep dat het ogenblik gekomen was om zijn gezag te doen gelden en het meesterschap over zijn ontredderde mannen weer ter hand te nemen.

- Kom, kom! zei hij met ruwe stem. Wat betekenen al die



bakerpraatjes! Ben je niet beschaamd, James? Allen aan 't werk! En vlug wat! Wij hebben geen tijd te verliezen met te jammeren! Deze gezaghebbende toon behaalde het door de officier beoogde resultaat en eenieder keerde naar zijn taak terug, doch het gezang en de twistgesprekken hadden opgehouden en een loodzware stemming drukte op het kamp.

Het was slechts wanneer de mannen gegeten hadden en het kleine rantsoen tabak in ontvangst hadden genomen dat de aanvoerder hun toestond, dat de spanning ietwat verminderde. Bradley was de eerste die ietwat van zijn gewone goede luim scheen te hebben teruggevonden en hij begon als naar gewoonte het *Tipperary* te fluiten. Maar de stemmen van zijn makkers sloten zich slechts vreesachtig hierbij aan.

Een groot vuur vlamde in het midden van het kamp om de wilde dieren op afstand te houden en evenals iedere avond werd de schildwacht om de twee uren afgelost. In de naburige kreupelbosjes flikkerden bijwijlen twee groene lichtjes, knipoogden en verdwenen, terwijl in de verte een ontgoocheld gebrom weerklonk.

De vijf mannen waren nu echter reeds gewend geraakt aan deze afzichtelijke en vreesaanjagende nabuurschap, die niet meer bij machte was hen te verschrikken en die hen niet meer beïnvloedde dan het zicht van een zwervende hond in hun geboorteland Engeland dit zou gedaan hebben.

Sinclair betrok nu de wacht terwijl de anderen in een kring geschaard zaten rondom Brady, die hun een van zijn wonderbare avonturen vertelde. Zoals alle Ieren beschikte Brady over een levendige verbeelding en zijn makkers hoorden hem dolgraag geschiedenissen vertellen. Zij hoorden niet eens meer het vreselijke nachtelijk concert van Caspak en voelden zich volkomen veilig rondom de knetterende vuurgloed...

Opeens, alsof de vinger van de dood zelf hen had aangeraakt, bleven de vijf mannen onbeweeglijk, als aan de grond genageld zitten.

Boven hen, in de lucht, had een dof geklepper van vleugels weerklonken... en een zware schaduw was onder de lage wolken voorbijgeleden... Met een snijdende kreet hief Sinclair zijn geweer op en vuurde.

Een sluier bewoog vaag in de nacht en de verschijning werd door de duisternis verzwolgen, terwijl het geklapwiek zich sneller verwijderde.

Bradley was de eerste die de spraak terugvond:

- Je had niet moeten schieten, Sinclair, zei hij kordaat. Nog eens, wij kunnen het ons niet veroorloven onze munitie te verspillen! Sinclair streek met de hand over het voorhoofd dat parelde van 't zweet.

- Ik kon het niet nalaten, mompelde hij. Men moet werkelijk van staal zijn om op zulke afzichtelijke verschijning niet te schieten... Bestaan er waarlijk geen spoken?

- Neen, zei Bradley, beslist niet!

- Zo zeker is het niet, meende Brady hoofdschuddend. In Ierland spreekt men dikwijls van de « moerasgeest »...

- Stilte! gebod Bradley.

- Bij de hoeve van mijn grootvader, troefde Tippet, staat een oud bouwvallig huis en 's nachts ziet men er dwaallichten, hoort men er zuchten en gerinkel van ketens...

- Willen jullie wel eens zwijgen, allemaal! brulde Bradley. Slaapt, dat is het beste wat jullie doen kunnen, in plaats van elkaar schrik aan te jagen met spookhistories!

Lang duurde het echter alvorens de mannen een oog konden sluiten tot eindelijk, bij het krieken van de morgen, de vermoedheid het haalde op hun angst. Zij hoorden ten minste het akelig klapperwieken niet meer.

's Anderendaags zette het groepje zijn weg langs de rotsachtige afsluiting voort, zonder de kleinste opening in de bijna loodrechte muur te ontdekken.

Ontmoedigd beval Bradley de terugkeer naar Fort-Dinosaurus, des te meer daar hij reeds ruimschoots het aantal dagen overschreden had, dat met Bowen Tyler voor deze expeditie was overeengekomen.

De rotsen liepen in schuine richting naar het noord-oosten, wat er ongetwijfeld scheen op te wijzen dat de ontdekkingsreizigers het noordelijk uiteinde van het eiland naderden. Volgens Bradley's berekeningen was de reis derwijze verlopen, dat hij zich bijna rechtstreeks ten noorden van Fort-Dinosaurus moest bevinden en, om tijd te winnen, besloot hij in rechte lijn in deze richting voort te gaan, in plaats van op zijn stappen langs de reeds doorkruiste streek terug te keren.

De volgende nacht (het was de 9 September 19...), kampeerden de mannen nabij een heldere waterbron. Na de maaltijd kwamen zij als naar gewoonte bij elkaar zitten om te roken en te praten. Tippet betrok de wacht.

Sedert enkele tijd schenen de grote vleesetende dieren minder talrijk en de vijf gezellen redetwistten geruime tijd over dit feit.

Bovendien hadden zij opgemerkt dat de kruipdieren, die zo overvloedig in het overige gedeelte van Caspak voorkwamen, op dit deel van het eiland uiterst schaars waren.

Zoals elke avond sliepen zij vroeg in, behalve natuurlijk de schildwacht.

Het scheen Bradley dat hij nauwelijks de ogen geloken had, toen hij uit zijn slaap gewekt werd door een scherpe kreet, onmiddellijk gevolgd door verscheidene losbrandingen, die afkomstig waren van de zijde waar Tippet zich moest bevinden.

Nog half slapend begon Bradley in die richting te lopen en toen hoorde hij hetzelfde geklepper van vleugels dat hem enkele nachten te voren de schrik op het lijf gejaagd had. Hij had het niet eens nodig de ogen op te slaan naar de verschijning die langzaam in de lucht wegvloog, om te begrijpen dat de vreemde bezoeker was teruggekomen.

Werktuigelijk stak hij de arm op en richtte de loop van zijn revolver naar de witte gedaante, maar hij haalde de schouders op en liet langzaam zijn hand zakken.

- Waartoe dient het? mompelde hij. De kogels worden te kostbaar...

Hij spoedde zich naar de plaats waar Tippet met het gezicht tegen de grond lag. Geheel ontdaan volgden James, Sinclair en Brady hem op de hielen.

- Geen twijfel mogelijk, hij is dood! fluisterde James terwijl Bradley naast het roerloze lichaam neerknielde.

Bradley draaide Tippet op de rug en drukte het hoofd tegen diens borst.

- Bezwijmd! zei hij opstaand. Breng mij water, vlug!

Vervolgens knoopte hij het hemd van Tippet los en toen men hem water had aangebracht, besprenkelde hij hem het gezicht en de borst.

Langzaam opende Tippet de ogen en ging overeind zitten. Eerst bekeek hij nieuwsgierig zijn makkers, alsof hij ze voor de eerste maal zag; daarna gleed er een uitdrukking van angst over zijn gelaat en hij beefde over gans zijn lichaam. Hij wierp een vreesachtige blik ten hemel, verborg daarna het gezicht in de handen en begon te snikken als een kind.

- Wel, oude jongen, wat is er? vroeg Bradley. Verman je! Laat je zo niet gaan! Wat is er gebeurd?

- O! 't Is te afschuwelijk! zuchtte Tippet. Het is teruggekomen! Ik had juist de tijd om het geruis van zijn vleugels te horen, en daarna is hij op mij neergestort als een sperwer, om mij tussen

zijn grote gele klauwen mee te nemen...

- Je hebt een nachtmerrie gehad, dat is alles! zei Bradley beslist, want hij voelde dat de paniek zijn mannen opnieuw vermeesterde. Heb je het goed aangekeken, dat fameuze spook?

Tippet bevestigde dat hij het inderdaad had aangekeken - en beter dan hij er lust toe had. Hij had zijn blik diep in de ogen van de verschijning geboord:

- Levenloze ogen in een levenloos gezicht zei hij, bevend als een blad.

- En wat wilde het van jou? fluisterde James.

- Mij meenemen naar het rijk der spoken! antwoordde Tippet met gesmoorde stem die zijn toehoorders met angst sloeg.

De volgende dag was Tippet als een lichaam zonder ziel. Hij liep naast zijn makkers maar sprak geen woord, tenzij om een uiterst kort antwoord te geven op een vraag die men hem driemaal moest herhalen alvorens hij ze hoorde.

Bradley maakte zich bezorgd over de toestand van de matroos en ondervroeg hem zachtjes, doch bekwam slechts onsamenhangende antwoorden. Tippet beweerde dat hij reeds dood was en dat hij, indien hij in de loop van den dag niet stierf, toch niet meer in staat was een nieuwe nacht te leven in de angst voor het einde dat hem wachtte.

- Ik krepeer liever onmiddellijk! herhaalde hij op verwilderde toon. De redeneringen en vermaningen van Bradley waren vruchteloos. Hij had graag Tippet zijn wapens afgenomen om hem te beletten zijn sombere plannen ten uitvoer te brengen, maar de gevaren van de weg lieten het niet toe de man te ontwapenen, daar hij aldus blootstond aan een nog vluggere dood dan degene die hij zocht.

De kleine groep was somber en terneergedrukt. Al de gevaren welke deze moedige kerels tot hiertoe getrotseerd hadden, waren niet bij machte geweest hun optimisme aan te tasten. Maar in de nieuwe toedreiging die hen boven het hoofd hing, was er iets onverklaarbaars dat hen beangstigde, des te meer daar de bijgelovige vrees van Tippet niet zonder invloed op hen bleef.

Tot overmaat van ramp trokken zij nu door een dicht woud waarin zij met moeite vooruitkwamen. De kruipdieren waren opnieuw verschenen en maakten de boswegen onveilig. Er was een voortdurende aandacht nodig om de walgelijke dieren te vermijden welke in deze omgeving krioelden.

Zonder een woord te spreken, met opeengeklemd tanden, gingen zij voort en hoopten alleen maar dat deze wildernis, evenals de

meeste wouden van Caspak, niet al te uitgestrekt zou zijn, en dat zij weldra uit deze verwarde plantengroei zouden geraken, welke door een boosaardig leven bezield scheen.

## TWEEDE HOOFDSTUK

Bradley stapte voorop, toen hij zich eensklaps vlakbij een monsterachtig beest van reusachtige afmetingen bevond. Neergehurkt op een open plek, blijkbaar dicht bij de zoom van het woud, was het schepsel, dat op een enorme draak leek, bezig met de romp van een mammoth te verslinden.

Van zijn vreselijke kaaksbeenderen tot aan het eind van zijn lange staart was het dier zeker dertig meter lang en zijn lijf was bedekt met grote schubben die aan de delen van een harnas deden denken.

Het schrikwekkend gedrocht bemerkte Bradley juist op het ogenblik toen hij het zelf zag; het richtte zich op zijn poten op, zodat zijn kop zich ongeveer tien meter boven de grond bevond, terwijl het een gefluit liet horen, dat leek op hetgeen een tiental locomotieven onder stoom voortbrengen.

- Vlucht! schreeuwde Bradley tot zijn mannen.

Deze begrepen de waarschuwing en verspreidden zich in alle richtingen om aan het monster te ontsnappen. Alleen Tippet scheen niets gehoord te hebben en bleef onbeweeglijk staan, de ogen in het ijle gericht.

Ten overstaan van het dreigende gevaar dat zijn makker liep, vergat Bradley voor eenmaal zijn principes van spaarzaamheid op het gebied van munitie, en vuurde op het monster.



De kogel trof het beest in de zwakke plaats van de schouder, die niet van schubben voorzien was zoals het overige gedeelte van zijn lijf. Het monster stiet een schrille kreet uit en zijn kleine, woeste ogen schoten vonken. Vastberaden wachtte Bradley de aanval af,

in de hoop dat Tippet eindelijk uit zijn verdoving zou ontwaken en zich in veiligheid zou brengen. Doch integendeel! Als gehypnotiseerd schreed de matroos op het monster toe, dat met een laatste gebrul op hem neerstortte...

Wanhopig hief Bradley zijn geweer op om nogmaals te vuren, maar zijn verstand zei hem dat het nutteloos was. Tippet had reeds de geest gegeven en waartoe diende het een kogel te verspillen die misschien spoedig een ander mensenleven kon redden? Toch stiet het Bradley tegen de borst het levenloze lichaam van zijn gezelschap door het monster te laten verscheuren. Besluiteloos draaide hij de kolf van zijn geweer in de handen rond, toen hij het beest zich plotseling opnieuw zag oprichten, een angstwekkend gehuil slaken en naast het lichaam van Tippet op de grond neerploffen.

De kogel van Bradley had het hart van de draak doorboord en nu eerst had het leven in deze vleesberg opgehouden.

Toen riep Bradley de andere leden van het groepje. Alle vier naderden zij de plaats waar het beest lag en verzekerden zich dat het wel degelijk dood was.

Op dit ogenblik bromde Brady tussen de tanden:

- Het is wel zoals het spook aan die arme Tippet had gezegd. Hij had zich niet vergist in de waarschuwing die hij ontvangen had.

- 't Is slechts een begin, onze beurt komt ook! voegde James er aan toe, wiens onderkaak krampachtig bewoog alsof hij wenen ging.

Iedereen weet dat de geesten de gedaanten kunnen aannemen die zij verkiezen en het is best mogelijk dat het spook deze gedaante heeft aangenomen om onze arme Tippet te doden, zei Sinclair. Indien hij onder de tanden van een leeuw of van een dergelijk dier bezweken was, zou het niet zo verwonderlijk zijn, maar een monster als dit moet voorzeker een boze geest zijn die zich onder deze gedaante schuilhield.

- Een kogel kan geen geest doden, verklaarde Bradley geduldig, en vermits dit beest dood is, kon er ook niets bovennatuurlijks in schuilen. Ik meen trouwens dat ik in een wetenschappelijk tijdschrift reeds de wedersamenstelling van een gelijksoortig dier heb gezien. Het is een tyrannosaurus en een specimen ervan berust in het museum van New-York. Het leefde over zes miljoen jaren.

- Heu! sprak Sinclair. En dit beest dan? Het is toch geen zes miljoen jaren oud?

- Neen, antwoordde Bradley, maar zijn bestaan bewijst dat het

eiland Caspak nog geen merkelijke veranderingen heeft ondergaan sedert meer dan zestig duizend eeuwen.

Dit gesprek droeg er toe bij om de mannen in hun gedrukte stemming enigszins te verstrooien; vervolgens moesten zij de strijd aanbinden tegen de aasgieren, die reeds door hun instinct naar de plaats gedreven werden waar het kreng van het neergevelde gedrocht lag. Toen zij verdreven waren, groef men een zo diep mogelijk graf voor Tippet, en zijn stoffelijk overschot werd erin neergelegd.

Op een terpje plantte Sinclair een houten kruis, waarin hij deze woorden gegrift had:

*HIER RUST JOHN TIPPET*  
*Engels staatsburger*  
*door een Tyrannosaurus gedood*  
*op 10 September 19...*  
*REQUIESCAT IN PACE*

Daarna sprak Bradley, met ontdekt hoofd, met luide stem een kort gebed uit.

Na deze treurige episode zette de groep haar weg naar het Zuiden voort doorheen de wouden, de moerassen of de uitgestrekte vlakten bedekt met dicht gras waarop damherten, antilopen en hinden graasden, evenals een uiterst kleine paardsoort, nauwelijks groter dan een hond. In dit gebied kwamen trouwens talrijke variëteiten van het paardenras voor, doch alle waren ze van zeer kleine gestalte.

Vanzelfsprekend had deze overvloed van planteneters ten gevolge een even grote verscheidenheid van roofdieren: hyenodons, panters, leeuwen, tijgers, evenals talrijke soorten van kruipdieren.

De 12e September kwamen de ontdekkingsreizigers aan de voet van een rotsgebergte waarvan zij de beklimming aanvatten om hun tocht naar het Zuiden voort te zetten.

Vooreerst moesten zij door het geluid van hun wapens de volksstam verdrijven die in de rotsholen leefde en die zich daarna voorzichtig op afstand hield.

Die nacht kampeerden zij op een weinig beboste hoogvlakte en daar kregen zij opnieuw het nachtelijk bezoek van de verschijning die hen met angst vervulde.

Evenals tijdens de nacht van de 9e September, kwam de eerste waarschuwing van de schildwacht die de wacht betrok bij zijn



slapende makkers.

Een geweldige angstkreet, onderlijnd door een gewerschot, deed Bradley, Sinclair en Brady toesnellen, juist op tijd om James in gevecht aan te treffen met een grote witte gestalte die krampachtig haar vleugels bewoog boven het hoofd van de Engelsman. Toen het schrikwekkend wezen de makkers van James bemerkten die ter hulp kwamen aansnellen, liet het zijn prooi los en vloog weg met het doffe geluid dat zijn vlucht kenmerkte.

Brady schoot op het monster maar het was reeds ver en zij konden niet weten of de kogel zijn doel bereikt had.

Vervolgens bogen zij zich heen over James, die op de grond lag en al zijn ledematen zenuwachtig bewoog. Aanvankelijk was het hem onmogelijk te spreken, maar tenslotte herwon hij genoeg van zijn krachten om aan zijn makkers te zeggen, dat hij een eigenaardig gerucht boven zijn hoofd gehoord had; doch alvorens hij zich goed rekenschap kon geven van het gevaar dat hem bedreigde, had hij zich door het monster gegrepen gevoeld en amper de tijd gevonden om een slot af te vuren ten einde de aandacht van het groepje gaande te maken.

Van dit ogenblik af was James niet meer dezelfde. Met zijn doffe ogen en bevende lippen leek hij op een ter dood veroordeelde en bovendien beweerde hij, dat het niet lang zou duren alvorens hij hetzelfde lot van Tippet zou ondergaan, daar hij dezelfde waarschuwing vanwege het « spook » had gekregen.

Men kan wel denken dat dit gekreun en deze akelige voorspellingen een jammerlijke uitwerking op Sinclair en Brady teweegbrachten. Bradley zelf was zeer terneergeslagen en hij moest zich geweld aandoen om, in tegenwoordigheid van de anderen, blijk te geven van een onbezorgdheid en een zelfvertrouwen die hij op verre na niet voelde.

Twee dagen later stierf William James onder de klauwen van een holentijger.

De drie overlevenden trokken nu alleen in zuidelijke richting voort. Volgens Bradley's schatting bevonden zij zich op ongeveer vijftig kilometer van Fort-Dinosaurus. In de hoop de volgende dag het kamp te bereiken, marcheerden zij zonder oponthoud tot 's nachts. Zonder al te veel moeilijkheden hadden zij de eerste vijftien kilometer afgelegd maar vervolgens werd hun opmars langzamer en 's avonds kampeerden zij nog vrij ver van Fort-Dinosaurus, en zij vroegen zich wanhopig af wie het volgende slachtoffer van de wonderlijke verschijning zou zijn:

Als naar gewoonte betrok ieder op zijn beurt gedurende twee uren de wacht. Brady stond van acht tot tien uur op schildwacht, vervolgens maakte hij Sinclair wakker die tot middernacht de wacht betrok, waarna Bradley aan de beurt kwam. De laatste wacht, van twee tot vier uur, moest door Brady verzekerd worden, daar zij besloten hadden zich bij zonsopgang opnieuw op weg te begeven.

Brady was verzonken in de diepe slaap welke een gerust geweten meebrengt, toen hij gewekt werd door een zonnestraal die hem recht op de ogen viel.

Hij ging overeind zitten, krabde zich het hoofd en keek verbijsterd om zich heen. Hij voelde zich flink uitgerust maar was zich vaag bewust dat er iets zonderlings was in zijn ontwaken. Opeens kwam zijn geheugen terug:

- Verduiveld, mompelde hij, onmogelijk! Bradley is op zijn post ingeslapen! Ik moest de wacht betrekken van twee tot vier uur en het is minstens acht uur!

Ongerust schudde hij Sinclair, die snorkt als een gelukzalige, en deelde hem zijn bezorgdheid mee. De twee mannen naderden het vuur: er bleven slechts enkele half verbrande, zwarte stukken hout over. Bradley was verdwenen en twee meter verder lag zijn geweer op de grond.

Zij konden niet het minste spoor van een gevecht bekennen, maar liepen minstens drie maal om het kamp heen alvorens zij in een holte de pet van de officier zagen liggen.

Zonder een woord te spreken raapte Sinclair ze op, draaide ze tussen zijn handen en wisselde daarna een betekenisvolle blik met Brady.

Vervolgens vestigden zij hun aandacht weer op de grond en kwamen op dat ogenblik tot een ontdekking die hun de haren op het hoofd te berge deed rijzen.

Op een zacht stukje grond stonden de voetindrukken van Bradley geprent, even duidelijk als in de sneeuw, maar zij verdwenen plotseling alsof hij weggevlogen was.

Met geschokte zenuwen en gesloopte wilskracht braken de twee overlevenden dadelijk het kamp op en stapten voort langs de weg die zij nog moesten afleggen om Fort-Dinosaurus te bereiken. Beiden waren moedig, sterk en zeer evenwichtig, maar zij voelden zich op de grens der krankzinnigheid en wisten dat zij liever zouden sterven dan nog een nacht in deze vreselijke voorwaarden door te brengen.

Het toneel van Bradley's ontvoering stond hen voortdurend voor

de geest. Zij waren er niet bij aanwezig geweest, maar zij vermoedden hoe de ontvoering zich had voorgedaan... Zij spraken er niet over, zij redetwisten er zelfs niet over, maar het visioen verliet hun de ganse dag niet terwijl zij, door angst gekweld, een wanhopige poging deden om vóór de nacht te Fort-Dinosaurus aan te komen.

Hun kleren, hun handen, hun gezicht waren door de doornstruiken gescheurd, door stof en zweet besmeurd. Soms vielen zij, maar dan hielpen zij elkaar weer op de been, want nooit kwam het in het gedacht van een van beiden op zijn gezelschap te verlaten: ofwel zouden zij allebei het fort bereiken ofwel zouden zij samen sterven.

Zij ontmoetten het gewone aantal dieren en kruipdieren, maar zij trotseerden ze met zulke woeste verbetering, dat deze gevechten hun slechts weinig tijd roofden, al waren zij dan ook slechts getweeën.

Kort na de middag bereikten zij het einde van de hoogvlakte. Vóór hen, zestig meter lager, strekte het dal zich uit terwijl links, in de verte, de wateren van de grote binnenzee van Caspak glansden. Dichter bij hen, ten Zuiden, steeg een dunne rookwolk op boven een groep bomen.

Het landschap was hun vertrouwd, zij herkenden het beiden dadelijk en begrepen dat de rookzuil de ligging van Fort-Dinosaurus aanwees. Hun kameraden waren nog ginder, rustig bezig met de dagelijkse maaltijd te bereiden, ofwel steeg die rook op boven verlaten en verschroeide puinen.

Sinclair en Brady waren door zoveel ongelukken getroffen, dat de rampspoedigste onderstelling hun als de meest waarschijnlijkste voorkwam.

Niettegenstaande hun ongeduld hadden zij verscheidene uren nodig om een bruikbare weg te ontdekken waarlangs zij van de steile hoogvlakte in de vallei konden afdalen. Eindelijk volbrachten zij zonder al te veel moeite hun gevaarlijke afdaling en begaven zij zich naar hun laatste toevluchtsoord.

Hoe dichter zij naderden, hoe levendiger hun beduchtheid werd, zodat Sinclair moest blijven staan om het kloppen van zijn hart tot bedaren te laten komen.

Zij dropen van het zweet toen zij eindelijk in de nabijheid van Fort-Dinosaurus aankwamen.

- Grote God! riep Brady uit. Ze zijn er nog!

En snikkend wierp hij zich in de armen van zijn gezelschap. Sinclair maakte langzaam het kruisteken en bekeek, zonder er genoeg van

te krijgen, de ruwe muren van Fort-Dinosaurus en de verblijdende rook die boven de plaats van de keuken omhoogkronkelde. Alles ging dus opperbest en zij zouden op het geschikte ogenblik om te middagmalen aankomen!

Een ogenblik later verlieten drie mannen de omheining van Fort-Dinosaurus en snelden Sinclair en Brady tegemoet.

Toen de eerste ontboezemingen van vreugde voorbij waren, vertelden de geredden het gruwelijke lot van Tippet en James, de betekenisvolle verdwijning van luitenant Bradley en de vreselijke bedreiging welke de gevaren van alle aard, die de natuur te Caspak had opeengehoopt, nog vermeerderde.

Dit verhaal maakte zichtbaar een sombere indruk op hun toehoorders. Vervolgens bracht Olson, die met Whitely en Wilson de laatste verdedigers van Fort-Dinosaurus uitmaakte, aan de twee mannen verslag uit over de gebeurtenissen die zich sedert hun vertrek hadden afgespeeld.

Bondig schetste hij het schandelijk gedrag van hun ex-gevangenen die de duikboot hadden gestolen, hun woord verloochend en zich naar de Stille Zuidzee en de vrijheid hadden begeven, nadat zij een granaat naar het fort hadden afgeschoten.

Daarna verhaalde hij de verdwijning van miss La Rue, in de nacht van 11 September, en het vertrek van Bowen Tyler die, in gezelschap van zijn hond Nobs, haar spoor gevolgd was.

Over het geheel waren er van de groep der elf Engelsen, die de bemanning van de duikboot uitmaakten, nog slechts vijf mannen te Fort-Dinosaurus overgebleven...

Benson, Tippet, James waren dood. Naar alle waarschijnlijkheid waren ook Bradley, Tyler en het jonge meisje onder de klauwen van een der monsters van Caspak bezweken. Wat de gevangenen betreft, hun lot bleef onzeker, maar het was waarschijnlijk dat zij hun poging tot een goed einde hadden gebracht. Zij hadden een ruime voorraad levensmiddelen aan boord van het schip en hadden zich van genoeg brandstof kunnen voorzien om een beschaafd land te kunnen bereiken.

Er bleven dus slechts vijf treurige, angstige matrozen over, die elke nacht in hun primitieve schuilplaats ineendoken, tot eens de dag zou aanbreken waarop hun munitie zou verbruikt zijn en zij aan de willekeur der bewoners van Caspak zouden overgeleverd zijn...

## DERDE HOOFDSTUK

Toen Bradley de 14de September te middernacht op zijn beurt de wacht had betrokken, voelde hij zich in een zeer opgewekte stemming en wenste hij zichzelf geluk bij de gedachte dat deze nacht zonder ongevallen verlopen was en dat hij de volgende dag met zijn beide makkers eindelijk Fort-Dinosaurus bereiken zou. Zijn vrolijkheid werd slechts gedempt door de herinnering aan de twee gezellen die zich op onverklaarbare wijze aan een bijgelovige vrees hadden overgegeven.

Met Bradley was het niet aldus gesteld: hij bereidde zich voor om het gevaar te trotseren; hij liet de sombere voorgevoelens geen vat krijgen op zijn geest en bewaarde in alle omstandigheden zijn koelbloedigheid. Toen hij dan ook, rond één uur 's morgens, het geklepper der reusachtige vleugels hoorde, was hij niet bovenmate verrast of beangstigd, maar maakte zich gewoon klaar om de komende aanval het hoofd te bieden.

De luitenant was echter ook maar een mens en toen hij, dank zij een manestraal, het onbeweeglijke en als versteende menselijk gelaat bemerkte, dat snel om hem heen cirkelde, rezen de haren hem op het hoofd te berge.

Hij hief zijn geweer op, doch alsof zijn tegenstrever de betekenis van dit gevaar geraden had, vouwde deze zijn vleugels dicht en liet zich als een steen op Bradley neervallen.

De luitenant wankelde en zijn geweer ontglipte hem. Armen die met een reusachtige kracht begiftigd schenen, omknelden hem en lichtten hem van de grond op...

Alvorens hij de tijd had om te begrijpen wat hem overkwam en om zijn tegenwoordigheid van geest te herwinnen, steeg zijn wonderlijke vijand met hem de lucht in en wel zo vlug dat de pet van de officier ten gronde viel.

De ontvoerder vloog in oostelijke richting weg en weldra voegde een van zijn soortgenoten zich bij hem; deze cirkelde vooreerst om hem heen en begon vervolgens achter hem aan te vliegen. Bradley begreep welke krijgskunde deze twee wezens hadden aangewend om hem gevangen te nemen, en hij besloot eruit dat hij in de macht was van schepsels die met redelijke eigenschappen begiftigd waren.

De grote vleugels die geregeld boven Bradley klapperden met een zacht geluid als van fluweel, moesten trouwens wel een vernuftige mechanische uitvinding zijn, want hij kon niet

aannemen dat schepsels met een menselijk, hoewel afstotend uiterlijk, met vleugels konden bedeed zijn.

Hij spitste dan ook het oor, er zich aan verwachting het geluid van een of andere motor waar te nemen.

Hij ontdekte echter niets van die aard, niets anders dan het eentonige geklepper van de vleugels.

Plotseling ontwaarde hij onder zich een uitgestrekte watervlakte: de zee! Angstig vroeg hij zich af wat er van hem geworden zou, maar op dat ogenblik naderde het wezen dat in de achterhoede vloog zijn gezelschap en zij begonnen enkele woorden te wisselen.

Dit gesprek versterkte Bradley in de mening dat zijn ontvoerders menselijke wezens waren, die er in geslaagd waren een vernuftig mechanisme uit te vinden dat bijna nauwkeurig de vleugels van een vogel verving. Inderdaad, zij spraken een taal waarin Bradley enkele woorden terugvond die hij bij de barbaarse stammen van het eiland geleerd had. Deze wezens waren dus mensen, en indien het mensen waren konden zij niet met vleugels op de rug geboren zijn: hun vleugels waren bijgevolg mechanisch.

Van logisch standpunt uit was Bradley's redenering onaanvechtbaar, maar hij had zich moeten herinneren dat de logica te Caspak dikwijls in gebreke bleef.

Volgens de woorden die hij uit het gesprek had opgevangen, had hij begrepen dat zijn ontvoerders van plan waren beurtelings hun last te dragen gedurende de overtocht.

Bradley vroeg zich bij zichzelf af op welke manier het overnemen zou geschieden, daar de reusachtige vleugels het de vreemde schepsels bijna onmogelijk maakten elkaar te naderen.

Het zou niet lang duren alvorens hij ingelicht werd over de eigenaardige wijze waarop deze onderneming zou gebeuren.

Hij voelde hoe het wezen dat hem droeg de hoogte insteeg en toen hij de ogen neersloeg, bemerkte hij dat de tweede witte gedaante precies onder hen vloog. Op dit ogenblik weerklonk een kort geroep, de gespierde armen die hem omvatten lieten los en met afgesneden adem voelde Bradley zich in de ruimte vallen!

Gedurende de enkele onderdelen van een seconde die zijn val duurde, werd Bradley door alle doodsangsten bevangen, doch weldra vingen twee handen, stevig als staal, hem in de vlucht op en opnieuw werd hij in de tang van een paar krachtige armen geklemd.

Evenals een sperwer in de lucht duikt om een leeuwerik te bemachtigen, zo ook had de mens-vogel gedoken om Bradley te grijpen. Het experiment was zeer onaangenaam, maar het zou

zich nog dikwijls herhalen tijdens het verloop van de reis die duurde tot zonsopgang.

Eindelijk ontwaarde Bradley in de verte de onduidelijke massa van een witachtig eiland, dat zich aan de horizon aftekende en weldra begreep hij dat dit de bestemming was van zijn ontvoerders, die hem een lot voorbehielden waarover hij zich vruchteloos in gissingen verdiepte.



Een uur later zetten zijn twee wonderlijke gezellen eindelijk de voet aan land in de meest zonderlinge stad welke ooit een menselijk oog aanschouwd had.

Bradley voelde een stekende hoofdpijn ten gevolge van de uiterst ongemakkelijke tocht die hij willens nillens had afgelegd. Het duurde dus enkele ogenblikken alvorens hij zijn gewone vlugge kijk op de dingen herwonnen had. Bovendien werd hij zonder plichtplegingen in een gebouw binnengeleid. Hij had echter de tijd gevonden om een blik rondom zich te slaan en het schouwspel dat zijn ogen getroffen had was hem ongemeen verrassend voorgekomen, hoewel Caspak hem reeds ongevoelig gemaakt had voor het onverwachte.

Hij had een groot plein gezien waaromheen wanstaltige monumenten oprezen welke dicht op elkaar stonden, op geen enkele weg uitkwamen en in één woord geleken op een bouwdoos van een kind, wanneer de stukken omgedraaid op de tafel liggen. De deuren schenen over het algemeen op het dak geplaatst te zijn, en langs een dezer ingangen was het dat Bradley in een soort van duistere cel werd geduwd. Men wierp hem een stuk wollen stof toe, ongetwijfeld bij wijze van deken, waarna zijn ontvoerders hem alleen lieten. Een poosje hoorde hij ze in een aangrenzend vertrek heen en weer lopen, vervolgens vernam hij niets meer dan het regelmatig geluid van twee ademhalingen, waardoor hij

begreep dat zijn achtervolgers waren ingesluimerd maar zich geenszins verwijderd hadden.

Bradley dacht een ogenblik na; vervolgens, daar hij niets anders te doen wist, nam hij de grove deken op en maakte zich een geïmproviseerd bed.

Doch eerst maakte hij de inventaris van gans zijn bezit op en, nadat hij zijn zakken doorzocht had, ontdekte hij dat hij een vol doosje lucifers, een weinig tabak, een scheermes en gedroogd en geperst vlees in een conservenblik bezat. Bovendien beschikte hij nog over zijn revolver en zijn kogels.

Tevreden over dit resultaat, besloot Bradley een weinig te slapen, want het was nutteloos een ontvluchtingspoging te wagen wanneer hij nog niets wist omtrent de plaats waar hij zich bevond; anderzijds onderstelde hij, vermits men hem tot nu toe in leven gelaten had en men zich de moeite getroost had hem zo ver mee te nemen, dat hij in ieder geval nog wel enkele tijd voor zich had.

Doodmoe en afgemat sloot Bradley dus de ogen en viel aanstonds in een diepe slaap.

Toen hij ontwaakte was het klaarlichte dag, maar hij moest zich duchtig de ogen wrijven om zich te vergewissen dat hij niet droomde. Een zonnestraal drong door de opening welke in de zoldering van de cel was aangebracht. Deze cel was ongeveer vierkant maar de hoeken waren volstrekt onevenredig: de eerste was scherp en verlengde zich in een soort van holte, de tweede ingevoegd in wat de muur van het naburig huis scheen te zijn en de beide andere vertoonden de zelfde bouwkundige gril. Twee deuren gaven klaarblijkelijk toegang tot andere vertrekken. De muren waren behangen met een soort van tamelijk fijn vlechtwerk, en tot halve hoogte bedekt met een dikke wollen stof. Kruipdieren en wilde dieren waren hier en daar getekend, niet zonder kunst, maar het vreemdste was wel de overvloed van zorgvuldig gedroogde dierenschedels, volgens al de wetten van de symmetrie op elkaar gestapeld.

Toch hadden de ogen van Bradley zich op een ander schouwspel gevestigd, zonder dat hij ze er van losmaken kon:

Aan een der uiteinden van het vertrek was een soort van stok opgehangen waarvan de twee uiteinden stevig in de muur bevestigd waren op zowat twee meter boven de grond en, bij de knieën ophangend, de vleugels ontspannen, het gezicht naar de grond gekeerd, sliepen zijn beide zonderlinge ontvoerders, op de manier van de vleermuizen!



Toen hij met nieuwsgierigheid de twee eigenaardige schepsels beschouwde, stelde Bradley vast dat hij zich in zijn vroegere gevolgtrekkingen vergist had en dat al zijn scherpzinnigheid en ondervinding in gebreke waren gebleven: de vleugels van deze wezens waren geenszins mechanische toestellen maar wel natuurlijke aanhangsels, ledematen die aan hun lichaam waren vastgehecht evenals hun armen of hun benen.

Hij moest eveneens erkennen dat, met uitzondering van deze vleugels, de twee schepsels precies als menselijke wezens gemaakt waren, hoewel hun uiterlijk weinig aantrekkelijk was.

Hij bekeek hen nog steeds toen een van hen ontwaakte, zijn vleugels opende om zijn armen vrij te maken die over zijn borst gekruist waren, zijn handen op de grond plaatste en een lenige sprong maakte om dadelijk op zijn benen terecht te komen.

Een ogenblik lang schudde hij zijn vleugels als om ze glad te strijken, terwijl hij langzaam met de ogen knipperde. Vervolgens keerden zijn blikken zich naar Bradley; hij beschouwde hem geruime tijd zonder dat enige uitdrukking op de trekken van zijn onbeweeglijk gezicht aftekende.

De luitenant voelde een vreemde onbehaaglijkheid tegenover dit gelaat dat geen enkele aandoening scheen te kunnen weerspiegelen op deze ronde ogen als die van een uil. Al deze wezens schenen trouwens dezelfde trekken te hebben, zonder de verschillen welke gewoonlijk de uitwendige persoonlijkheid der mensen uitmaken.

De vliegende mens had een gestalte die nauwelijks boven de middelmaat uitstak, maar op het eerste gezicht scheen hij veel groter wegens de reusachtige vleugels, die verscheidene centimeters boven zijn kale schedel uitkwamen. Zijn naakte armen waren lang en gespierd en eindigden in beenderige, gespierde en van lange gele nagels voorziene handen welke vrij goed op klauwen leken.

Het witte kleed waarin hij gehuld was liet onderaan de magere benen vrij. Het was geweven in soepele en fijne wol.

Bradley ontdekte eensklaps de voornaamste reden van de instinctmatige afkeer welke deze vliegende mensen hem inboezemden: zij waren volkomen verstoken van iedere haargroei en bezaten noch hoofdhaar, noch wenkbrauwen, noch wimpers, wat het stugge en harde uitzicht van hun gelaat nog beklemtoonde.

Hun oren waren klein en stonden dicht tegen een bijna ronde schedel, hoewel hun gelaat bijna plat was. Ten slotte had de

vliegende mens, die Bradley aankeek, mollige, boogvormige gekromde en, alles bijeengenomen, vrij tere beentjes, die een bijna belachelijke tegenstelling vormden met de rest van zijn uitgemergelde lichaamsvormen.

De vliegende mens, die van zijn kant het onderzoek van het uitzicht van zijn gevangene had beëindigd, kwam op hem toe.

- Van waar komt u? vroeg hij.

- Van Engeland, antwoordde Bradley, de beknoptheid van zijn zegsman navolgend.

- Waar ligt Engeland en wat is het? ging de vliegende mens verder.

- Het is een land dat ver van hier verwijderd is.

- Is uw volk *cor-sva-jo* of *cos-ata-lu*?

- Ik weet er niets van, zei Bradley, en ik begrijp zelfs niet wat u daarmee bedoelt!

De andere keek hem opnieuw aan zonder iets te zeggen.

- Bovendien zou ik u van mijn kant ook graag vragen stellen, sprak Bradley. Wie is u? Welk is dit eiland? Waarom heeft u mij ontvoerd om mij hierheen te brengen? Wat wil u van mij?

De vliegende mens grijnslachte en beantwoordde dadelijk de vragen:

- Wij zijn Wieroo's. Wij zijn de meesters van Caspak, maar dit eiland, dat ons land is, heet Oo-oh. Wij hebben u hierheen gebracht om u aan onze aanvoerder te tonen. Hij zal waarschijnlijk willen weten wie u is en van waar u komt, maar vooral zal hij u vragen of u *cos-ata-lu* is.

- En als ik niet *cos... enz.* ben, wat zal er dan gebeuren?

De Wieroo schudde de vleugels, juist op dezelfde wijze zoals een mens de schouders zou ophalen, en vertoonde dezelfde glimlach, die op zichzelf vrij betekenisvol was, maar die hij verduidelijkte met de volgende opmerking:

- In dit geval kan u ons tot niets dienen en wij hebben de gewoonte alles uit de weg te ruimen wat ons onnuttig is!

- Hum! zei Bradley.

En hij voegde er aan toe:

- Ik heb honger!

Zonder te antwoorden begaf de Wieroo zich naar een der deuren, opende ze en gaf Bradley teken hem te volgen. Zij gingen door een vertrek dat naar een soort van terras leidde, van waar Bradley de ganse stad met zijn blikken kon overzien.

De stad bood beslist een eigenaardige aanblik. De huizen waren bont beschilderd in verschillende kleuren en voorzeker was er bij

het bouwen geen sprake geweest van een samenhangend plan. Boven iedere woning stak een zuil uit, gemaakt uit dierenschedels die veelkleurig geschilderd waren.

Bovendien strekte de stad zich in alle richtingen uit tot aan de horizon, maar geen enkel geluid steeg eruit op; men had kunnen denken dat het een dode stad was, want zij werd bezielde door geen enkel dier vertrouwde geruchten die opstijgen uit ieder stad van enige uitgestrektheid: kinderlawaaï, gebabbel van huisvrouwen en allerlei geluiden.

Een aantal Wieros wandelden vreedzaam in de lucht als brave burgers en bewogen plechtig de lucht met hun vleugels. De meesten onder hen waren in het wit gekleed, maar sommigen droegen blauwe, gele of rode kleren.

De gids van Bradley wees hem met de vinger een deur aan, die uitgaf op een onregelmatig gevormd pleintje.

- Ga daar binnen en ga eten, beval hij. Daarna zal u terugkomen.

- En als ik niet wil? vroeg Bradley, een weinig verwonderd over de bewegingsvrijheid die hem verleend werd.

De Wieroo bewoog krampachtig de vleugels, hetgeen, zoals Bradley later zou vernemen, bij de vliegende mensen de opperste uiting was van vrolijkheid.

- U kan niet vluchten, antwoordde hij eenvoudig met zijn nietszeggende stem. Als men u een of andere vraag stelt, antwoord dat u de gevangene van Fosh-bal-soj is.

- Alles goed en wel, maar hoe zal ik van dit terras op de grond geraken? vroeg Bradley. Ik heb immers geen vleugels.

Minachtend wees de Wieroo hem zonder te antwoorden enkele krammen aan die in de muur vastgemaakt waren en die inderdaad als een primitieve ladder konden dienen. Daarop draaide hij hem de rug toe om in huis terug te keren.

Alleen gebleven, wierp Bradley een blik om zich heen. Neen, werkelijk, hij kon niet ontsnappen, dit was zonneklaar. Hoe zou hij zich oriënteren in deze reusachtige stad waarvan hij de grillige plaatsbeschrijving niet kende? En aangenomen dat hij er bij mirakel in zou slagen de omheining van de stad te overschrijden, dan zou hij zich ongetwijfeld bevinden in een streek welke onveilig gemaakt werd door even afschuwelijke monsters als die welke in Caspak rondwaarden, en zonder enig stoffelijk middel om het eiland te verlaten.

De Wieroo kon hem dus zonder de minste ongerustheid alleen laten, de gevangene kon niet uit Oo-oh ontsnappen!

Gelaten begon hij langs de muur af te dalen, zich daarbij

bedienend van de krammen die de Wieroo hem had aangewezen, en hij bevond zich weldra op het pleintje. Het was geplaveid met licht afgeronde blokken waar de voet gemakkelijk over gleeed. Bradley onderzocht van meer nabij deze eigenaardige bestrating en ontdekte aldus, dat hetgeen hij eerst als stenen had aangezien, niets anders was dan gladde dierenschedels, die zorgvuldig naast elkaar in de grond waren vastgezet.

Waarlijk, de Wieroos koesterden een sterke voorliefde voor schedels en deze akelige versiering droeg er toe bij om een barbaarse en woeste zijde te belichten van hun beschaving, die nochtans in sommige opzichten merkbaar ontwikkeld en verfijnd was.

Terwijl hij deze bedenkingen maakte, had Bradley het plein overgestoken en trad nu het huis binnen waarvan men hem de deur had aangeduid.

Hij overschreed de drempel en bevond zich in een ruime zaal waar verscheidene Wieroos zich ophielden; zij zaten op lange stenen banken vóór een soort van troggen.

Aller ogen vestigden zich op Bradley en er ontstond een dof gemompel, zonder dat de luitenant kon raden of het een welkomstgroet was dan wel een gemompel van ontevredenheid en bedreiging. Eensklaps stond een Wieroo op.

- Wie is u en wat verlangt u? vroeg hij kort.

- Fosh-bal-soj heeft mij hierheen gezonden om mijn maaltijd te gebruiken, zei Bradley.

- Is u de slaaf van Fosh-bal-soj? hervatte de vliegende mens.

- Hij denkt het ten minste! wederveroer de Engelsman.

- Is u een Cos-ata-lu?

- Geef mij te eten en daarna zal ik u antwoorden, sprak Bradley ongeduldig. Ik sterf van uitputting!

De Wieroo scheen door deze vrijpostige verklaring van de wijs gebracht. Eindelijk bromde hij:

- Ga hier zitten, *jaal-lu!*

Bradley gehoorzaamde haastig, zonder te vermoeden dat men hem de grofste belediging uit de woordenschat van Caspak naar het hoofd slingerde. *Jaal-lu* betekent immers « hyena » en is de ergste smaad die men een Wieroo kan toevoegen.

De vliegende mens die hem had ondervraagd, was naast hem op de bank gaan zitten en Bradley keek hem aan om te weten wat hij doen moest en om zijn gebaren na te volgen.

Toen stelde hij vast dat de troggen vol voedsel waren en dat de Wieroos gewapend waren met een soort van houten piek

waarmede zij het voedsel naar hun mond brachten. Vóór elke trog zaten vier Wieros en zij schepten rustig van de gemeenschappelijke hoop.

Zij aten haastig en met veel gerucht, en dikwijls lieten zij stukken terugvallen in de gemeenschappelijke schotel.

Dit gezicht benam Bradley bijna de eetlust, maar hij was zo uitgehongerd dat hij met gesloten ogen de piek aannam die men hem toestak en op goed geluk in de trog viste.

Reeds bij het eerste mondvul trof hem een aangename verrassing. Inderdaad, het voedsel was uitstekend en zelfs uiterst gezond. Om de waarheid te zeggen was het een dunne soep waarin zeer talrijke bestanddelen gemengd waren, maar het resultaat was werkelijk lekker. Bradley herkende terloops met genoeg de smaak van radijzen, van rauwe kool, van komkommers, dit alles gemengd met visjes en overgoten met zeer pikante kruiderij.

Toen hij zijn honger gestild had, begon hij de omgeving op te nemen. Het merendeel der Wieros hadden na het beëindigen van hun maaltijd de zaal verlaten. Bradley bemerkte dat de muren op dezelfde wijze versierd waren als de cel waarin hij geslapen had. De stenen banken en de troggen waren glad en uitgesleten door een beslist meer dan honderdjarig gebruik.

De Engelsman wist niet goed wat hij moest aanvangen met de houten piek die men hem gegeven had, en hij wachtte in de hoop dat men er hem misschien zou van afhelfen. Daar echter niemand verscheen, stond hij op en begaf zich naar de uitgang. Op dit ogenblik hoorde hij roepen:

- Kom hierlangs, *jaal-lu!*

Hij draaide het hoofd om en bemerkte een Wieroo die achter een soort van stenen tafel zat. Bradley sprong op van verbazing: op die tafel lagen verscheidene bladen papier uitgespreid en die bladen waren beschreven met hiëroglifische tekens in inkt!

De vliegende mensen kenden dus het gebruik van het schrift evenals dat van het woord, en zij hadden het papier uitgevonden zoals zij ook hadden leren weven. Moest men daaruit besluiten dat deze afstotelijke wezens de hoogste trap van beschaving van het mensenras te Caspak vertegenwoordigden? Had de natuurlijke teeltkeus dan, in den loop der duizenden jaren, op dit geheimzinnig eiland ten slotte geleid tot deze gevleugelde mensen, houders van de meest ontwikkelde beschaving?

Bradley had inderdaad te Caspak de geleidelijke ontwikkeling kunnen nagaan, welke trapsgewijze voortschreed, vertrekkend van de aapmens om achtereenvolgens over te gaan tot het volk

van de stok, het volk van de bijl en de andere.

Hij had horen spreken van de Krolussen en de Galussen als van volkeren die op een hoger peil stonden dan de andere inwoners van Caspak, en nu zag hij met eigen ogen het bewijs dat het verfoeide ras der Wieroo's over al de middelen van de vooruitgang beschikte welke een ware beschaving kenmerken.

Al deze gedachten bestormden Bradley's geest terwijl hij op de Wieroo toeging die achter zijn paperassen zat. Deze bood hem een pen aan, gemaakt uit een puntig geslepen been en gaf hem teken het papier te beschrijven.

De bedoelingen van de Wieroo waren moeilijk van zijn onbewogen gelaatstrekken af te lezen, maar toch had Bradley de indruk dat de schrijver hem voor de gek wilde houden en in de mening verkeerde dat de vreemdeling het gebruik van pen en papier niet kende.

Hoe dan ook, Bradley nam de pen aan en schreef in zijn breed en duidelijk geschrift:

*John Bradley, Engels staatsburger, komende van Engeland.*

Daarna richtte hij het hoofd op om over het resultaat te oordelen. De Wieroo stond, met open mond, als verbijsterd: hij greep het blad papier en bekeek het geschrift, met alle tekens van verbazing en ongeloof.

Natuurlijk kon hij de vreemde lettertekens niet lezen, maar hij zag zich wel verplicht aan te nemen dat de Engelsman de schrijfkunst kende. Eindelijk ontwaakte hij uit zijn verbazing:

- U kan hier terugkomen om uw maaltijden te gebruiken, zei hij tot wanneer onze hoofdmans u laat roepen. Waarschijnlijk zal u ze daarna nergens meer gebruiken!

- Een aangenaam vooruitzicht! mompelde Bradley binnensmonds terwijl hij de eetzaal verliet.

Op het plein vond hij een aantal Wieroo's die tegelijk met hem in de zaal geweest waren. Zij omringden hem, overstelpten hem met vragen, betastten ongegeneerd zijn kleren en onderzochten zijn kogels en zijn revolver.

Hun houding en hun optreden waren geheel veranderd sinds zij uit de eetzaal weggegaan waren, en Bradley zou later vernemen dat de « eethuizen » onschendbare toevluchtsoorden waren waar de strenge wetten van de Wieroo's iedere twist verbieden.

Het is de enige plaats waar de Wieroo's met elkaar kunnen omgaan zonder dat hen de lust bekruipt om te vechten en elkaar te verscheuren, want dit liefvallig volk leeft alleen voor moord en

tweedracht.

Inderdaad, reeds namen zij een twistzieke en dreigende houding tegenover Bradley aan en sneden hem, met hun half ontplooiden vleugels, de toegang af tot de ladder waarlangs hij naar zijn cel moest terugkeren.

De Engelsman was er de man niet naar om zich te laten plagen. Hij trachtte hen te verwijderen om door te gaan, en toen een der Wieros zijn klauwen uitstreekte om hem vast te grijpen en tegen te houden, sloeg Bradley hem met een meesterlijke vuistslag onder de kin tegen de grond.

## VIERDE HOOFDSTUK

Toen zij een der hunnen op de grond zagen uitgestrekt liggen, begonnen de Wieros scherpe en doordringende kreten te slaken; zij sloegen met de vleugels en wierpen zich allen op Bradley.

Deze deelde links en rechts vuistslagen op. Hij durfde zich niet bedienen van zijn revolver, want hij beschouwde dit wapen als zijn laatste troef en had zich voorgenomen er slechts in een hopeloos geval gebruik van te maken. Hij vreesde immers dat de Wieros, wanneer zij de kracht van zijn kogels zouden geproefd hebben, zich op hem zouden werpen om zich van zijn wapen meester te maken.

Enkele ogenblikken waren voldoende voor Bradley om er zich rekenschap van te geven dat de Wieros volslagen lafbekken waren, want zodra er twee of drie onder hen op de grond geworpen waren, vormden de anderen een kring rondom de Engelsman, doch op eerbiedige afstand, en zij stelden zich tevreden met dreigende kreten te slaken, zonder ook maar een schuchtere poging te wagen om deze bedreigingen ten uitvoer te brengen.

Opnieuw ging Bradley naar de ladder toe en ditmaal weken de Wieros op zijn weg uiteen, doch nauwelijks had hij een paar treden beklommen of een der vliegende mensen greep hem bij de voeten om te trachten hem te doen vallen. Bradley wierp een blik op zijn aanvaller en met beide handen een stalen kram vastgrijpend om zijn aanloop te nemen, schopte hij uit alle kracht de Wieroo in het gezicht.

Huilend liet de andere zijn prooi los en liet zich op de grond neervallen, terwijl Bradley lenig zijn beklimming voortzette. Nauwelijks had hij het terras bereikt toen een geklapwiek hem aankondigde, dat de Wieros zich gereed maakten om hem achterna te zetten. Het volgende ogenblik cirkelden zij rondom zijn hoofd, terwijl hij het op een lopen zette om de deur terug te vinden welke toegang verleende tot het huis van Fosh-bal-soj.

Spoedig ontdekte hij die deur en juist wilde hij er binnenrennen toen zij openging om doorgang te verlenen aan Fosh-bal-soj zelf. Onmiddellijk hieven de Wieros hun krijsend geschreeuw aan en eisten een voorbeeldige straf voor de jaal-lu, die het had aangedurfd de hand tegen hen op te heffen.

Fosh-bal-soj luisterde naar hun klachten zonder iets van zijn gevoelens te laten blijken; vervolgens diende hij, met een plotse



beweging van de rug van zijn hand, Bradley een oorveeg toe die hem de kamer deed binnentuimelen.

Deze beweging was zo snel uitgevoerd en de kracht van de Wieroo was zo groot geweest, dat Bradley op de grond lag zonder dat hij de tijd gevonden had om te begrijpen wat hem overkwam.

Toen hij weer opstond was de deur gesloten en stond Fosh-bal-soj vóór hem, zijn gele tanden tonend en zijn klauwen vooruitstekend:

- Ellendig insect! schreeuwde hij met wanluidende stem. Je bent zo stoutmoedig geweest de zonen van Oo-oh, de Wieroos, de meesters van Caspak en van de wereld te slaan!

De woede welke Bradley vervulde uitte zich slechts door een onheilspellende schittering in zijn heldere ogen, en met vaste doch kalme stem antwoordde hij:

- Een belediging zoals die welke jij mij hebt aangedaan, Fosh-bal-soj, kan slechts door bloed worden uitgewist en daarom, indien ik de sterkste van ons beiden ben, zal je ogenblikkelijk sterven!

Bij deze woorden sprong hij de vliegende mens naar de keel. Maar deze gedroeg zich op verre na niet zo laf en kleinmoedig als de Wieroos tegen wie Bradley daareven gevochten had. Door de geduchte greep van Bradley's handen zat zijn hals echter als in een schroef gekneld en zijn grote vleugels klepperden krampachtig als die van een opgeschrikte kip.

Met zijn haakvormige vingers trachtte hij van zijn kant de keel van zijn tegenstrevers te bereiken. Hij slaagde er ten slotte in ze te omvatten, in weerwil van Bradley's pogingen om zich los te wringen.

Beide mannen vielen op de grond, rolden her- en derwaarts in het vertrek, bijtend, krabbend, zonder enige controle op hun handelingen.

De kracht van Fosh-bal-soj was ongelooflijk en Bradley voelde dat de strijd weldra in zijn nadeel zou keren. Op dit ogenblik zag hij dat de andere zich beijverde om een blinkend mes te naderen dat aan de muur hing, en hij begreep dat de Wieroo er op rekende hem met dit wapen af te maken.

Verre van hem terneer te drukken, gaf deze vaststelling hem nieuwe krachten. In die omstandigheden kende hij zich immers het recht toe eveneens van een wapen gebruik te maken en er was geen enkele reden meer om te aarzelen zich van zijn revolver te bedienen.

Hij maakte dus zijn arm uit de prang van zijn vijand los om zijn revolver in zijn zak te bereiken; toen hij hem echter in handen

had, voelde hij spijt bij de gedachte dat hij een van zijn kostbare kogels ging opofferen. Hij nam dus het wapen bij de loop en bracht uit al zijn kracht een kolfslag toe op de slaap van Fosh-bal-soj.

Onmiddellijk losten de gele klauwen hun greep en de Wieroo gleeed zachtjes op de grond naast Bradley, die enkele stonden uitgestrekt en onbeweeglijk bleef liggen en moeizaam trachtte weer op adem te komen na dit uitputtend gevecht.

Toen hij eindelijk weer bijgekomen was, stond hij op en ging hij op de Wieroo toe die daar krachteloos lag, met dichtgeplooid vleugels, de grote ronde ogen wijd open op een punt van de zoldering gericht. Een kort onderzoek was voldoende om Bradley er van te overtuigen dat de vliegende mens opgehouden had te leven.

Stilaan zijn koelbloedigheid herwinnend, huiverde Bradley bij de gedachte aan de gevaren welke hij nu zou moeten trotseren zonder enige hoop op welslagen.

Hij had immers reeds kunnen vaststellen dat hem praktisch onmogelijk was de stad te verlaten: hij zou dadelijk ontdekt worden, en de vijandige bedoelingen van de Wieroo's zouden stellig niet verbeteren bij de ontdekking van de moord op Fosh-bal-soj. En wat zou het hem baten te bevestigen dat hij in staat van wettige zelfverdediging was?

De eerste voorzorg die Bradley nam was een plaats op te zoeken waar hij het lijk van de Wieroo voorlopig zou kunnen verbergen.

Zachtjes opende hij een deur en trad een ledige kamer binnen. Deze bevatte allerhande wit en blauw geschilderde koffers, met blauwe hiërogliefen op de witte verf en witte letters op de blauwe fond. Evenals die van de eerste kamer, waren de verhoudingen van dit vertrek zeer onregelmatig en zij bood het voordeel geen andere toegang te hebben dan degene waarlangs Bradley was binnengekomen.

Bradley omvatte het lichaam van de Wieroo, bracht het naar het vertrek en sloot de deur achter zich. Vervolgens wierp hij een blik om zich heen, op zoek naar een bergplaats. Het scheen hem dat een van de koffers groot genoeg was voor het gebruik dat hij er wilde van maken en hij deed hem open om te zien of hij ledig was. De koffer had geen slot en was eenvoudig met een houten pin dichtgemaakt.

Bij het zien van de inhoud deinsde Bradley verblind achteruit.

De koffer lag vol schitterende edelstenen, vooral arm- en hoofdbanden van het fijnste goud!

- Lieve hemel! stamelde de Engelsman verbluft.

Zonder enige twijfel was dit de buit welke de Wieroo aan zijn overwonnen vijanden ontroofd had, vooral dan aan de Galussen, want Bradley wist dat deze hun polsen en hun voorhoofd met dergelijke voorwerpen versierden.

Toen hij inzag dat hij het lijk van de vliegende mens niet in de koffer zou kunnen verbergen, ging Bradley op zoek naar een andere bergplaats.

De andere koffers, die kleiner waren, behelsden eveneens juwelen en kostbare stenen. Eindelijk bemerkte Bradley in een hoek een zware stof welke daar achteloos op de grond lag. Hij sleepte de Wieroo er heen en bedekte hem daarna zorgvuldig met de dikke behangsel.

Hij had nu in het dringendste voorzien en, tenzij hij werkelijk pech had, was er geen onmiddellijke wraakneming vanwege de vliegende mensen meer te duchten; het gewichtigste vraagstuk bleef echter nog onopgelost: hoe zou Bradley er in slagen te vluchten zonder gezien te worden, in deze heldere voormiddag waarin, als opzettelijk, de zon stralender scheen dan de Engelsman ze tot nog toe te Caspak had gezien?

Hij hees zich tot aan de deur die in het dak van dit eigenaardig huis was aangebracht en wierp een omzichtige blik om zich heen. Op enkele meters afstand rees de voorgevel op van een naburig huis en Bradley besloot zijn kans te wagen.

Met een wip bevond hij zich op het dak en liep naar het huis toe. Hier wachtte hem echter een ontgoocheling: de deur was zorgvuldig gesloten.

Hoewel zijn ontvluchtingspoging wanhopig scheen, toch besloot Bradley zijn plan door te drijven. Zich bedienend van de krammen die in de muur waren vastgemaakt, daalde hij neer op de grond en bevond zich in een enge steeg welke nauwelijks de naam van straat verdiende. Hij keek naar rechts en links en stond plots onbeweeglijk stil.

Een Wieroo stond aan het uiteinde van de steeg en keerde hem de rug toe, doch ieder ogenblik kon hij zich omdraaien en de vluchteling bemerken.

Toen kreeg Bradley een driehoekige inham in het oog van een der huizen waarlangs hij ging en hij verschool zich in deze nis om aan het gezicht van de Wieroo te ontsnappen.

Achter hem bevond zich een helgeel geschilderde deur, versierd op de manier van de Wieroos, dit wil zeggen dat zij zorgvuldig in kleine vakken verdeeld was waarin telkens een ander motief

gesneden was. Het geheel leek tamelijk goed op een dambord en al was het zeer eigenaardig toch was het niet ontbloot van een zeker artistiek karakter.

Terwijl Bradley, angstig tegen de deur gedrukt, het vertrek van de Wieroo afwachtte, hoorde hij diens vleugelgeruis, wat er op wees dat hij de nauwe steeg binnenkwam. Daar de gele deur de enige reddingsmogelijkheid was voor de jonge man om aan het scherpe oog van de Wieroo te ontsnappen, waagde Bradley er alles op en duwde ze zachtjes open.

Hij stond nu in een vrij grote plaats die hem bij de eerste blik ledig toescheen en wachtte angstig op het vertrek van de vliegende mens.

Plotseling hoorde hij een gesmoorde kreet van verrassing en, toen hij de ogen in die richting wendde, zag hij een jong meisje dat met wijdopen ogen, rechtstaande tegen de tegenovergestelde muur, hem aankeek met een uitdrukking van ongelovige verwondering op het gelaat.



Van de eerste blik af bewerkte Bradley dat zij niet behoorde tot een der rassen waarmede hij sedert zijn aankomst te Caspak in aanraking was geweest. Zij kon noch een Alu, noch een Bo-lu, noch zelfs een Sto-lu zijn, en bovendien was zij veel keuriger gekleed dan de vrouwen welke tot deze minderwaardige rassen behoorden.

Zij droeg een wollen kleding dat haar tot op de enkels viel, een zware gouden gordel omsloot haar middel en gouden sieraden

waren om haar polsen bevestigd, terwijl een soort van diadeem, met een driehoekig middenmotief, op haar zorgvuldig gevlochten zwarte haren stond.

Haar huid was van een ietwat ziekelijke bleekheid, alsof het jonge meisje lange tijd opgesloten geweest was, doch haar gelaat had fijne en zuivere trekken en haar prachtige ogen waren beschaduwde door lange zwarte wimpers.

Indien het jonge meisje verrast was door de verschijning van Bradley, deze stond van zijn kant eveneens verbluft, een zo liefdallig schepsel onder de afzichtelijke bewoners van Oo-oh te ontmoeten.

Een ogenblik lang bleven zij beiden zwijgend en onthutst elkaar aankijken. Eindelijk nam Bradley het woord, zo goed mogelijk zijn kennis van de taal van Caspak aanwendend:

- Wie is u, jonge vrouw? vroeg hij. Ik kan niet geloven dat u een Wieroo is!

- Neen, zeker niet! antwoordde zij met klem, ik ben geen Wieroo! Zij huiverde bij het uitspreken van die naam.

- Ik ben een Galu, ging zij verder, maar u, wie is u dan? U draagt de klederdracht van Galu niet en u behoort zeker niet tot die stam; toch lijkt u wonder wel op de mannen van ons ras. Ik weet dat u ook geen Wieroo is, want ik leef hier reeds bijna tien manen en nooit heb ik andere menselijke schepsels gezien dan die afschuwelijke gevleugelde wezens. U is dus een gevangene? Maar in dit geval, vanwaar komt u?

Bradley lichtte het jonge meisje zo volledig en bondig mogelijk in, terwijl hij zich afvroeg of zij wel iets begreep van die ongewone uitleggingen. Van haar kant deelde zij hem mede dat zij sedert verscheidene maanden gevangen was.

Juist in 't midden van hun gesprek ging de gele deur wagenwijd open en een Wieroo, wiens kleed eveneens met een gele band versierd was, deed zijn intrede.

Bij het zien van Bradley ontstak de vliegende mens in woede:

- Vanwaar komt dit kruipdier? tierde hij. Hoe lang is hij reeds in uw gezelschap?

- Ik kom hier juist binnen, antwoordde Bradley, het jonge meisje in de rede vallend.

De Wieroo scheen opgelucht.

- Des te beter voor haar, zei hij, want in dit geval zal u alleen gestraft worden!

En naar de deur terugkerend, liet de Wieroo een scherpe kreet horen.

Bradley wierp een blik op het jonge meisje.

- Is deze man uw vijand? vroeg hij. Moet ik hem doden? Zeg mij wat ik doen moet, want ik wil niets ondernemen dat u schadelijk kan zijn.

De Wieroo hoorde deze woorden en draaide het hoofd om.

- Uitschot der aarde! riep hij uit. Je durft een Wieroo beledigen!

- Dood hem niet! kreet het meisje, want dan blijft u geen greintje hoop over om uw leven te redden!

- Och, ik geloof dat mijn vonnis in ieder geval geveld is! sprak Bradley.

- Toch niet! Vermits zij u niet onmiddellijk gedood hebben, heeft u nog steeds een kans om uw leven te redden indien u hun woede niet opwekt. Maar tracht in 's hemelsnaam niet geweld te gebruiken, u zal het zich berouwen.

- En u? vroeg Bradley plotseling. Zij schudde droevig het hoofd.

- Ik ben verloren en u kan niets voor mij doen. Ik ben *cos-ata-lo!*

Dit onverstaanbaar woord begon Bradley op de zenuwen te werken, maar het was nu het ogenblik niet om uitleg te vragen.

- Bedoelt u dat u ter dood veroordeeld is? vroeg hij zachter.

- Mijn lot zal weinig beter zijn, antwoordde het jonge meisje, en ik zou de dood verkiezen boven het lot dat mij wacht!

- Kleine slang! riep de Wieroo razend uit. De hoofdman heeft haar tot zijn echtgenote uitgekozen en zij zal de eer hebben deze avond naar zijn tempel te worden geleid, waar zij al de kentekens van haar nieuwe waardigheid zal ontvangen!

Het jonge meisje huiverde en wierp Bradley een smartelijke blik toe.

- Ach, mompelde zij zuchtend, waarom kan ik mijn vaderland niet nog eenmaal terugzien! Zal ik dan moeten leven en sterven te midden van deze bloeddorstige woestelingen, die mij afschuw inboezemen en die mij hebben gevangen genomen in weerwil van mijn kreten en tranen!

En snikkend verborg zij het aangezicht in de handen.

Deze woorden had zij op zulk een toon van wanhoop en heimwee uitgesproken, dat Bradley, de netelige toestand vergetend waarin hij zich bevond, haar impulsief naderde en haar met gedempte stem vroeg:

- Bestaat er enig middel waardoor ik u kan helpen om te ontvluchten?

Zij schudde smartelijk het hoofd:

- Zelfs als wij er in gelukten de stad te verlaten, antwoordde zij

zouden wij nog de Oceaan moeten kunnen oversteken, die zich uitstrekt tussen het eiland Oo-oh en het land van Galu!

De Wieroo had zich ongeduldig naar buiten gebogen om beter de versterking te zien aankomen die hij verwachtte. Bradley maakte van dit uitstel gebruik om nog te vragen:

- Indien wij de stad konden verlaten, wat zouden wij daarna vinden?

Zij aarzelde:

Ik ben rechtstreeks naar deze kamer gebracht en heb ze nog bijna niet verlaten maar, volgens enkele aanduidingen die ik heb kunnen vernemen, meen ik dat het overige van het eiland vrijwel onbewoond is, want de Wieroos geven er de voorkeur aan zich te groeperen in steden zoals deze. Er zijn mooie wouden, vruchtbare gronden en zeer weinig wilde dieren. Wat de andere Wieroo-steden betreft, er zijn er nog twee en zij liggen aan het andere uiteinde van het eiland, op twee dagreizen van hier.

Volgens zijn eigen ondervinding berekende Bradley dat een « dagreis » te Caspak, d.i. een reis van een dag met een zo geregeld mogelijke pas, ongeveer vijftien kilometer moest uitmaken, rekening houdend met de tijd die er nodig was om af te rekenen met de monsters van de jungle en om de verschillende moeilijkheden van de tocht, zoals moerassen en afgronden, te overwinnen.

Deze woordenwisseling tussen de Engelsman en het jonge meisje had slechts enkele seconden in beslag genomen; zij werd echter onderbroken door de verschijning van enkele Wieroos die zich voorover bogen door de opening die, naar de gewoonte van de stad, in het dak was aangebracht. Het was de versterking die de Wieroo met het geel gestreepte kleed verwachtte.

- Deze *jaal-lu* heeft mij daareven beledigd! riep hij met een gebiedende stem uit. Grijpt hem vlug vast en werpt hem in een kerker waar hij geen schade meer kan doen, tot wanneer de hoofdman beslist wat hij met deze vreemdeling wil doen. Het is een van die vreemde schepselen die Fosh-bal-soj in het land der Band-lu heeft ontdekt. De hoofdman heeft hem bevolen die wezens te volgen en een van hen gevankelijk naar hier te brengen. De hoofdman denkt dat zij uit een andere wereld komen en ongetwijfeld het geheim van de *cos-ata-lus* bezitten. Haast u dus u van hem meester te maken!

De Wieroos lieten zich door de opening van het dak glijden en wierpen zich op Bradley. Deze had zich echter op de aanval voorbereid en de eerste van de vliegende mensen die het waagde

de hand naar hem uit te steken, kreeg een vuistslag onder de kin die hem bewusteloos achterover deed vallen.

Van dit kortstondig voordeel gebruik makend, trachtte Bradley snel de deur te bereiken, maar hij had gerekend zonder de uitweg die het dak aan de Wieroos bood. Juist toen hij onder de opening voorbijliep, liet een nieuwe aanvaller zich met zijn volle gewicht op zijn schouders neervallen.

Het jonge meisje slaakte een waarschuwend kreet, maar het was te laat. Bradley had het evenwicht verloren onder de massa die hem verpletterde en rolde op de grond.



Aanstands kwamen de andere Wieroos toegesnel om hun vijand verder tot machteloosheid te dwingen en spijs zijn tegenstand lag Bradley spoedig languit gestrekt, de armen en benen stevig vastgehouden door de klauwen van een half dozijn tegenstrevers. De vliegende mens met het geel gestreepte kleed, die een zekere rang onder de zijnen scheen te bekleden, gaf een bevel en onmiddellijk begonnen de anderen de gevangene stevig vast te binden met dikke hennepen koorden.

- En draagt hem nu naar een der kerkers van het paleis; kiest de diepste en de veiligste uit! gebod de man met het gele kleed.

Ten teken van gehoorzaamheid brachten de vliegende mensen de linkerhand boven hun glimmende schedel, en bogen. Vervolgens greep een van hen Bradley, die vastgebonden was als een worst, vast en hees hem met de hulp van een zijner handlangers door de opening van het dak.



Daar nam hij hem onzacht in de armen en vloog weg boven de stad Oo-oh.

Onder zich zag Bradley de stad zich uitstrekken en kon hij aldus beter over haar omvang oordelen. Ze was niet zo groot als hij aanvankelijk gedacht had, hoewel zij toch minstens vijf vierkante kilometer in beslag nam.

De huizen waren om zo te zeggen boven elkaar gestapeld zodat sommige een verbazende hoogte bereikten. De enkele straten en gangen die de stad bevatte waren steeds zeer kort en kronkelend, terwijl de overige gebouwen zelfs geen binnenplaatsen of achterdeuren hadden.

De enige schoonheid van deze onsamenhangende stad bestond uit de levendige kleuren waarin de huizen geschilderd waren. Deze bonte mengeling van grillige kleuren deden de stad van verre op een tulpenveld gelijken, en slechts toen de Wieroo lager begon te vliegen bemerkte Bradley de chaotische aanblik der gebouwen.

De Wieroo richtte zich pijlsnel naar een groot openbaar gebouw waarvan de voorgevel zeker vijftig meter lang was en dat eenzaam in een hoek van de stad oprees.

Dit gebouw was geheel in het blauw gekleurd en de barokke smaak van de Wieroo kwam vooral tot uiting in de vorm van het dak, dat ongeveer de vorm vertoonde van een omgekeerde Chinese hoed, met een opening in het midden.

De vliegende mens vloog zonder stil te houden boven dit gebouw en streek eindelijk, ongeveer een kilometer verder, neer op het dak van een zeshoekig en geheel in het blauw geschilderd gebouw. De Wieroo lichtte een val op in het midden van het dak, maakte daarna een koord aan de enkels van Bradley vast en liet hem, met het hoofd naar omlaag, door de opening glijden de koord stilaan neerlatend ongeveer alsof hij een emmer in een put liet zinken.

Naarmate hij verder in de ondoordringbare duisternis neerdaalde, maakte de angst zich van Bradley meester. Hij vroeg zich af of hij het middelpunt der aarde niet ging bereiken en het scheen hem dat hij reeds uren neergleed, evenals een schietlood, het hoofd omlaag en de voeten in de lucht.

Plotseling hield zijn nederdaling op. Het bloed ruiste hem in de oren en hij kreeg de indruk dat men hem in deze ontzettende houding zou laten tot de dood er op volgde.

Op dit ogenblik voelde hij dat niets zijn lichaam nog in de lucht tegenhield, en hij viel ruw op het hoofd, zodat hij onvermijdelijk

de schedel zou gebroken hebben indien de grond niet sponsachtig en doorweekt van de vochtigheid geweest was. Half duizelig hoorde hij, ver boven zijn hoofd, het geluid van de val welke de Wieroo dichtsloeg.

## VIJFDE HOOFDSTUK

Op slag verdoofd, bleef Bradley een lange poos roerloos liggen in de houding waarin hij gevallen was; daarna draaide hij zich langzaam en moeizaam om om ten minste een minder moeilijke ligging te vinden. In het halfduister dat hem omringde, viel het hem moeilijk de plaats te onderscheiden waar hij zich bevond, doch stilaan raakten zijn ogen aan de donkerte gewend en hij begon het uitzicht van zijn gevangenis te bestuderen.

Hij kwam tot de ontdekking dat zijn kerker slechts één venster had en geen andere toegang dan degene waarlangs hij was neergelaten. Na deze eerste vaststelling bemerkte hij bovendien, in een verwijderde hoek, een platte massa op de grond, en die even goed een hoop lompen als een levenloos lichaam kon zijn.

Van het ogenblik af waarop hij weer tot het bewustzijn kwam, begon Bradley pogingen aan te wenden om zijn boeien los te maken. Hij had sterke spieren en was er spoedig van overtuigd dat hij de koorden die hem kluisterden de baas zou kunnen. Vijf minuten later scheen het hem reeds dat zijn polsen meer speling hadden, doch toen raakte hij uitgeput en was verplicht een ogenblik de taak te onderbreken die hij ondernomen had en die hem dwong zijn spieren afwisselend te spannen en te ontspannen.

Terwijl hij rustig bleef liggen om weer op krachten te komen, werd zijn blik aangetrokken door het pak dat in de hoek van zijn cel lag en hij had de indruk dat het ding lichtjes bewogen had.

De ogen opengesperd van angst volgde de jonge man met de blikken de zwartachtige en raadselachtige hoop die in de schaduw bewoog. Misschien maakten zijn overprikkelde zenuwen hem het slachtoffer van een begoocheling, misschien hitste het gevoel van onmacht dat hem overweldigde zijn verbeelding op? Hij sloot de ogen, poogde zijn kalmte te herwinnen en het meesterschap over zijn zenuwen te hervatten, maar toen hij opnieuw de oogleden opsloeg, voelde hij, met een samentrekking van geheel zijn lichaam, dat hij zich niet vergist had en dat hij goed gezien had: het ding had zich een weinig van de muur losgemaakt en was ietwat van vorm veranderd. Het was hem nu enkele centimeters genaderd.

Met nieuwe krachten, opgewekt door de angst voor dit onbekend gevaar, trachtte Bradley opnieuw zijn boeien te verbreken, de ogen steeds op de hoop lompen gericht. Er was nu geen twijfel

meer mogelijk, het voorwerp was met leven begiftigd. Hij zag hoe het zich langzaam oprichtte en onmerkbaar in zijn richting kroop. Het bewoog lichtjes, hield daarna stil om een ogenblik later zijn beweging te hervatten.

Deze bedreiging, deze langzame maar onverbiddelijke vooruitgang werd nog verschrikkelijker gemaakt door de volkomen stilte welke in dit soort van graf heerste.

Bradley was moedig, hij had het reeds in talrijke omstandigheden bewezen; gewoonlijk waren zijn zenuwen van staal, maar de gedachte dat hij op genade of ongenade overgegeven was aan het levende en vormeloze schepsel dat hem naderde, vervulde hem met een angst die hem het lichaam met een ijskoud zweet bedekte. Alleen tegen tien, in de volle zon, meester van zijn handelingen, zou hij moedig gevochten hebben tot het ogenblik waarop hij onder het aantal zijner vijanden zou bezweken zijn, maar dan zou hij de dood met een glimlach begroet hebben. Niet de dood was het die hem schrik aanjoeg, zelfs niet op deze stond, maar de angst voor het onbekende die aan ieder mens eigen is.

Het ding kwam steeds nader. Bradley bleef krachteloos en luisterde. Nu hoorde hij een korte en hortende ademhaling en even later een gegrom.

Hij voelde de haren op het hoofd te berge rijzen en met een waanzinnige kracht schudde hij zijn boeien die lossen werden doch niet begaven.

Zijn gebaar had echter het schepsel verontrust. Het hield stil. Doch het begon onmiddellijk opnieuw te kruipen, en een oog schitterde in de duisternis. De ademhaling werd korter en opeens weerklonk een duivelse lach, gelijk aan het rinkelen van een gebarsten bel, door de stilte.

Badend in het zweet, zwoegde Bradley nog steeds om zich te bevrijden. De hoop lompen was nu vlak bij hem en richtte zich langzamerhand op. Eindelijk vielen de lompen op den grond en een bijna naakte man stond tegenover Bradley. Het was een treurige menselijke karikatuur, op ontzettend magere benen en onduidelijke lettergrepen tussen zijn bevende kaken mompelend. De man bleef een ogenblik rechtstaan, vervolgens viel hij op de grond en begon opnieuw gedempt te lachen.

Hij kroop tot op de voeten van Bradley en stamelde:

- Eten! Eten! Er is een middel om weg te komen! Er is een middel.



Nu had de man de borst van Bradley bereikt en, waarschijnlijk gek geworden, krabde hij hem met zijn nagels.

- Eten! Eten! herhaalde hij met een waanzinnige hardnekkigheid. Eten! Eender wat!

En daar Bradley niet antwoordde, begon de andere, razend van woede, hem opnieuw te krabben en te bijten, vervolgens greep hij hem bij de keel en trachtte hem met al zijn zwakke krachten te worgen.

Bradley weerde zich zo goed hij kon tegen de gek, doch de andere hield niet op te herhalen:

- Eten! Eten!

En dit op een zo onverbiddelijke eentonige wijze dat Bradley zich afvroeg of hij niet eveneens gek ging worden.

Tenslotte kreeg Bradley, met een laatste krachtinspanning, zijn polsen vrij en deed het afstotelijk schepsel, dat als een rat op zijn borst zat vastgeklemd, aan het andere uiteinde van de kerker terechtkomen.

Hijgend als een opgejaagd dier, maakte de officier de koorden los die hem de enkels omsloten, terwijl de maniak onbeweeglijk en krachteloos op de plaats bleef liggen waar hij was neergevallen. Eindelijk ging de Engelsman rechtstaan, vrijer dan hij tot nu toe geweest was sedert het ogenblik waarop hij in zijn gevangenis was binnengekomen.

Met de rug tegen de muur aanleunend, want hij voelde zijn benen onder zich begeven, bleef Bradley een lange poos het schepsel aankijken dat op de grond lag uitgestrekt. Eindelijk zag hij het bewegen, zich op de knieën zetten en opnieuw zijn deerniswekkende bede prevelen:

- Eten! Eten!

De toon was zo hartverscheurend dat Bradley er door ontroerd

werd. Hij wist dat deze ongelukkige geen Wieroo kon zijn en dat hij ongetwijfeld vroeger een wakkere en krachtige man geweest was zoals hij zelf, maar dat de ontberingen en de gevangenis hem in de toestand hadden gebracht waarin hij zich nu bevond.

Anderzijds had hij ook de zin niet vergeten die af en toe terugkwam in het onsamenhangende geraaskal van zijn celgenoot:

- Er is een middel om weg te komen! Er is een middel!

Wat betekende die zin? Was het mogelijk dat er een uitgang bestond in deze kerker of was het arme schepsel volkomen van zijn verstand beroofd?

- Wie is u? Hoelang is u reeds hier? vroeg hij plotseling aan de andere.

De man die op de grond zat neergehurkt bromde enkele onduidelijke woorden waarin voortdurend het woord « eten... eten... » terugkeerde.

- Genoeg! riep Bradley uit.

Dit bevel was met zoveel gezag uitgeroepen, dat het menselijk wrak opsprong en ging neerzitten als om zijn benevelde denkvermogens te verzamelen.

Bradley herhaalde kortweg zijn vraag.

- Ik ben An-tak en behoor tot de stam der Galus, sprak de man met onzekere stem. Ik weet niet hoelang ik reeds hier ben. Misschien sedert tien manen, misschien sedert drie maal tien manen...

Buiten adem hield hij op; vervolgens ging hij verder:

- Ik was jong en krachtig toen ik levend in dit graf geworpen werd. Nu heb ik geen leeftijd meer en een kind zou mij met de vinger neerslaan. Ik ben *cos-ata-lu* en daarom heeft men mij niet onmiddellijk gedood. Indien ik hun het geheim van de *cos-ata-lu* overlever, zal men mij de vrijheid teruggeven, maar hoe zou ik een geheim verklappen dat ik niet ken?

- Wat betekent *cos-ata-lu*? vroeg Bradley.

De Galu antwoordde niet en een poosje later hervatte hij zijn smeekbede:

- Eten! Eten!...

Bradley ging naar de overzijde van de gevangenis, greep de man bij de schouder en schudde hem:

- Komaan! riep hij uit. Wat is dat: *cos-ata-lu*?

De andere keek hem met holle ogen aan, terwijl zijn lippen zwakjes bewogen om nogmaals voedsel te vragen.

Plotseling sloeg Bradley zich met een verwensing op het

voorhoofd. Men had hem niets ontnomen en hij herinnerde zich dat hij een of twee dozen cornedbeef op zich moest dragen. Hij opende er een van en stak de Galu spaarzaam kleine mondvollen toe, die hij dadelijk verslond.

Stilaan scheen de ongelukkige een weinig van zijn krachten en helderheid van geest te herwinnen. Bradley maakte hiervan gebruik om zijn ondervraging te hervatten.

- Wat is een *cos-ata-lu*? zei hij.

Moeizaam, doch vol goede wil, begon An-Tak een ingewikkelde verklaring. Zijn verhaal werd overigens dikwijls onderbroken door een soort van wilsverzwakking, gedurende dewelke hij zijn klagelijk gemompel hervatte om voedsel te vragen en eens te meer te verzekeren dat er een uitgang in de kerker was.

Geduldig doch vastberaden bracht de Engelsman de gevangene terug tot zijn overigens weinig duidelijke uiteenzetting van het evolutieproces dat op Caspak heerste en dat wellicht de eigenaardigste zijde uitmaakte van deze uitzonderlijke streek ter wereld.

Zo begreep hij waarom hij nooit kinderen had ontmoet bij de stammen van Caspak waarmede hij in aanraking gekomen was; waarom iedere stam, naarmate hij meer noordelijk woonde, een vooruitgang betekende op de vorige; waarom iedere stam verstandelijke en lichamelijke kenmerken vertoonde, die hem verbonden met de laagste trede van de hogere kaste, terwijl andere leden van dezelfde stam verwant waren met de beste specimen van de onmiddellijk lagere klasse.

De verklaringen van An-Tak waren verward en vaag; het was duidelijk dat hij zelf moeilijk een precieze uiteenzetting kon geven van iets dat hem zeer natuurlijk leek, maar toch kon Bradley er uit opmaken dat alle menselijke wezens die Caspak bewoonden en die niet *cos-ata-lu* waren, *cor-sva-jo* waren, hetgeen letterlijk betekent: « komende van het begin ».

De *cor-sva-jo* was het product van het slijk der aarde, van de modder uit de omgeving van de bronnen van warm water, die zo veelvuldig op het eiland voorkwamen.

Elke dag ontwikkelden zich in dit slijk biljoenen microscopische diertjes die zich langzaam voortbewogen naar de grote binnenzee. Bij de volgende graad hunner ontwikkeling werden zij kruipdieren of vissen, vervolgens tweeslachtige dieren. Sommige bleven bestendig in dit stadium, terwijl het merendeel onder hen door andere schepsels uit de diepten verslonden werd.

Betrekkelijk weinig van deze tweeslachtige wezens slaagden erin

de grens te overschrijden die hen langs de opeenvolgende gedaanteverwisseling naar het stadium van de soort der bavianen en oranges leidde, welke door de bewoners van Caspak als de eerste trede van de mensheid werden beschouwd.

Deze onthutsende ontwikkeling, zo verwarrend in de ogen van iemand die gelijk welk ander punt van de aardbol bewoont dan dit buitengewone Caspak, was ten slotte niet zo sterk verschillend van de gedaanteverwisselingen die een kikvorsei in de loop van een en hetzelfde bestaan ondergaat: achtereenvolgens verandert het in een dikkopje, daarna in een kikvors. Steunend op dit voorbeeld, slaagde Bradley erin zich te overtuigen dat hij niet droomde en dat de Galu niet volslagen gek geworden was.

Als hij in leven bleef verhief de enkeling zich trapsgewijze van de aap tot de staat van Alu, daarna tot die van Bo-lu, van Band-lu, van Kro-lu en eindelijk van Galu.

Het hoogste stadium dat de bewoners van Caspak kennen is dat van *cos-ata-lu*, d.i. een stadium waartoe slechts enkele der Galu's geraken, en waarin de schepselen niet meer de lange en moeilijke keten der opeenvolgende gedaanteverwisselingen moeten doorlopen.

Jammer genoeg bestaat er geen enkel geheim van deze soort en bijgevolg heeft geen enkele Galu, spijs de aanhoudende en verfijnde folteringen, het aan hun ervijanden kunnen prijsgeven. Geen enkele Wieroo komt voort « van het begin ». Allen zijn geboren van Wieroo-vaders en van *cos-ata-lu* Galu-moeders, die echter uiterst zeldzaam zijn, want er zijn zeven geslachten nodig die « van het begin » voortkomen alvorens er een *cos-ata-lu* kind kan geboren worden. Als men daarbij denkt aan al de vreselijke gevaren die het primitieve microscopische diertje bedreigen doorheen de verschillende stadia van zijn ontwikkeling tot op het ogenblik waarop het eindelijk de titel van burger der Galu-natie verkrijgt, kan men moeilijk aannemen dat enkele wezens dit stadium ooit hebben bereikt.

Terwijl hij de uiterste ingewikkeldheid van het systeem van Caspak trachtte te doorgronden, voelde Bradley zijn gedachten in zijn hoofd ronddwarrelen. Na lang nadenken kwam hij eindelijk tot het besluit, dat dit mecanisme per slot van rekening even aanvaardbaar was als datgene dat de rest van de bekende wereld beheerst.



## ZESDE HOOFDSTUK

Toen An-Tak zo goed en zo kwaad als het ging aan de nieuwsgierigheid van Bradley voldaan had, zweeg hij, uitgeput van vermoeidheid.

Weer viel er een diepe stilte tussen de twee mannen. Bradley, in gedachten verzonken, trachtte zijn denkbeelden te ordenen, terwijl de Galu krachteloos als een dode bleef liggen.

Eindelijk hervatte An-Tak zijn zenuwslopend refrein:

- Eten! Eten!

Geduldig schonk Bradley hem enkele nieuwe stukken gedroogd vlees, die de Galu ditmaal ietwat trager verslond; hij gaf zich de moeite ze te kauwen in plaats van ze gulzig in te slikken zoals hij tot nog toe gedaan had.

- Waarom zei je daareven dat er een middel was om hier uit te geraken? vroeg de Engelsman.

- Omdat de gevangene die hier vóór mij leefde en gestorven is op het ogenblik toen ik hier aankwam, het mij gezegd heeft, antwoordde An-Tak. Hij heeft de tijd gehad mij uit te leggen dat er een geheime uitgang bestond en dat hij hem ontdekt had, maar dat hij te zwak was om er zich van te hebben kunnen bedienen om te vluchten. Hij ging mij zeggen waarin deze weg bestond, toen hij gestorven is... Helaas, waarom heeft hij niet een ogenblik langer geleefd!...

- Heb je zelf niet getracht die uitgang te ontdekken?

- Ik was gewond aan het been en kon mij niet bewegen. Toen mijn wonde weer gesloten was, had ik sedert verscheidene dagen niet meer gegeten en was ik reeds zo zwak dat ik geen drie stappen meer kon doen zonder in zwijm te vallen.

- Laten de Wieros u dan geheel zonder voedsel? riep Bradley verschrikt uit.

- Af en toe laten zij aan het uiteinde van een koord een kruik water en een maiskoek naar beneden, doch meestal vergeten zij het, ten ware zij, zoals ik geneigd ben te geloven, het duivelse plan hadden opgevat mij juist te beletten van uitputting te sterven en mij aan al de kwellingen van de honger over te leveren.

Het was afschuwelijk en Bradley huiverde. De rampzalige An-Tak scheen trouwens opnieuw aan 't ijlen geslagen te zijn en mompelde nu onsamenhangende woorden.

De Engelsman legde hem ruw het zwijgen op, zowel uit

medelijden als om zelf rust te vinden.

In de grafstilte die daarna heerste, werd Bradley's oor getroffen door een regelmatig en eentonig geluid als dat van een bron. Hij luisterde aandachtig. Het geluid scheen van onder de vloertegels te komen.

- Welk is dat geluid? vroeg hij aan zijn gezelschap, men zou zeggen een waterloop in een buis.

An-Tak, die in een zware verdoving gedompeld was, vermande zich en liet Bradley zijn vraag herhalen.

- Ha! sprak hij eindelijk, dat is de riool. Zij loopt onder het paleis, onder de grote tempel en door de stad. Men werpt er al de afval in en aan de uitmonding leven er talrijke kruipdieren om zich met die afval te voeden.

- En gebeurt het niet dat die dieren de loop van deze soort van onderaardse rivier opzwemmen? vroeg Bradley.

- Neen, het water is te koud; de kruipdieren kunnen slechts in een gematigde temperatuur leven.

- Laten wij samen de uitgang zoeken waar uw celgenoot over gesproken heeft, stelde Bradley voor.

An-Tak schudde het hoofd:

- Ik heb zelf gezocht en niets gevonden. Waarom zou jij behendiger zijn dan ik?

Zonder te antwoorden begon Bradley de muren en de vloer van de kerker te onderzoeken door methodisch op ieder punt van de vloer of van de wand te kloppen en aandachtig te luisteren naar de klank die zij voortbrachten.

Op twee meter van de grond bemerkte hij plotseling een van die zonderlinge stokken welke de Wieros gebruiken om de nacht door te brengen.

Hij ondervroeg de Galu, die hem antwoordde dat geen enkele Wieroo de kerker betrokken had sinds hij zelf er verbleef. Bradley hervatte zijn opzoekingen en beklopte de muren zo hoog hij reiken kon. Ten slotte klampte hij zich aan de stok vast en hees zich met een sprong er boven op, om zijn onderzoek zo hoog mogelijk voort te zetten.

Zijn volharding werd vooreerst niet beloond en ontmoedigd wilde Bradley zijn opzoekingen opgeven, toen hij op de gedachte kwam met zijn vuist juist boven de stok te kloppen.

Het scheen hem toe dat de klank op deze plaats verschillend was en hij begon de stenen zeer aandachtig in het licht van zijn aansteker te onderzoeken. Aldus bemerkte hij een gaatje waarvan de diameter nauwelijks breder was dan zijn pink en onmiddellijk

stak hij er de stee van zijn scheermes in. De muur moest ongeveer tien centimeter dik zijn en Bradley kreeg de indruk dat zijn geïmproviseerd instrument aan gene zijde niets anders dan de ledige ruimte ontmoette.

Dit was een aanduiding welke Bradley te denken gaf, maar hij wist niet hoe ze te benutten en om zijn gedachten beter de vrije loop te geven, besloot hij weer naar beneden te komen.

Vooreerst gaf hij op goed geluk een hevige vuistslag op de plaats waar het gaatje zich bevond en toen gebeurde het onverwachte: een stuk van de muur, dat enkele voeten lager lag, viel neer en liet een groot vierkant gat zien ter hoogte van de grond.

Bradley sprong van de stok naar beneden, naderde de opening en stak er zo ver mogelijk de arm in, zonder ook maar enig vast lichaam te ontmoeten.

An-Tak, die tot dan toe in zijn lompen gewikkeld was blijven liggen alsof hij geen belang stelde in een tot mislukking gedoemde poging, kwam nader terwijl hij een kreet van ongelovige vreugde slaakte.

Om te zien waarheen deze reddende uitgang leidde, wilde Bradley opnieuw zijn aansteker bewerken, maar deze scheen geen benzine meer te bevatten.

Hij begon dan zijn zakken te doorzoeken om lucifers te vinden; hij vond er enkele, die hij aanstreek.

Toen An-Tak de vlam bemerkte, maakte zijn blijdschap plaats voor angst en hij deinsde achteruit tot aan het andere uiteinde van de kerker, overtuigd dat zijn celgenoot een duivel was die de macht had de muren in te slaan en de Geest van het Vuur op te roepen.

Zonder zich om de bijgelovige vrees van de Galu te bekommeren, had Bradley het weifelend lichtje in de opening gestoken en bemerkte nu een ijzerenladder die in een zwarte afgrond scheen neer te dalen. De weg bood niets aanlokkelijks, maar hoofdzaak was toch dat deze uitweg ergens heenleidde.

- Je hebt het gevonden! mompelde An-Tak verrukt. Je hebt het middel gevonden om uit deze hel te ontsnappen! Ha, wonder boven wonder! Maar helaas, waarom ben ik zo zwak! Ik zal nooit deze weg kunnen volgen, mijn krachteloze benen zullen mij niet kunnen dragen! Neem mij met je mee! In 's hemels naam, neem mij mee!

- Zwijg! gebod Bradley streng. Je schreeuwt zo hard dat je in staat bent een heel regiment Wieroos hierheen te lokken, en dan ben je geen stap verder! Dan kunnen wij geen van beiden

vluchten. Blijf rustig en ik zal gaan zien waar deze ladder heenleidt. Als ik een weg vind, kom ik naar hier terug en neem ik je mee, indien je mij belooft niet meer te piepen als een steenuil.

- Ik beloof het je! zei An-Tak. Helaas, hoe kan je mij zulke verwijten toesturen? Begrijp je dan niet dat de honger mij half gek gemaakt heeft en dat ik op niets meer wachtte dan op de dood?

- Toch wel, ik begrijp het best, antwoordde Bradley, maar dit is geen reden om op zulke manier de laatste krachten die je overblijven te verspillen. Hier, neem deze doos. Zij bevat de rest van mijn levensmiddelen. Ik laat ze je achter, maar tracht je er niet op te werpen en ze zo lang mogelijk te laten duren, want ik weet niet wanneer ik er andere zal hebben.

Bij deze woorden plaatste hij zijn voet op de eerste trede, sloot het paneel achter zich en begon langzaam in de duisternis af te dalen.

Onder hem werd het geluid van het water steeds duidelijker. De lucht werd vochtig en koud. Bradley zag geen steek, maar onder zijn handen voelde hij de koude en kleverige sporten van de ladder en meermalen viel hij bijna in de afgrond.

Het leek hem dat deze ladder eindeloos was en dat hij aldus tot in de ingewanden der aarde neerdaalde. Hij was echter koelbloedig genoeg geweest om de sporten één voor één te tellen en toen hij eindelijk beneden was, stelde hij vast dat hij in 't geheel slechts vijftig treden was afgedaald.

Hij had vaste voet gekregen op een soort van smalle kade, aan de rand waarvan het water murmelend voortliep. Hij knielde neer en bemerkte dat het water bijna ter hoogte van de kade kwam en dat het ijskoud was.

Hij vervolgde een ogenblik zijn weg maar bleef plotseling staan: de kade eindigde opeens en het water van de onderaardse rivier nam nu de gehele breedte van de tunnel in beslag.

Bradley aarzelde een ogenblik. Wat moest hij doen? Hoe diep was deze beek? Er was slechts één middel om het te weten: zich in het water te begeven. Lange tijd wikte hij zijn kansen: indien hij terugkeerde zou het vreselijk lot van An-Tak het zijne worden, en indien hij zijn weg voortzette kon hem niets ergers te wachten staan dan te sterven door verdrinking. Dit lot scheen hem oneindig zachter dan de langzame doodstrijd van de Galu en hij nam een vlug besluit.

Hij tastte met de voet in het snelle en koude water, en terwijl hij in zijn binnenste een gebed mompelde, liet hij zich in de slijkerige

golven glijden.

Groot was zijn opluchting toen hij bemerkte dat zijn voeten vaste grond raakten en dat het water hem slechts tot aan het middel kwam. Hij begon dus de stroom af te lopen, die trouwens niet zo geweldig was als hij zich had ingebeeld, afgaande op het geluid der golven dat door de tunnel weerkaatst werd.

Geruime tijd schreed hij voort; de koude maakte zich langzamerhand van hem meester en scheen hem tot in de beenderen te dringen. Bijwijlen tekende zich een boog af en verscheen de lijn van een kade, evenals onder de ijzeren ladder. Bradley maakte er gebruik van om zich op dit platform te hijsen en zijn onderste ledematen, welke door de koude als verlamd waren, krachtig te wrijven.

Nu en dan ook spuwden rioolmondingen een stroom van afval uit en reusachtige ratten liepen dicht bij hem. Een van hen beet hem en, daar zij de gestalte had van een grote kat, trok Bradley zijn mes om gebeurlijk weerstand te kunnen bieden aan de aanval van deze afzichtelijke dieren.

De eentonigheid van deze tocht kon slechts vergeleken worden met de akeligheid ervan. Sinds hij de ijzeren ladder had verlaten, had Bradley al zijn stappen zorgvuldig geteld. Hij had beloofd terug te keren om An-Tak op te zoeken indien het hem, menselijk gesproken, mogelijk was dit te doen en hij was niet van plan zijn belofte te breken. Om de plaats van het beweegbare paneel terug te vinden, beschikte hij, in de dichte duisternis welke in de onderaardse gang heerste, over geen ander middel dan gelijke stappen te nemen, zoveel mogelijk in rechte lijn, en ze te tellen.

Voortdurend in beslag genomen door de noodzakelijkheid gelijke passen te nemen, kwam Bradley slechts langzaam vooruit en hij voelde dat reeds een geruime tijd verstreken was toen hij zijn vijfhonderdste schrede deed.

Op dit ogenblik scheen het hem toe dat de duisternis minder dicht werd en bij de volgende bocht werd de omtrek van de voorwerpen die hem omringden enigszins duidelijk. Hij bemerkte nu het ronde dak van de tunnel boven zijn hoofd en, aan weerszijden, deuren in donker hout welke in de muur waren aangebracht. Juist boven hem viel een dof licht door een ronde opening in de onderaardse gang.

## ZEVENDE HOOFDSTUK

Hoe meer hij naderde hoe klaarder het licht werd. Het water glinsterde nu, somber en kabbelend, en weldra ontwaarde hij in de verte het einde van de tunnel en gaf hij er zich rekenschap van dat de rivier ginder onder de blote hemel voortliep.

Hij naderde nog steeds en op enige afstand vóór hem zag hij een groot gebouw dat in het midden van een tuin oprees. Vervolgens scheen de rivier opnieuw te verdwijnen onder de grondvesten van het gebouw.

Aan de zonderlinge kleuren van het monument en aan zijn grillige bouwtrant herkende hij de tempel welke hij overvlogen had met de Wieroo die hem naar zijn kerker had gebracht.

Hier en daar bewogen zich vliegende mensen, anderen fladderden vlak naast de rivier voorbij of overvlogen haar zelfs.

Bradley beseftte dat hij de tunnel niet kon verlaten zonder dadelijk ontdekt te worden, maar er bleef hem geen andere uitweg over tenzij terug te keren, en Bradley huiverde reeds van te voren bij de gedachte dat hij opnieuw zijn afschuwelijke cel zou moeten betrekken.

Bradley dacht er eerst aan de nacht af te wachten op de plaats waar hij zich bevond, maar de zon schitterde nog in haar volle luister en hij was er zich van bewust dat hij nooit zo lang de ijzige koude van het water zou kunnen verdragen. Hij moest dus een ander plan bedenken.

Hij dacht vruchteloos na op een middel om uit zijn gevaarlijke toestand te geraken en hij voelde zich reeds ontmoedigd ten overstaan van de onoverkomelijke moeilijkheden die zich vóór hem opstapelden, toen hij opnieuw het lichaam van een Wieroo, in zijn lang wit kleed, zag drijven op het water waarin hij, naar de weerzinwekkende gewoonte van zijn land, na zijn overlijden geworpen was.

Aanstands rees een gedachte in hem op. Met tegenzin trok hij het witte kleed uit en hulde er zich zorgvuldig in. Vervolgens liet hij zich op de oppervlakte van het water drijven door op de rug te zwemmen, het aangezicht half verborgen door de brede plooiën van het kledingstuk.

Met kloppend hart bereikte hij aldus de plaats waar de rivier haar loop onder de blote hemel vervolgde. Hij zag een Wieroo die verstrooid naar het water keek en meende een ogenblik dat hij ontdekt was.

Dit was echter niet het geval en na verloop van enkele minuten, die hem eeuwigheden leken, verduisterde het licht en hij begreep dat hij onder de tempel voortgleed.

Onmiddellijk richtte hij zich weer op en wierp het witte kleed waarin hij zich gehuld had af. Aan iedere zijde rezen muren op en enkele meters verder maakte de rivier een scherpe bocht.

Op die plaats verhief zich een platform en Bradley wachtte geen ogenblik om er zich op te hijsen en weer op adem te komen, want hij was uitgeput van krachten, doorweekt en verkleumd van het hoofd tot de voeten.

Terwijl hij aldus uitrustte, bemerkte hij naast de plaats waar hij zich bevond een soortgelijke houten deur als degene welke hij reeds in het andere gedeelte van de tunnel had opgemerkt.

Hij beschouwde de deur, in zijn geest een vaag ontvluchtingsplan beramend, toen hij ze zag opengaan en doortocht verlenen aan een Wieroo, die een bakje afval droeg.

In zijn bezigheden verdiept, keek de Wieroo niet in de richting van Bradley, die echter zijn adem voelde stokken en zover hij kon in de duisternis van het platform terugweek.

De Wieroo had zijn bakje in de riool geledigd en beschouwde werktuiglijk het zwarte water. Wanneer hij naar de deur terugkeerde en naar links draaide, moest hij onvermijdelijk Bradley bemerken; indien hij echter naar rechts draaide, had de officier wel een kleine kans, om onopgemerkt te blijven.

De Wieroo rukte zich uit zijn mijmering los en draaide zich naar links om.

Aanstands bemerkte hij de Engelsman. Bradley verroerde niet. Na een ogenblik van verrassing, begon de Wieroo hem aandachtig aan te kijken en kwam op hem toe, ongetwijfeld om hem te ondervragen.

Bradley bleef nog steeds zo onbeweeglijk als een lijk, maar de vliegende mens was vast besloten dit zonderlinge voorwerp van naderbij te bekijken. Hij was nu vlak bij hem en niets kon voortaan verhinderen dat Bradley ontdekt werd...

Vlug als een tijger sprong de officier recht en met een geweldige vuistslag op de kin sloeg hij de Wieroo neer.

Zonder een kreet wankelde deze en viel achterover in de rivier, waarin hij verdween en door de stroom werd meegevoerd.

Toen ging Bradley de deur binnen die opengebleven was en drong zonder aarzelen binnen in een grote, hel verlichte kamer, bemeubeld met talrijke tafels waarop koperen pannen en schotels stonden.

Vervolgens begaf hij zich naar een andere deur, die tegenover de eerste gelegen was, en toen hij voorbij de koperen pannen ging, stelde hij vast dat ze vol groenten, fruit en vis waren.

Nadat hij zijn honger gestild had, vulde de Engelsman zonder dralen zijn zakken met deze levensmiddelen, bij de gedachte aan de arme drommel die verkwijnde in de kerker waarin hij hem had achtergelaten.

Hij nam zich voor, zodra de duisternis zou ingevallen zijn, op zijn stappen terug te keren en An-Tak te gaan halen, maar intussen was hij van plan zijn onderzoekingstocht zo ver mogelijk voort te zetten en een middel te ontdekken om de stad te verlaten, dat minder gevaarlijk en minder walgelijk dan de riool zou zijn.

Achter de tweede deur begon een lange gang die naar de bijgebouwen van het paleis scheen te leiden. Doch op enkele stappen van de « keuken » stak een ladder door de zoldering en scheen naar de eigenlijke vertrekken van het paleis te voeren.

Bradley aarzelde een ogenblik en vroeg zich af of het niet verkieslijker zou zijn de weg naar de rivier terug in te slaan, maar hij was niet voor niets een Ier en in hem brandde levendig de vlam van het avontuur, die zijn landgenoten er toe heeft aangezet de vier hoeken van de wereld te gaan onderzoeken.

Het verlangen om het mysterie te kennen dat de kamers behelsden waar de ladder heenvoerde, won het van zijn wijze voornemens, hoewel een geheim voorgevoel hem waarschuwde dat hij beter zou doen van zijn plan af te zien. Vastberaden begon hij de beklimming.

Volgens de eigenaardige wetten van de Wieroo-bouwkunst veranderde de soort van put waarin de ladder vastgemetseld was voortdurend van vorm: nu eens rond, dan weer vierkant, werd hij soms ovaal of rechthoekig, grillig en zonder enige blijkbare reden.

Met regelmatige tussensporen kwamen er deuren op uit, die voor het merendeel gesloten waren. Eindelijk ontdekte Bradley een deur die openkierde op een groot cirkelvormig vertrek, waarvan de muren en de vloer met pels en helkleurige behangsels bekleed waren.

Behoedzaam speurde Bradley in het vertrek rond alvorens er zich in te wagen, en toen bemerkte hij dat het niet ledig was zoals hij aanvankelijk gedacht had.

Een Wieroo hield zich op in een hoek van de kamer, naast een jong meisje. Deze stond recht, met de rug tegen een dikke zuil waar een gordijn rondgewikkeld was.

Het jonge meisje keerde Bradley de rug toe en keek de Wieroo



vlak in het gezicht, terwijl hij haar langzaam naderde en haar toesprak.

Bradley verstond duidelijk de woorden van de vliegende mens, die het jonge meisje bezwoer met hem te vertrekken om in een andere Wieroo-stad een schuilplaats te zoeken.

- Kom met mij mee, sprak hij, en u zal al de genoegens van het leven terugvinden welke u zo bitter betreurt te hebben verloren sedert u hier gevangen is. Onze aanvoerder heeft u opgeëist om zijn vrouw te worden, maar u kent het vreselijk lot dat u beschoren is indien u hierin toestemt. Opgesloten in een onderaards vertrek, zal u er droevig uw leven eindigen en daarna zal uw lichaam in de rivier geworpen worden waar de kruipdieren het zullen verslinden. Vlucht met mij, en niemand zal de hand naar u durven opheffen, u zal vrij zijn en in vrede van het licht der zon genieten!

Het jonge meisje, dat hem zwijgend had aangehoord, antwoordde nu misprijzend:

- Zo lang ik leef zal ik nooit de hand van een Wieroo aanvaarden, zo min die van uw aanvoerder als de uwe!

De Wieroo slaakte een scherpe kreet die zijn ontgoocheling en woede uitdrukte. Hij hief de hand op en liet ze uit al zijn kracht neerkomen op het jonge meisje dat op de vloer neerstortte.

Bradley stond reeds op het punt het vertrek binnen te stormen om de ongelukkige vrouw van de ontketende woede van het monster te redden, toen een deurgordijn aan het andere uiteinde van de kamer weggeschoven werd en doortocht verleende aan een Wieroo van grote gestalte, gekleed in een scharlaken kleed.

Bij het zien van de groep die op de grond worstelde, stiet de nieuw aangekomene een kreet van verbazing uit, en dadelijk richtte de Wieroo die het jonge meisje had aangevallen zich weer op.

- Wat betekent hetgeen ik hier hoor? riep de man met het rode kleed uit. Is het mogelijk dat een onderdaan van onze vereerde aanvoerder de ogen durft opslaan naar een Galu die hij zich tot echtgenote heeft uitgekozen?

Onthutst kwam de andere weer op adem en antwoordde niets. Toen hernam de Wieroo met het rode kleed met meer heftigheid:

- Mijn plicht gebiedt mij aan de aanvoerder de schandelijke woorden die ik gehoord heb te herhalen en wanneer hij zal weten...

- Hij zal niets weten! schreeuwde de eerste Wieroo.

En razend wierp hij zich op de man met het scharlaken kleed.

Deze wankelde onder de aanval en bracht de hand aan zijn

gordel, om er een eigenaardige scherpe dolk uit te trekken waarvan het lemmet gekarteld was als dit van een Maleise kriss. Zijn aanvaller deed een stap achteruit en trok op zijn beurt een mes dat hij naar zijn vijand zwaaide. De twee monsters sloegen met de vleugels, gromden en schuimbekten. Zij bleven echter een ogenblik op hun posities, terwijl ieder zijn tegenstrever gadesloeg om zich op hem te werpen alvorens hij de schok kon voorkomen. Evenals twee duellisten voerden zij tegenover elkaar een soort van onbeweeglijke dans uit, die lachwekkend zou geweest zijn indien de toestand niet zo tragisch geweest was.

Eindelijk nam de Wieroo met het witte kleed een besluit en sprong onverhoeds op zijn tegenstander. Maar de andere ving de stoot op en bracht hem een brede wonde in de arm toe. Dol van pijn en woede, het mes vergetend dat hij in de hand hield, omvatte de gekwetste toen zijn vijand en beet hem zo diep in de keel dat er een bloedstraal uitsprong.

De beide Wieroos rolden op de grond en het tweegevecht ontaardde in een verward gevecht van man tegen man, waarboven uitgerukte pluimen dwarrelden als bij een hanengevecht.

Verschrikt was het jonge meisje van plaats veranderd en in een andere hoek van het vertrek weggekropen. Van op zijn plaats kon Bradley nu haar gelaat zien en onmiddellijk herkende hij in haar de jonge Galu van het Huis met de Gele Deur.

Toen hij haar herkende, voelde hij lust haar zonder uitstel ter hulp te snellen maar hij bedwong zich bij de gedachte dat hij moeilijk de beide Wieroos tegelijk de baas zou kunnen en dat het beter was te wachten tot een van hen zou gevallen zijn in de meedogenloze strijd die zij elkaar leverden.

Zonder te bewegen ging hij dus voort de wederwaardigheden van het gevecht met de ogen te volgen, zijn krachten sparend om tussenbeide te komen wanneer een van hen buiten gevecht zou gesteld zijn.

Weldra kreeg de Wieroo met het witte kleed de overhand en verpletterde zijn tegenstrever onder zijn gewicht. Langzaam hief hij zijn mes op en plofte het onverbiddelijk met een enkele stoot in het lichaam van zijn vijand.

De overwinnaar verkeerde in geen schitterende toestand. Hij wiste het zweet af dat op zijn krijtachtig voorhoofd parelde en stelpde het bloed dat nog uit zijn wonde vloeide.

Vervolgens wierp hij zijn blikken op hem die hij naar de andere wereld had gezonden en liet zijn ogen rondgaan in het vertrek,

ongetwijfeld op zoek naar een plaats waar hij de sporen van zijn misdaad kon doen verdwijnen.

Hij kon echter niets ontdekken en wierp een vreesachtige blik op zijn roerloze tegenstander. Te oordelen naar zijn kledij, was deze ongetwijfeld een hoogwaardigheidsbekleder onder de Wieros en zijn verdwijning kon niet onopgemerkt voorbijgaan.

Hij dacht lang na en scheen daarna een besluit te nemen. Hij wendde zich tot het jonge meisje dat meer dood dan levend scheen en wierp haar een ijsskoude blik toe.

- Nu gaat u sterven! zei hij haar.

Zij sprong op en de Wieroo begon met zijn krijsend gegrinnik te lachen:

- U gaat sterven, herhaalde hij, want als u aan onze aanvoerder het toneel herhaalt waarvan u zoëven getuige was, zou hij mij de vleugels doen afsnijden en het hoofd doen afhakken, daarna zou mijn lijk in de onderaardse rivier geworpen worden. Dit is het lot van hen die een der dragers van een rood kleed aanvallen! Omdat u gezien heeft wat u gezien heeft, gaat u sterven!

En met een snijdende kreet sprong hij op het jonge meisje toe.

## ACHTSTE HOOFDSTUK

Bradley draalde niet langer. Met geweld de vleugel van de deur terugstotend, wipte hij het vertrek binnen en sprong naar de schouders van de Wieroo, die reeds het jonge meisje bij de arm gegrepen had.

Met de linkerhand omklemde de Engelsman de magere hals van de vliegende man en kneep uit al zijn macht. De grote vleugels begonnen geweldig te slaan, zo hard dat Bradley zich een ogenblik van de grond voelde opgelicht, maar de Wieroo, langs achter aangevat, kon zijn aanvaller niet bereiken en bewoog vruchteloos de armen in de lucht.

Hij slaagde er echter in Bradley een ogenblik zijn greep te doen lossen en deze rolde duizelig op de grond. Dadelijk wierp de vliegende man zich op hem, met een woede die hem noodlottig was, want Bradley had de tijd gevonden om zijn mes uit zijn zak te trekken en de Wieroo stortte zich met zoveel kracht op het lemmet dat hij zichzelf doorstak.

Levenloos rolde het lichaam naast de gevangene die, de ogen wijdopen van angst, geen enkele kreet geslaakt had. De jonge Galu keek toen haar redder aan en haar lippen bewogen krampachtig alvorens zij een woord kon uitbrengen:

- U is het! mompelde zij eindelijk. Maar hoe bevindt u zich hier?

Bradley haalde achteloos de schouders op:

- Ik ben er, dat is alles, antwoordde hij. Wat op dit ogenblik van belang is, is dat wij hier allebei weggeraken. Moedeloos schudde het jonge meisje het hoofd:

- Dat is onmogelijk! antwoordde zij treurig.

- Och kom! En waarom dan?

- Omdat het onmogelijk is! herhaalde de jonge Galu.

Bradley wierp haar een vriendelijke glimlach toe om haar moed te geven, doch hij hernam opgeruimd:

- Dat heb ik ook gezegd toen ik in een kerker geworpen werd die een put was van vijftig meter diep, en toch ben ik er uitgeraakt!

Het meisje boog het hoofd en zuchtte zonder te antwoorden. Toen ging Bradley op haar toe en klopte haar vriendschappelijk op de schouder.

- Komaan, glimlach eerst even! Daarna zal alles beter gaan.

- Hoe zou ik kunnen glimlachen als ik niets meer van het leven verwacht? mompelde het meisje terwijl zij niettemin een droevige glimlach probeerde.

- Ziezo! Dat is reeds beter. En nu zullen wij trachten hier buiten te geraken. Indien u geen betere weg kent, stel ik u voor met mij de weg van de rivier te nemen. Hierlangs!

En hij begaf zich naar de deur waarlangs hij de kamer was binnengekomen. Het meisje scheen verdiept in een probleem dat zij niet oplossen kon en vreesachtig vroeg zij hem:

- Maar waarom denkt u dat alles terecht komt als ik glimlach?

Bradley bleef eerst onthutst staan, daarna begon hij te lachen:

- Op mijn woord! Ik dacht dat in de hele wereld de Engelsen het minst zin voor humor hadden, maar nu zie ik dat de Galus er nog minder hebben.

Het meisje keek hem verwonderd aan zonder te begrijpen.

- Dat alles is natuurlijk Chinees voor u, kleintje, hernam Bradley, nog harder lachend. Maak u echter niet bezorgd, het heeft geen belang. Het voornaamste is dat ik beloof u hier buiten te krijgen en ik zal woord houden, op mijn eer van Ier!

De jonge Galu begreep er nog steeds niets van, maar er was zoveel zekerheid in de handelwijze van Bradley, dat zij zich plotseling vol vertrouwen voelde.

- Ik geloof u, sprak zij, hoewel ik niet de helft versta van de woorden die u spreekt, zelfs als u mijn eigen taal spreekt. Doch u vergist zich, wij kunnen hier niet vandaan.

- Herinner u, mijn kind, dat ik uit een kerker van vijftig meter onder de grond ben geraakt, en vertrouw op mij. Kom, wij gaan!

En hij trad naar de ijzeren ladder toe, die hij gebruikt had om de kamer te bereiken.

- Wij hebben geen ogenblik te verliezen!

Het meisje maakte zich gereed om hem te volgen, doch juist toen Bradley de voet op de eerste sport zette, hoorde hij iemand onder zich langs dezelfde weg naar boven komen.

Geluidloos kwam hij aanstonds terug de kamer binnen en wierp een blik in de soort van put waarin de ladder stond.

- Zij komen minstens met een half dozijn naar boven, zei hij met gedempte stem tot het meisje. Maar misschien zullen zij deze deur voorbijgaan zonder er stil te houden?

- Toch niet, antwoordde zij op dezelfde toon. Zij zullen door dit vertrek komen, want het is de enige weg om zich bij de aanvoerder te begeven. Onze enige kans om ons aan hun blikken te onttrekken is ons in de aangrenzende kamer te verbergen. Daar zijn pelsen waaronder wij ons kunnen verstoppen. En in die kamer zullen zij zeker niet stilhouden: ze is in 't blauw geschilderd!

- Wat doet dat er toe? vroeg Bradley uiterst verbaasd.

- Een in 't blauw geschilderde kamer is geheiligd, verklaarde het meisje. In iedere kamer waar een moord werd bedreven, zal u een blauwe versiering vinden, één voor elke moord. Wanneer het vertrek geheel in 't blauw versierd is, wordt het heilig. Dit hier is slechts op enkele plaatsen in 't blauw geschilderd. Kijk!

En zij wees naar een behang, waarvan het onderste gedeelte helblauw geschilderd was.

- Maar ik heb blauw gezien in alle Wieroo-huizen waar ik geweest ben! protesteerde Bradley.

- Precies! Weet u dan niet dat de moord als prijzenswaardig aangezien wordt bij de Wieroos? Al de vliegende mensen zijn met misdaden beladen en hoe meer zij er begaan, hoe meer zij door hun rasgenoten geëerbiedigd worden. Het aantal moorden door een Wieroo bedreven, geeft hem recht op bepaalde onderscheidingen, welke door hun aanvoerder worden toegekend. Aldus, wanneer de gewone vliegende mensen een wit kleed dragen, hebben degenen die enige bekendheid verworven hebben door hun heldendaden, recht op een gele band die steeds breder wordt. Als het kleed helemaal geel is, ruilen zij het voor een kleed met rode band, en wanneer het van boven tot beneden scharlaken is, dragen zij een kleed met blauwe band. Ik heb nooit een Wieroo zien stijgen tot de rang die een geheel blauw kleed toelaat.

Terwijl zij aldus met zachte stem spraken, hadden de twee jongelui het eerste vertrek verlaten om in de aangrenzende blauwe kamer te gaan. Zij gingen in een hoek zitten en Bradley verborg zijn gezellin zorgvuldig onder een hoop pelsen en dekens. Vervolgens verstopte hij zich op zijn beurt.

Het was hoog tijd! Het volgende ogenblik hoorden zij een aantal Wieroos het vertrek binnenkomen, in weerwil van de blauwe kleur welke de muren bedekte. Zij spraken luidop onder elkaar.

Toen zij ongeveer te midden van de kamer waren, zwegen zij plotseling en Bradley, achter een tapijt verborgen, vroeg zich af, wat wel de reden van dit onverwacht stilzwijgen kon zijn.

Hij wist niet dat zijn zware benagelde schoenen van onder het behangsel uitstaken en dat een dozijn Wieroos met rode of blauwgestreepte klederen hem langzaam en zwijgend naderden.

Bradley begreep dat hij ontdekt was toen hij zich met geweld bij de voeten voelde trekken, zo onverhoeds dat hij achterover viel en zich opeens bedreigd zag door het lemmet van twaalf dolken die op zijn borst gericht werden.

Zonder twijfel zou men hem dadelijk gedood hebben, indien een der mannen met blauwgestreept kleed niet had uitgeroepen:

- Dit is ongetwijfeld de vreemdeling welke op bevel van onze aanvoerder bij hem moest worden gebracht. Aangezien de Meester dit zonderlinge schepsel van dichtbij wil zien, zal hij ons terzelfder tijd zeggen of wij ons van hem mogen ontdoen.

De anderen beaamden zulks en sleepten Bradley weg. Hij had echter de tijd om vast te stellen dat men het meisje niet ontdekt had en dat zij onbeweeglijk onder de pelsen verscholen bleef. Zijn hart kromp plotseling ineen bij de gedachte dat hij haar nu beslist niet aan haar lot zou kunnen onttrekken. Ditmaal had hij geen enkele kans meer om levend aan dit avontuur te ontkomen en het was met een onderwerping, gemengd met onverschilligheid, dat hij, zonder tegenstand te bieden, zijn bewakers vergezelde door de opeenvolging van gangen en geheel in 't blauw geschilderde zalen die naar het inwendige van het paleis leidden.

## NEGENDE HOOFDSTUK

Hoe verder zij gingen, hoe barbaarser en weelderiger de versieringen van de vertrekken werden. Prachtige pelsen lagen op de grond; het waren meestal tijger- en luipaardvellen, ongetwijfeld gekozen wegens de grillige bontheid van hun vacht.

Half openstaande koffers waren gevuld met juwelen en kostbare metalen, en dikwijls bemerkte Bradley sieraden die geleken op de diadeem van de jonge Galu. Zij waren uitgestald als tropeeën en zonder twijfel waren zij ontroofd aan Galus, de voornaamste slachtoffers van de bloeddorstige instincten der Wieroos.

Deze moesten zich echter niet uit begeerlijkheid aan zovele bloedbaden overleveren, want zijzelf droegen geen enkel sieraad, geen enkel juweel. Bradley meende dan ook dat, indien zij de buit der Galus in koffers opstapelden, zij dit enkel deden om het bewijs te leveren van hun verfoeilijke heldendaden en er zich op te roemen.

Verscheidene Wieroos hadden zich bij het geleide van Bradley aangesloten en het viel hem op dat hij in het inwendige van de tempel geen enkele vliegende mens bemerkte in een gewoon wit kleed, noch zelfs in een geel kostuum. Om in het paleis te worden toegelaten, moest men blijkbaar ten minste het roodgestreepte kleed verdiend hebben.

Eindelijk kwamen zij in een grote zaal, waar reeds verscheidene Wieroos gegroepeerd stonden. Onmiddellijk kwamen zij Bradley bekijken en de mannen ondervragen die hem hadden gevangen genomen.

Een van hen sprak met luider stem:

- Zeg aan de aanvoerder dat wij Fosh-bal-Soj niet hebben kunnen vinden, maar dat wij daarentegen deze vreemdeling hebben ontdekt die in het paleis verborgen was. Het is waarschijnlijk degene die Fosh-bal-Soj verleden nacht in Sto-lu-land heeft gevangen genomen. De aanvoerder heeft bevolen dat hij bij hem zou gebracht worden.

De Wieroo tot wie deze toespraak gericht was gaf een bevestigend teken en begaf zich naar een deur die hij opende, niet zonder eerst zijn dolk op de drempel te hebben neergelegd. De plaats die hij innam vóór een zuil, werd aanstonds door een andere Wieroo bezet en toen bemerkte Bradley dat al deze mannen wachters waren, die een goed bepaalde dienst deden.

De vliegende man kwam spoedig terug en verklaarde dat zij die de



vreemdeling gevonden hadden in het volgende vertrek mochten binnentreden, hetgeen zij deden nadat zij dezelfde zonderlinge ceremonie hadden vervuld die er in bestond hun messen af te leggen alvorens binnen te gaan.

Bradley voelde zich ruw vooruitgestoten en trad een groot, onregelmatig gevormd vertrek binnen, dat in een verblindend blauw geschilderd was. Te midden van de plaats zat een Wieroo van reusachtige gestalte, gekleed in een geheel blauw kledingstuk, onder een eveneens blauw baldakijn.

Het gezicht van de reus was van een krijtachtige bleekheid, zijn bleke ogen misten iedere uitdrukking, zijn dunne en wrede lippen krulden zich tot een bestendige grijnslach boven lange gele tanden.

Aan zijn linker- en aan zijn rechterzijde, op blauwe kussens, lagen twee geweldige dolken van dezelfde vorm als de kriss waarvan de Wieroo met het scharlaken kledingstuk bediend had, die enkele ogenblikken geleden zo snel aan zijn dood gekomen was.



De vloer was bedekt met pelsen en tapijten, maar dit was dan ook ongeveer de enige weelde van dit vertrek, waarvan de voornaamste bewoner zo roerloos was als een standbeeld.

De Wieroo's naderden de troon terwijl zij de vleugels uitspreidden en de keel achterover hielden alsof zij zich aanboden aan het lemmet der dolken welke onder het bereik van hun aanvoerder lagen.

- O gij, Meester der Meesters! riep de eerste der Wieroo's uit, degene wiens kledingstuk het breedst met blauw gestreept was. Wij brengen u het vreemde schepsel dat Fosh-bal-soj heeft gevangen

genomen en op uw bevel naar Oo-oh heeft meegebracht.

Dit was dus de opperaanvoerder van de Wieros! Dit afschrikwekkend wezen was wel waardig te regeren over de bestemming van een volk van moordenaars!

Bradley voelde zich door een vreemd gevoel van onbehaaglijkheid bevangen, terwijl de aanvoerder zijn uitdrukkingloze, ijsskoude en kleurloze ogen als die van een inktvis op hem richtte.

Eindelijk gewaardigde de « Meester der Meesters » zich het nietige schepsel dat vóór hem stond het woord toe te sturen.

- Wie ben jij? vroeg hij met effen en toonloze stem.

- Ik heet John Bradley, antwoordde de Engelsman.

- Welk is je land?

- Engeland.

- Wat is dat voor een streek?

- Het is een groot land aan de overzijde der zeeën.

De aanvoerder sloot half de oogleden en scheen een lange poos na te denken. Eindelijk hernam hij:

- Ben jij cos-ata-lo?

De onthullingen van An-Tak waren van groot nut voor Bradley, die zonder aarzelen antwoordde dat hij inderdaad cos-ata-lo was evenals al zijn landgenoten en over het algemeen al de menselijke wezens in het overige van de wereld.

De aanvoerder luisterde met blijkbare voldoening naar dit antwoord.

- Zeg mij dan het geheim van de cos-ata-lo! sprak hij op gebiedende toon.

Bradley aarzelde een ogenblik en antwoordde dat hij bereid was dit geheim prijs te geven.

- Spreek dan! zei de Wieroo met koortsige haast.

Bradley wierp een blik om zich heen en fluisterde:

- Het is een geheim dat ik slechts aan u alleen wil toevertrouwen, Meester der Meesters, en dan nog slechts op voorwaarde dat u mij, evenals het meisje dat ik in het Huis met de gele Deur, nabij dat van Fosh-bal-soj, bemerkt heb, naar het land der Galus doet brengen.

De aanvoerder richtte zich in zijn volle lengte op terwijl hij een van zijn zwaarden zwaaide.

- Wie laat je toe voorwaarden te stellen aan de Meester der Meesters! krees hij. Zeg mij ogenblikkelijk het geheim of ik houw je het hoofd af!

- Als u mij het hoofd afhouwt kan ik u het geheim niet onthullen! herinnerde Bradley hem gevat. Nooit zal u een andere

Engelsman vinden om het u te verklaren!

Bradley had nog geen welberaamd plan overwogen en voor het ogenblik was zijn enig doel tijd te winnen en, zo mogelijk, de andere Wieros die zich in de kamer bevonden te verwijderen.

De aanvoerder wierp hem een hatelijke en loense blik toe; vervolgens wendde hij zich tot zijn wachters:

- Draagt deze vreemdeling wapens op zich?
- Neen, Meester der Meesters, antwoordden zij.
- Welnu, gaat allen naar buiten, maar blijft bij de deur, gebod de aanvoerder. De Wieros bogen diep bij wijze van groet en verdwenen, de deur achter zich sluitend. De aanvoerder speelde zenuwachtig met zijn zwaard en wierp herhaaldelijk de blikken op het andere mes dat links van hem lag. Het was duidelijk dat hij in een voortdurende angst leefde van vermoord te worden. Volgens de afschuwelijke wet die bij de Wieros heerste, had degene die er in slaagde de aanvoerder om het leven te brengen wellicht het recht diens plaats in te nemen? Dit leek zeer waarschijnlijk, te oordelen naar de voorzorg welke de meester nam om iedereen de wapens te doen afleggen die zijn vertrekken binnentrad.

Bradley bedacht snel welk voordeel hij zou kunnen trekken uit de enkele ogenblikken tijdens dewelke hij met de aanvoerder met het blauwe kleed onder vier ogen zou zijn. Hij wendde de ogen naar de zoldering, op zoek naar een ingeving, en zijn blik viel terug op de aanvoerder die nu woedend te keer ging.

- Vlug nu! riep hij uit. Je geheim!
- U heeft mij nog de vrijheid niet beloofd, evenmin als die van het meisje over wie ik u gesproken heb! wedervoer Bradley.

De Wieroo grijnslachte dat zijn gele tanden ontbloot werden en antwoordde:

- Wanneer je mij je geheim zal onthuld hebben, zal je niets meer te wensen hebben!

Bradley begreep dat deze woorden een dubbele betekenis hadden. De voorwaarden die hij gesteld had hadden trouwens geen ander doel dan hem tijd te doen winnen.

Op dat ogenblik zag hij een deurgordijn lichtjes bewegen en een gelaat verscheen tussen de plooiën van de stof. Koelbloedig beheerste de Engelsman zich zo goed dat geen enkele verandering in zijn gelaatsuitdrukking zijn verrassing verraadde.

Toch was hij fel verwonderd geweest toen hij het gelaat herkend had van het meisje dat hij had achtergelaten, verborgen onder

pelsen in een der vertrekken van het paleis. Het gordijn bewoog opnieuw en er verscheen een blanke arm die een wapen zwaaide dat Bradley herkende als de dolk van de Wieroo met het rode kleed.

- Welnu, luister, zei Bradley met zachte stem tot de Wieroo. Ik zal u het geheim der cos-ata-lo bekend maken, maar niemand anders dan u moet het horen. Laat mij u naderen, zodat ik u dit vreselijk geheim in het oor kan fluisteren.

Stampvoetend van ongeduld gaf de Wieroo een teken van instemming en Bradley ging vooruit onder het baldakijn. De aanvoerder hield de rechterarm in de hoogte, gereed om de vreemdeling bij de geringste dreigende beweging te treffen.

Deze scheen hier echter niet op te letten; hij naderde tot vlak bij hem en boog zich over zijn wasachtig oor.

Aldus stond hij vlak naast de andere dolk, die aan de linkerhand van de aanvoerder op een blauw kussen lag.

- Nu dan, dit is het geheim van Leven en Dood! fluisterde hij met nauwelijks hoorbare stem.

En terzelfdertijd, met een gebaar vlugger dan de gedachte, hield hij de aanvoerder met de ene hand in bedwang, terwijl hij met de andere het zwaard greep en de Koning der Moordenaars onthoofdde!

Dit toneel had zich zo vlug afgespeeld dat de Meester der Meesters niet eens de tijd gevonden had om een alarmkreet te slaken.

Zonder een ogenblik te verliezen schoof Bradley het gordijn weg waarachter het meisje zat neergehurkt. Lijkbleek van ontzetting, greep zij hem bij de arm.

- Wat heeft u gedaan! fluisterde zij. De aanvoerder zal op voorbeeldige wijze op u gewroken worden! U heeft geen enkele kans meer om uw leven te redden en zelfs indien wij, wat haast ondenkbaar is, er zouden in slagen het land der Galus te bereiken, zal de wraak van de Wierooos ons achtervolgen.

- Bah! zei Bradley, men moet de dingen niet altijd langs de zwartste kant zien! En bovendien, u zelf, wat deed u met deze dolk? Ging u ook niet beproeven de aanvoerder te treffen?

Het meisje sloeg de ogen neer.

- Misschien, sprak zij, maar in dat geval zou ik alleen omgekomen zijn! Bradley haalde de schouders op.

- Prent u goed in het hoofd dat wij geen van beiden zullen sterven, of ten minste niet door de hand van een Wieroo. Kan u

uw weg terugvinden om terug te keren naar de zaal waar ik u teruggevonden heb?

- Ik ken de weg, zei het meisje, maar ik weet niet of wij er zullen geraken zonder opgemerkt te worden. Ik ben tot hier geraakt omdat de Wieros die ik heb ontmoet wisten dat ik mij in de tempel moest bevinden, maar u zal geen drie stappen kunnen doen zonder ontdekt te worden.

Dit was een probleem waarvoor gans het vernuft van Bradley scheen te moeten zwichten. Hier was geen enkele kans om te ontsnappen...

Hij kreeg een laag deurtje op het oog en opende het snel. Het gaf toegang tot een cel zonder venster, in het midden waarvan zich een breed gat bevond.

- Wat is dat? vroeg hij aan de jonge Galu, die hem gevolgd was.

- Het is langs daar dat de lichamen der vijanden van de aanvoerder in de onderaardse rivier geworpen worden, antwoordde het meisje met weerzin.

- Goed, ik begrijp! zei Bradley die met een huivering teruggedacht aan de akelige ontmoetingen die hij gedaan had tijdens zijn wandeling in de diepte.

Hij boog zich over de opening en een stroom vochtige lucht steeg hem in de neusgaten. Alles was zwart en de afgrond scheen bodemloos, maar hij wist dat beneden de rivier vloeiende. Plotseling kreeg hij een idee en een stoutmoedig plan tekende zich in zijn geest af.

Zich haastig terug oprichtend, ging hij op zoek naar hetgeen hem ontbrak om het uit te voeren: een rol koord. Hij vond niets ander dan eindjes raffia, die hij begon te vlechten en stukje voor stukje bijeen te brengen, geholpen door het meisje, tot hij een voldoende lengte bekwam. Vervolgens maakte hij zonder een woord te spreken een der uiteinden van de koord onder de oksels van de Galu vast.

- En heb nu maar geen schrik, zei hij terwijl hij haar naar de rand van de put leidde. Ik zal u neerlaten in de rivier en daarna zal ik bij u komen. Indien er beneden gevaar is en u zich verplicht ziet terug naar boven te komen, schud dan éénmaal aan de koord. Zoniet, schud ze dan tweemaal om mij aan te duiden dat ik u kan volgen. Wees niet bevreesd, ik herhaal het u, en vergeet niet dat het onze enige kans is!

- Ik ben volstrekt niet bevreesd, antwoordde het meisje ietwat uit de hoogte.

En uit eigen beweging liet zij zich in de put glijden, zich bij de

armen ophoudend in afwachting dat Bradley haar bij de afdaling zou helpen.

Zo vlug het met de veiligheid van het meisje verenigbaar was, liet Bradley de koord neer. Hij was ongeveer tot het midden van haar lengte gekomen, toen hij luide uitroepen en alarmkreten in de troonzaal hoorde.

De Wieroos hadden de moord op hun aanvoerder ontdekt en voorzeker zouden zij onmiddellijk op zoek gaan naar de moordenaar.

Grote God! Zou het meisje wel de tijd hebben om de rivier te bereiken? Op het ogenblik toen hij stappen het kamertje waarin hij zich bevond hoorde naderen, werd er tweemaal snel aan de koord getrokken.

Aanstands wond Bradley het uiteinde van de koord rondom de put, zodat hij het tot zich kon trekken als hij de rivier bereikt had; vervolgens begon hij met de grootst mogelijke snelheid te dalen.

Het volgende ogenblik stond hij naast de Galu tot aan het middel in het water. Impulsief klampte zij zich aan zijn arm vast en drong zich tegen hem aan. Bradley voelde een eigenaardig gevoel aan het hart bij deze aanraking; doch hij stelde zich tevreden met de koord los te knopen die hem nog steeds omvatte.

- Hoe zullen wij nu vertrekken? vroeg zij, de grote ogen tot hem opheffend.

- Door de loop van de rivier op te gaan, zei hij. Maar eerst wil ik terugkeren naar de kerker waarin ik gevangen was, om de arme drommel te bevrijden die ik opgesloten heb achtergelaten. Wij zullen de nacht moeten afwachten, want ik zal zeker de loop van de rivier onder de blote hemel niet opnieuw kunnen afleggen zonder gesnapt te worden.

- Maar... zei het jonge meisje, en hield onmiddellijk bevreesd op.

- Wat dan? Spreek!

- Ik bedoel dat er een andere weg is!

- Saprستي! zei Bradley opgeruimd, waarom heeft u mij dat niet dadelijk gezegd! Ik zou graag iets minder vochtigs hebben als het mogelijk is!

- Wel, hernam zij, ik heb die andere weg nooit gezien maar ik heb de Wieroos er horen over spreken: het is een gang die van het ene uiteinde der stad naar het andere langs de rivier loopt, dwars door de tuinen. Indien wij een middel konden vinden om er binnen te dringen, zou dit beter zijn dan hier te blijven, want de Wieroos zullen ongetwijfeld de rivier afzoeken wanneer zij het paleis vruchteloos doorzocht hebben.

- Nu dan, zei Bradley, een van deze deuren die op de tunnel uitgeven moet naar de gang leiden waar u van spreekt. Laten wij het maar beproeven, op hoop van zegen!

Ze probeerden verscheidene deuren, die echter alle zorgvuldig gesloten waren. Bradley durfde ze niet indrukken, uit vrees de aandacht der Wieros gaande te maken; hij begon echter ongeduldig te worden want in de duisternis hoorde hij het meisje klappertanden.

Eindelijk ontdekten zij een deurtje dat eenvoudig getralied was en waarvan de staven door de vochtigheid losgegaan waren. De Engelsman voltooide het werk dat door het roest begonnen was en wong zich door de aldus gevormde opening.

Zoals de Galu het beweerd had, liep de gang langs de rivier en het was daar dat Bradley zich nu bevond. Alles scheen hem volkomen rustig. Met zachte stem riep hij zijn gezellin en hielp haar om zich door de opening te werken. Vervolgens bracht hij het traliewerk zo goed en zo kwaad als het ging op zijn plaats terug.



Gedurende zijn tocht in de rivier had Bradley zorgvuldig zijn schreden geteld; hij herbegon nu met hetzelfde getal en toen hij ongeveer aan hetzelfde aantal stappen gekomen was volgens hetwelk hij meende onder de kerker gekomen te zijn, zocht hij een der houten deuren die op de onderaardsche rivier uitgaven.

Ditmaal had hij geen moeite om ze te openen, want de klink van deze deuren stond langs de binnenzijde van de gang.

Hij drukte het meisje op het, hart hem zonder te bewegen op te

wachten en al tastend begon hij de ijzeren ladder op te zoeken. Zijn berekeningen waren juist geweest, want op minder dan tien meter legde hij de hand op de eerste sport.

In een minuut had hij de treden beklommen die hem bij het afdalen zo lang hadden toegeschenen. Achter het geheime paneel gekomen, leende hij het oor voor het geval dat een Wieroo juist op dat ogenblik op bezoek in de kerker zou zijn, maar alles leek hem stil.

Bradley verheugde zich bij voorbaat toen hij dacht aan het geluk van zijn ongelukkige makker wanneer deze hem zou zien verschijnen met zijn levensmiddelen in zijn zakken en met de hoop op een nieuwe ontvluchting.

Zachtjes opende hij het paneel en wierp een blik naar binnen. Hij meende de hoop lompen in een hoek te onderscheiden, maar kreeg geen antwoord op zijn blij geroep.

Hij trad de cel binnen en naderde de hoop vodden waarvan hij een der hoeken oplichtte.

Een grote rat sloeg verschrikt op de vlucht en Bradley stelde vast dat An-Tak verdwenen was en alleen zijn haveloze kledij voor de weerzinwekkende gasten van zijn gevangenis had achtergelaten.

Onthutst dacht de officier na en vroeg zich met benepen hart af wat er van de ongelukkige geworden was. Ongetwijfeld hadden zijn beulen hem uit zijn kerker gehaald om hem elders het einde van zijn marteling te doen ondergaan.

Bradley huiverde en verliet droef te moede de gevangenis, het paneel achter zich sluitend.



## TIENDE HOOFDSTUK

Een poosje later was hij terug bij de jonge vrouw en hand in hand begonnen zij opnieuw hun tocht door de duistere gang om een der uiteinden van de stad te bereiken. Zij zei hem dat de Wieros slechts zelden gebruik maakten van deze weg waarin een ijskoude lucht hing, maar dat het geval zich evenwel kon voordoen en dat zij dan voorzeker ontdekt zouden worden.

- Indien zij ons dicht genoeg naderen, zullen wij hen in het duister kunnen zien, sprak zij, want hun ogen zijn lichtgevend en stralen gele vlammetjes uit, hoewel zij niet fonkelen als die van tijgers of leeuwen.

Het viel Bradley op met welke grondige afkeer de jonge Galu over de Wieros sprak en hij vroeg er zich de reden van af, want indien deze schepsels hem schrikwekkend voorkwamen, aan hem die ze nog slechts korte tijd kende, dan kon zulks toch niet het geval zijn voor het meisje, die ze sedert haar kinderjaren kende. Hij stelde haar de vraag:

- Waarom is u zo bang voor de vliegende mensen? vroeg hij haar. Alles wel ingezien, schijnt u ze meer te vrezen dan zij het verdienen.

Zij trachtte een verklaring te geven en tenslotte begreep Bradley dat zij de Wieros als bovennatuurlijke wezens beschouwde.

- Bij de Galus doet een legende de ronde volgens dewelke de Wieros vroeger op de mensen van ons volk leken, hoewel zij reeds onvolledig gevormde vleugels bezaten. Zij leefden in de dorpen van het Galu-land, en daar de beide volkeren dikwijls onder elkaar trouwden, bestond er geen haat tussen hen. Op dat tijdstip kwamen de wezens van de twee rassen voort « van het begin » en aldus ontstond er een grote wedijver tussen hen. De Wieros slaagden er de eersten in om *cos-ata-lo's* te bekomen, maar deze waren altijd van het mannelijk geslacht en nooit kwamen zij er toe Wieroo-vrouwen te hebben.. Terzelfder tijd legden zij zich verscheidene tuchtmaatregelen op die hen, volgens hen, tot een nog hogere trap zouden doen klimmen en hun vele voordelen op ons zouden geven.

» Deze voordelen waren ten minste van een soort die de Galus nooit hadden betracht. Maar de Wieros waren er in geslaagd hun geest op een onveranderlijke vorm te modelleren, zodat zij nu allen op dezelfde manier reageren, juist zoals machines, zonder ooit te veranderen. Dit is hetgeen zij de *tas-ad* noemen,

wat betekent « op de rechte weg » of, om het beter uit te drukken, op de Wieroo-weg. Hoe weinig men ook van deze *tas-ad* afwijkt, wordt men onmiddellijk en onverbiddelijk uit de Wieroo-gemeenschap verwijderd en door deze opeenvolgende en nauwkeurige zuiveringen hebben zij eindelijk hun doel bereikt.

» Weldra begonnen de Galus en de mensen van een lager ras hen te haten, te meer daar de Wieroos zich in het hoofd gestoken hadden het evangelie van de *tas-ad* te verspreiden en dit ideaal over geheel Caspak te doen heersen. Zij waren oorlogszuchtig, meedogenloos en zeer talrijk, hoewel zij sedert lang de gewoonte hadden aangenomen al de kinderen van kant te maken wier grootte en vleugels niet aan een bij voorbaat vastgestelde middelmaat beantwoordden.

» Eeuwen en eeuwen waren er nodig, maar stilaan, dank zij deze meedogenloze teeltkeus, hadden de Wieroos vleugels die groot genoeg waren om hun toe laten te vliegen. Op dit tijdstip waren zij voorgoed gehaat door al de bewoners van Caspak, want niemand wilde de *tas-ad* aanvaarden.

» Toen zij voelden dat zij uitgeroeid zouden worden indien zij er koppig aan hielden op het grondgebied van Caspak te blijven wonen, maakten de Wieroos van hun vleugels gebruik om naar dit eiland te vliegen.

» Daar vonden zij een vervallen mensenras, dat zij onbarmhartig uitroelden om de enige meesters van hun nieuw domein te zijn.

» Aldus veroverden zij echter de vrede niet. Zij bevochten elkaar tot op de dag toen een van hen, die zeer machtig geworden was, een bijzondere *tas-ad* instelde, die de voornaamste Wieroos regeerde. Daaruit ontstond een soort van familie-regering, samengesteld uit de personen met gestreepte klederen die u in het paleis gezien heeft.

» De *tas-ad* heeft hun toegelaten de eenvormigheid te bereiken waarvan zij droomden. Zij verwezenlijken wonderlijke dingen waartoe de Galus niet in staat zijn. Zij hebben grote plannen en zullen misschien hun grootheidsdroom tot stand brengen, maar hun gedachten en daden worden uitsluitend geregeld door hun onmenselijke wetten, en zij zijn ongelukkig, al beseffen zij het niet. »

Terwijl het meisje aldus sprak, schreden zij steeds in de gang voort. Zij hadden reeds een aanzienlijke afstand afgelegd toen hun uit de verte het doffe geluid bereikte van een waterval, welk geluid in sterkte toenam naar gelang zij voortgingen.

Eindelijk liep de gang uit op een muur, maar zij vonden een

ladder naast een deur die naar de rivier leidde. Bradley beproefde de stevigheid van de ladder en opende daarna de deur, waaruit een gulp koude lucht opsteeg terwijl terzelfder tijd het geraas van het water oorverdovend werd.

Er was slechts één uitleg mogelijk: dat de gang uitliep boven een waterval van de rivier en dat het bijgevolg onmogelijk was er in af te dalen, wilde men niet als een strohalm door de stroming worden meegesleept.

De vlucht van de jongelui werd dus onmogelijk. Er bleef geen andere keus dan de ladder die oprees in een soort van put of schoorsteen, gelijkvormig aan die welke Bradley gebruikt had om de bovenste verdiepingen van het paleis te bereiken.

- Indien wij deze ladder opklimmen, sprak de jonge Galu ontmoedigd, zullen wij zeer zeker opnieuw in de handen der Wieroos vallen!

- Het is onze enige kans, antwoordde Bradley vastberaden, en wij moeten ze beproeven.

De Engelsman begon als eerste de treden te beklimmen, waarvan het ijzer onder zijn handen vochtig en ijskoud aandeed. Al klimmend tastte hij in de duisternis rond, op zoek naar deuren waarvan hij meende dat ze moesten bestaan, maar hij beklom vijftig sporten alvorens er een aan te treffen.

De eerste welke hij bemerkte stond op een kier en liet een zwakke lichtstraal in de put doorzigen. Hij bleef staan en het meisje haalde hem in. Geluidloos bogen beiden zich voorover door de kier en zagen een laag vertrek waarin zich verscheidene Galu-vrouwen bevonden.

Hij voelde dat het meisje zich tegen hem aandrukte, terwijl haar ogen op de bewoonsters van dit vertrek gevestigd bleven, en onwillekeurig drukte hij haar in zijn armen als om haar voor een gevaar te beschermen.

- De ongelukkigen, fluisterde zij met bevende stem, dit is hun afschuwelijk lot: zij worden onder de grond gevangen gehouden. De kelders van de stad zijn vol met deze rampzalige schepsels die door de Wieroos aan hun familie ontrukkt werden. Nooit zullen zij de blauwe hemel noch de zon terugzien...

Zij hield op; haar stem stakte in een snik.

De twee jongelui hervatten hun beklimming, beklemd door een diepe droefheid. Een weinig hoger bereikten zij een kamertje waar schotels vol groenten stonden. Een dakvenster gaf uit op een gang, en zij begrepen dat zij zich onder het dak van een huis bevonden. De avond viel in en op Bradley's voorstel besloten zij

zich daar tot de nacht te verbergen. Vervolgens hesen zij zich op het dak en trachtten zich te oriënteren.

Zij waren uitgeput en verhongerd, doch nauwelijks waren zij begonnen te eten toen zij iemand op de ladder hoorden.

Hopend dat de nieuw aangekomene zou stilhouden alvorens de kamer te hebben bereikt waar zij zich bevonden, hielden zij hun adem in om beter te kunnen luisteren.

Bradley's hart bonsde in zijn borst toen hij de deur hoorde opengaan. Van achter het meubel waar zij zich verscholen hadden, zagen zij een Wieroo gekleed in een geel kleed binnenkomen.

Beiden herkenden hem onmiddellijk en in haar angst drukte het meisje de arm van Bradley tegen zich aan. Het was de vliegende mens bij wie Bradley de jonge Galu voor het eerst ontmoet had.

De Wieroo droeg een houten kom die hij met droge groenten uit de schotels vulde. Vervolgens, zonder zelfs om zich heen te zien, lichtte hij de hielen en verliet het vertrek. Bradley hoorde hem voorzichtig de ijzeren ladder weer afdalen.

De Galu zei hem dat hij ongetwijfeld de gevangenen hun dagelijks voedsel bracht en dat er weinig kans bestond dat hij dadelijk zou terugkomen.

- Wij zijn dus in zijn woning, sprak zij, en die is ver van een der stadspoorten verwijderd. Wij beschikken dus over geen enkele mogelijkheid om te ontluchten, zelfs indien wij vóór zijn terugkeer het dak bereiken.

Ik ben nochtans van oordeel, zei Bradley, dat wij hier de meeste kansen hebben om te ontsnappen, doch eerst zou ik het huis willen doorzoeken om te trachten mijn revolver terug te vinden.

- Die is nog hier, wedervoer het meisje. Ik heb de Wieroo hem zien verbergen in een van de koffers waarin hij de buit van zijn slachtoffers opstapelt.

- Goed zo! riep Bradley uit. Volg mij dan en laten wij er spoed bijzetten.

Zij openden een deur en, geleid door de Galu, kwam Bradley in een groot vertrek dat hij herkende als dat waarin hij vroeger was binnengedrongen.

Bradley's gezellin had de revolver spoedig teruggevonden en op een teken van de officier volgde zij hem naar de gele deur.

De nacht was reeds geheel ingevallen toen zij de nauwe steeg tussen de twee woningen bereikten. Zonder te worden opgemerkt, hadden zij in enkele stappen de deur van het huis van Fosh-bal-soj bereikt. Op afstand, langs de zijde van de tempel, hoorden zij

het doffe geluid veroorzaakt door het geklapwiek van talrijke Wieroos.

- Heel de stad kent nu de dood van de aanvoerder, mompelde het meisje. Zij gaan zich in alle richtingen verspreiden om ons de terugtocht af te snijden.

- En u denkt dat zij ons zullen ontdekken? vroeg Bradley.

- Zo zeker als de zon bij dag schijnt, antwoordde zij, en als zij ons gevonden hebben, zullen zij ons vreselijk martelen alvorens ons ter dood te brengen.

- Mij misschien, maar u niet, protesteerde Bradley. U is er voor niets tussen in de moord op die aanvoerder. Ik ben trouwens blij hem te hebben omgebracht, want het is een belediging voor het mensenras dat er ooit een dergelijk monster geleefd heeft.

Zij schudde het hoofd.

- Ze zullen geen verschil tussen ons maken, sprak zij. Daar zij ons samen zullen vinden, zullen zij ons samen straffen. Dat is de wet van de *tas-ad*.

- In dat geval is het onnodig dat zij ons samen vinden, zei Bradley beslist. U zal hier blijven en de toestand zal dezelfde zijn voor u als vóór mijn komst, behalve dat de aanvoerder die u als echtgenoot was voorbestemd verdwenen is, en ik zal mijn leven verdedigen tot op het ogenblik waarop ik onder hun slagen zal bezwijken. Nu ik mijn revolver heb, zweer ik mijn laatste kogel af te schieten alvorens mij te laten gevangen nemen...

Hij zweeg een ogenblik en hernam toen met ietwat ontroerde stem:

- Vaarwel, kind, u is een moedige en trouwe strijdgezellin geweest. Ik had gewild u nog meer te kunnen helpen. Vaarwel!

- Neen! riep zij uit. Verlaat mij niet! Ik zou liever sterven!

- Wees moedig, ook ditmaal! fluisterde Bradley, ondanks zichzelf ontroerd.

- Neen, zeg ik u, sprak het meisje, zich de handen wringend. U heeft mij doen hopen dat ik de weg naar mijn land zou terugvinden. U heeft mij doen hopen dat ik An-Tak zou terugzien, die zo ongelukkig moet zijn zonder mij. Ik weet dat het onmogelijk is, maar men doet moeilijk de hoop sterven in een hart. Ik bezweer u, verlaat mij niet!

Bradley had de indruk dat een ijskoude hand op hem kwam drukken.

An-Tak! zei hij met toonloze stem. U kent een man die An-Tak heet? Zij barstte in bittere snikken uit.

- Ja... helaas. An-Tak was op jacht gegaan toen de Wieroos zich

van mij meester maakten. Hoe groot moet zijn smart geweest zijn! Evenals ik was hij cos-ata-lo. Hij was een jaar ouder dan ik en wij hadden altijd samen geleefd. Bradley bleef stilzwijgend. Zij was dus de verloofde van An-Tak; ongetwijfeld hadden hun families hen sedert hun kindsheid aan elkaar beloofd. De moed ontbrak hem om haar mede te delen welk het lot van An-Tak geweest was of ten minste wat hij er over dacht.

Terzelfder tijd voelde hij dat hij haar niet zou kunnen verlaten en dat, alles wel beschouwd, het lot dat haar bij de Wieroos te wachten stond erger was dan de dood die haar bedreigde indien zij beiden ontdekt werden.

- Goed dan! zei hij zwaarmoedig. Volg mij dan, vermits u het verlangt!

Hij stiet de deur van het aangrenzend vertrek op en luisterde een ogenblik. Alles was stil en Bradley trad binnen. Er hing een dikke duisternis waaraan hun ogen zich echter stilaan wenden.

De Engelsman begon de voorwerpen te zoeken welke hij zich herinnerde daar te hebben gezien: twee klederen, twee paar vleugels en enkel eindjes raffia.

De vleugels waren voorzeker een of andere treurige tropee die aan Fosh-bal-soj toebehoorde; hij vond ze gemakkelijk, maar slaagde er niet in ook maar een eindje koord te ontdekken, dat hij echter dringend nodig had.

Ten einde raad en aangezien er geen tijd te verliezen was, deed Bradley de gordel af die hij om het middel droeg en sneed hem in stukken. Vervolgens begon hij een paar vleugels op de schouders van zijn gezellin aan te brengen en maakte ze met stukjes leder vast. Tenslotte hielp hij haar het kleed aantrekken.

Zij slaakte een gillette van bewonderende verbazing toen zij eindelijk de eenvoudigheid van zijn plan begreep. Zonder echter gehoor te willen geven aan haar bedenkingen, verzocht Bradley haar om op haar beurt de vleugels aan zijn schouders te bevestigen en hem het tweede kleed over te steken.

De fijne vingers van zijn gezellin legden zonder aarzelen de knopen, en toen Bradley oordeelde dat hun vermomming zo volmaakt mogelijk was, hesen zij zich beiden op het dak. Hun uiterlijk leek vrij goed op dat der echte Wieroos, want de nacht hielp hen om te verdoezelen wat er aan hun wonderlijke opschik misschien nog kon ontbreken.

Onder zijn kleed droeg Bradley zijn revolver, terwijl de jonge vrouw de dolk bij zich had die zij aan de Wieroo met het rode kleed had ontnomen.

Zij aan zij stapten zij langzaam voort naar het noorden van de stad. Wieros fladderden om hen heen zonder zich om die voorbijgangers te bekommeren. Uit de tempel stegen snijdende kreten op en hier en daar hoorde men geroep.

- De moordenaars zijn op jacht, mompelde het meisje. Waarschijnlijk zijn ze zelfs bezig met de nieuwe aanvoerder te kiezen. Dit is voor ons een onverhoopte gelegenheid, want aldus hebben wij de kans dat hun op dit ogenblik de tijd ontbreekt om ons op te sporen. Zij weten dat wij noch de stad noch, wat meer is, het eiland kunnen verlaten. En dat is ook mijn mening.

Bradley klapte ongeduldig met de lippen.

- Als er een middel is, zullen wij het vinden! antwoordde hij.

- Er is er geen!

Bradley zei niets en zwijgend zetten zij hun weg voort. Het scheen hun weldra toe dat zij bij een plaats kwamen waar de huizen verder van elkaar afstonden.

- Wij moeten de grens van de stad naderen, sprak Bradley.

Zij drukte hem krampachtig de vingers. Hij voelde haar zodanig sidderen dat hij haar als antwoord de hand omknelde en ze in de zijne bleef houden. Aldus bereikten zij het dak van het laatste huis.

## ELFDE HOOFDSTUK

Af en toe waren zij verplicht stil te houden wanneer de afstand van het ene dak naar het andere te groot was om hem te overschrijden. Dan gingen zij op het terras zitten tot zij alleen waren om af te dalen in de enge steegjes welke de huizenblokken van elkaar scheidde, daar een Wieroo stellig verwonderd zou geweest zijn, bij het zien dat zijn rasgenoten zich niet van hun vleugels konden bedienen.

Aan het uiteinde der stad gekomen, keken zij om zich heen. Op enige afstand fladderde een Wieroo, terwijl twee anderen zich naast een naburige deur ophiielden. Bradley had veel spijt dat de vleugels die hun op de rug hingen niet door vlees en spieren met hun lichaam verbonden waren, in plaats van slechts door stukjes leder te worden vastgehouden.

Zij gingen achteloos op de rand van het dak zitten en begonnen met een onverschillig uiterlijk te keuvelen, terwijl hun hart met felle slagen in hun borst hamerde.

Het was ruim een uur later toen de doortocht hun eindelijk vrij

scheen en er geen Wieroo meer in de omtrek te bespeuren was.

- Vooruit nu! fluisterde Bradley.

Zij hadden een ijzeren ladder op het oog gekregen, die langs dit huis naar beneden voerde, langs de buitenzijde van de stad. Die ladder werd waarschijnlijk weinig gebruikt, want de treden waren verroest en Bradley vreesde zelfs een ogenblik dat zij hun gewicht niet zouden kunnen dragen hebben.

De afdaling ging echter vlug en een ogenblik later was Bradley met het meisje buiten de stad.

Zij staken een kleine open plaats over en verhaastten de stap om het dichtstbijgelegen bos te bereiken. Zij waren er zich zeer goed van bewust dat een Wieroo, die hun bij ongeluk zou gezien hebben, veel moeite zou gehad hebben om hen onder de beschutting der bomen te volgen.

Gans de nacht stapten zij voort, de loop van de rivier naar haar oorsprong volgend, en bij het krieken van de dag gunden zij zich een korte rust in een kreupelbosje naast de waterloop.

Tijdens hun snelle mars hadden zij geen enkele maal de kreet van een vleesetend dier gehoord, en hoewel talrijke dieren bij hun nadering verschrikt op de vlucht geslagen waren, werden zij geen enkele maal door de wilde dieren bedreigd.

Toen Bradley zijn verwondering uitdrukte over de afwezigheid van de monsters die integendeel in het overige gedeelte van Caspak zo talrijk zijn, verklaarde het meisje hem hoe de oude legenden de reden hiervan opgeven:

- Wanneer de Wieroo's hun vleugels hadden ontwikkeld, weken zij uit naar dit eiland, zoals ik u verteld heb, om te ontsnappen aan de opstand van al de andere rassen van Caspak, die hun vreselijk juk niet langer meer konden dragen. Zij vonden dit eiland zonder enig dierlijk leven, behalve dan enkele kruipdieren langs de kusten. Daar de Wieroo's wol nodig hadden om zich te kleden en dieren om zich te voeden, haalden zij uit Caspak de soorten weg die hun het best geschikt leken. Deze dieren leven hier nu in wilde staat, maar de Wieroo's maken er dikwijls jacht op.

- En dat zullen wij ook doen, verklaarde Bradley vrolijk.

De eerste dag brachten zij door in hun schuilplaats en voedden zich uitsluitend met bessen en met de weinige levensmiddelen die Bradley uit het gele huis had meegebracht.

De volgende nacht zetten zij hun tocht voort om slechts bij zonsopgang stil te houden aan de voet van heuvels waar de rivier in een nauwe bergengte voortliep.

Op die plaats was de waterloop nog slechts een heldere beek met



ijskoud water, waarin het krioelde van vissen die vrij goed op florellen leken hoewel zij merkkelijk dikker waren.

Bradley had besloten steeds de rivier te blijven volgen om niet verloren te lopen. Aldus bereikten zij een plaats waar de bergengte breder werd, tussen twee hoge muren, niet ver van een bos waarvan de bomen met donker en dicht gebladerte begroeid waren.

Daar hielden zij stil, want zij waren aan de oorsprong van de beek gekomen; verscheidene kleine waterlopen vloeiden daar samen in het middelpunt van een amphitheater, te midden van de heuvels, en vormden er een kristalhelder meer waarvan de bodem duidelijk zichtbaar was, zo doorschijnend was het water.



's Anderendaags, bij zonsopgang, stelden de twee jongelui vast dat de plaats waar zij zich bevonden een ideale schuilplaats vormde, waar zij ongetwijfeld gedurende lange tijd aan de opsporingen der Wieroos konden ontsnappen en waar anderzijds de vliegende mensen hen moeilijk bij verrassing konden overvallen; zij konden immers gemakkelijk de wijk nemen in de bossen, waar hun vijanden van de kostbare hulp van hun vleugels beroofd waren.

Gedurende drie dagen bleven zij in dit schuiloord zonder te trachten de omgeving te onderzoeken. De vierde dag verklaarde Bradley dat hij de heuvels wilde beklimmen om te zien wat er zich aan de overzijde bevond.

- Co-Tan, zei hij tot het meisje, u zal tijdens mijn afwezigheid hier blijven, daar ik niet weet of ik geen onoverkomenlijke gevaren tegemoet ga.

- Neen, sprak zij. Ik heb tot hier toe uw lot gedeeld, ik wil voortgaan met hetzelfde te doen. Trouwens, wie weet of deze

plaats, zonder u, niet gevaarlijker is voor mij dan een andere waar de gevaren groter zijn, maar waar u mij beschermt?

Co-Tan drong zo lang aan dat hij eindelijk toegaf. Zij drongen het bos binnen en begaven zich naar het noorden.

Zij hadden nog slechts een korte afstand afgelegd toen het bos minder dicht werd en op enige afstand ontwaarden zij de zee die in de zon glinsterde.

Het strand begon op tweehonderd meter van de voet van de berg waarop zij stonden en op die afstand was de grond kaal zonder een enkele boom.

Onder de plannen welke de vruchtbare verbeelding van Bradley beraamd had, had hij ook besloten een vlot te bouwen aan boord waarvan hij hoopte de oevers van Caspak te bereiken. Groot was echter zijn ontgoocheling toen hij de afstand beschouwde die het bos van de zee scheidde, want in dat geval zouden zij hun geïmproviseerd vaartuig, waarvan het gewicht aanzienlijk zou zijn, tot aan de rand van het water moeten dragen.

- Als er toch maar bomen aan de oever van de zee stonden! gromde Bradley.

- Er zijn er geen! sprak Co-Tan. Bovendien, hoe zouden wij Caspak kunnen bereiken? U weet toch dat de klippen het eiland ongenaakbaar maken!

- Wij hadden het ten minste kunnen beproeven, zei Bradley.

- Waartoe zou het dienen? Wij zijn door een echt wonder aan de dood ontsnapt. Wij hebben hier voedsel, water en rust gevonden, en wij zijn hier allebei. Wat zouden wij te Caspak meer hebben?

- Maar ik dacht dat u naar uw land wilde terugkeren! riep Bradley uit.

Zij sloeg de ogen neer en bloosde hevig.

- Ongetwijfeld, antwoordde zij eindelijk, maar ik geloof dat ik hier gelukkig zal zijn. En elders zou ik het moeilijk nog meer kunnen zijn.

Bradley voelde zijn hart van vreugde opspringen. Zij had gezegd: « Wij zijn hier allebei. » Deze woorden weerklonken nog steeds in zijn oren.

Hij wendde zich naar haar toe en keek haar aan, terwijl zij, kleurend van verlegenheid, de ogen afwendde. Het was hem alsof hij Co-Tan voor de eerste maal zag.

De omstandigheden hadden hen bij elkaar gebracht, de gevaren welke zij samen hadden getrotseerd, hadden op Bradley natuurlijk een diepe indruk gemaakt. Hij was tenslotte het meisje als een deelgenote van zijn avonturen gaan beschouwen.

Uithoudingsvermogen, rechtschapenheid, vertrouwen, zijn eigenschappen die een man verwacht bij een andere aan te treffen en hij begreep dat hij onbewust tegenover haar de houding had aangenomen welke hij jegens een van zijn makkers zou gehad hebben.

En toch was er een verschil. Co-Tan was geen jonge man; zij was het bevalligste meisje dat Bradley ooit ontmoet had, en hij herinnerde zich nu de vreemde gewaarwording die hem bevangen had en de zonderlinge smart die zich van hem had meester gemaakt toen zij hem van An-Tak gesproken had.

Langzaam keerden zij naar hun schuilplaats terug.

De dagen vergleden. Bradley vervaardigde zich een boog en pijlen om te jagen, ten einde zich voedsel voor hun beiden te kunnen verschaffen zonder de rest van zijn munitie te verspillen. Hij vlocht een hengel, voorzag hem van een visgraat en viste met dit toestel van eigen uitvinding.

Intussen plukte Co-Tan vruchten en braadde vlees en vis in een kleine haard die zij eigenhandig gebouwd had. Zij looide de huid van de dieren die hij joeg en maakte sandalen. Vervolgens naaide zij een tuniek van pelsen en gaf ze aan Bradley, daar zijn klederen in lompen vielen.

Zij bleef altijd dezelfde, rustig, vrolijk, bedrijvig; doch bijwijlen overviel haar een vreemde droefheid; dan bleef zij bedrukt aan de voeten van haar gezelschap zitten, terwijl tranen in stilte over haar wangen vloeiden.

Bradley begreep dat zij aan An-Tak dacht en een smartelijke bitterheid vervulde hem.

Op de flank van een der heuvels had Bradley een grot ontdekt en ze derwijze ingericht dat ze hun tot schuilplaats tijdens de regens kon dienen.

Hij had er bedden van kruiden in geplaatst, een primitieve tafel en een kleine haard, met een voorraad gedroogd vlees, voor het geval dat er Wieros in het zicht zouden komen. Hij droeg er eveneens zorg voor dit schuiloord te verbergen achter behendig geplaatste doornstruiken.

Voortdurend zon hij op een middel om het eiland te verlaten en er ging bijna geen dag voorbij dat hij zich niet op de top van de berg begaf om de zee te bezien, waarachter zich, heel ver, het land uitstreekte waar hij zijn gezellen verloren had.

Co-Tan vergezelde hem altijd en bespiedde zijn droefgeestig uiterlijk, terwijl haar eigen gelaat een treurige uitdrukking aannam.

- U is niet gelukkig! zei zij hem op zekere dag al zuchtend.
- Ik zou mijn kameraden willen terugvinden, antwoordde Bradley. Ik vraag mij af wat er wel met hen gebeurd kan zijn sedert mijn oplichting.
- Ik wens uw geluk, sprak zij eenvoudig, maar ik zou mij zeer eenzaam voelen indien u moest vertrekken en mij hier alleen achterlaten.

Hij legde zijn hand op de schouder van Co-Tan:

- Dat zal ik nooit doen, kindlief, zei hij. Als u niet met mij kan vertrekken, vertrek ik niet. Als een van ons beiden alleen moet vertrekken, zal u het zijn.

Een stralende glimlach verhelderde het gelaat van het meisje.

- In dit geval, sprak zij, zullen wij nooit van elkaar scheiden, want ik zal u nooit verlaten zo lang ik leef.

Hij keek haar verstomd aan. Was zij oprecht? Het was moeilijk er aan te twifelen, gezien haar vurige blik en haar hijgende boezem die van haar diepe ontroering getuigden.

Maar dan?

- Wie is An-Tak? vroeg hij.
- Mijn broeder, antwoordde zij. Waarom?

Hij bleef een lang ogenblik zwijgen en voelde de vreugde hem overstromen. Maar meer nog dan vroeger misschien voelde hij dat hij niets zeggen moest van de gevoelens die hem beroerden. Toch deed hij iets dat hij nog nooit gedurfd had: hij nam haar in zijn armen en drukte haar een kus op het voorhoofd.

- Tot op de dag waarop u An-Tak zal terugvinden, sprak hij met bewogen stem, zal ik uw broeder zijn.

Zij maakte zich plotseling los.

- Ik heb reeds een broeder, zei zij, en ik wil er geen andere!

## TWAALFDE HOOFDSTUK

De dagen volgden op de dagen, de weken werden maanden en de maanden volgden elkaar op in een lange rij van vochtige en stikhete dagen en van schroeiende en klamme nachten.

Nooit hadden de vluchtelingen overdag een Wieroo gehoord, hoewel zij soms 's nachts het akelig geklepper van hun vleugels vernamen.

Iedere dag was gelijkvormig aan de voorgaande. 's Morgens sprong Bradley in het koude water van het meer en weldra volgde het meisje zijn voorbeeld. In het midden was het meer diep genoeg om er te zwemmen en Bradley leerde de zwemkunst aan Co-Tan - zij was waarschijnlijk het eerste menselijk schepsel van Caspak die geleerd had zich boven water te houden. Hoe zouden de bewoners van het eiland zich immers gewaagd hebben in de noodlottige wateren die krioelden van vreselijke monsters?

Daarna bereidde Co-Tan de maaltijd, terwijl Bradley zich met zorg schoor. Nooit verzuimde hij deze lichaamsverzorging welke de nieuwsgierigheid van het meisje ten zeerste gaande maakte, daar de Galu-mannen geen baard hebben.

Als het nodig was ging Bradley na het ontbijt op jacht. Zoniet hield hij zich bezig met de grot te verbeteren, zijn wapens te volmaken, zijn kennis van de taal der jonge vrouw te verdiepen en, bij wijze van verstrooiing haar Engels te leren spreken en schrijven.

Hij had haar al zijn avonturen verteld; hij had haar zo goed mogelijk verklaard wat zijn land was, zijn gewoonten en zijn wetten welke volkomen verschilden van die van Caspak, de Europese beschaving en de manier waarop de mensen er onder elkaar leefden.

Hij vond in Co-Tan een geestdriftige toehoorder, en nimmer werd zij het moe hem die geschiedenissen te horen verhalen van een wereld waarvan zij geen flauw begrip had.

Bradley ging voort met ontvluchtingspogingen te bedenken, maar zijn geloof verminderde iedere dag, want hij gaf zich meer en meer rekenschap van de onoverwinnelijke hinderpalen die vóór hem oprezen.

Op zekere dag eindelijk, als een bliksemschicht in een heldere hemel, kwam het onverwachte, dat voorgoed het kalme bestaan dat zij tot nog toe geleid hadden zou verstoren.

Op een morgen spoelde Bradley zich af bij het verlaten van het

meer, toen hij boven zijn hoofd het doffe geluid der vleugels van een Wieroo hoorde.

Hij hief de ogen op en bemerkte een vliegende mens in een wit kleed, die concentrische kringen om hem heen beschreef.

Bradley begreep dat hij ontdekt was, want de vliegende mens daalde lager om zich te vergewissen dat hij zich niet vergist had. Hij verhief zich trouwens onmiddellijk opnieuw in de lucht en verwijderde zich in de richting van de stad.

Gedurende twee dagen leefden Bradley en zijn gezellin in een voortdurende vrees en zij wachtten met angst het ogenblik af waarop de mensenjagers op hen zouden afkomen.

De derde morgen hoorden zij een geklapwiek dat hun de nadering van de Wieroos meldde. De twee jongelui begaven zich dadelijk naar de zoom van het bos en ontwaarden vijf in het rood gehulde gestalten, die in spiraalvorm in het klein amphitheater neerdaalden.

De nieuw aangekomenen deden zelfs geen poging om zich te verbergen, daar zij van te voren zeker waren zich zonder moeite van de beide vluchtelingen meester te kunnen maken.

Volgens het plan dat zij herhaaldelijk besproken hadden sedert de verschijning van de eerste Wieroo, trokken Bradley en de jonge vrouw zich langzaam in het bos terug.

De Wieroos hadden hen gezien en rukten in hun richting op, terwijl zij hen met luider stem aanmaanden zich over te geven. Zij kregen geen antwoord.

Bradley ging langzaam achteruit en liet de jagers hem steeds dichterbij naderen. Plotseling beschreef hij een grote kring en naderde de open plek, tot grote voldoening van de Wieroos, die hem nu gemakkelijker konden volgen in afwachting van het ogenblik waarop zij uit het kreupelhout zouden te voorschijn treden en zich van hun vleugels zouden kunnen bedienen.

Zij hadden zich in een halve cirkel opgesteld, met de onmiskenbare bedoeling hun beide prooien elke terugtocht af te snijden. Ieder Wieroo kwam vooruit, een blank mes in de hand, het gezicht strak en zonder uitdrukking.

Toen opende Bradley het vuur. Drie kogels vlogen weg nadat hij zorgvuldig gemikt had, daar het reeds lang geleden was dat hij nog van zijn wapen gebruik had gemaakt.

Elke kogel velde een Wieroo neer en slechts twee bleven er over, die wanhopig en radeloos schreeuwden en rondfladderden zonder te kunnen wegvliegen, wegens de onontwarbare takken die rondom hen oprezen.

Zij zetten het dus op een lopen. Doch wanneer een Wieroo loopt, doet een natuurlijke reflexbeweging hem de vleugels half openen, zodat hij gelijk met de grond schijnt voort te vliegen eerder dan te lopen. Zijn snelheid wordt er trouwens door vermeerderd, maar in de bossen hielden de lage takken de vluchtelingen in hun loop tegen. Bradley had dan ook geen moeite om hen in te halen, terwijl hij hen met het vuur van zijn revolver bedreigde en hen gebod zich over te geven.

- Zoals jullie daareven gezien hebben, riep hij hen toe, kan ik doden op afstand en wanneer ik wil! Dank zij mijn wapen kunnen jullie niet eens hopen mij te ontsnappen! De enige kans die jullie overblijft om het leven te behouden, is jullie aan mijn wil te onderwerpen! En nu genoeg gepraat! Verroert niet meer of ik dood jullie!

De Wieroos bleven staan en keerden hem het gezicht toe dat de ongerustheid niet eens vermocht te bezielen. Zij aarzelden nog een seconde en een van hen nam eindelijk een beslissing:

- Wat verlangt u van ons? vroeg hij met die effen en toonloze stem welke Bradley verafschuwde.

- Werpt jullie dolken weg! beval de Engelsman.

Nadat zij elkaar met een vluchtige blik geraadpleegd hadden, gehoorzaamden de twee vliegende mensen zonder een woord te spreken.

- Komt nu nader!

Een waanzinnig, fantastisch idee, een weliswaar gewaagd maar misschien toch uitvoerbaar plan was in Bradley's brein opgekomen. Zonder zich verder bezig te houden met het overwegen van de moeilijkheden welke de uitvoering van dit plan opleverde, liet de Ier zich door zijn inspiratie meeslepen.

- U heeft koorden gevlochten met lianen, niet waar Co-Tan? zei hij tot het meisje dat naast hem stond. Ga ze vlug halen!

Terwijl hij nog steeds de Wieroos onder de bedreiging van zijn revolver in bedwang hield, gebod Bradley toen aan Co-Tan het ene uiteinde van de koord stevig vast te maken aan de enkel van de eerste Wieroo en het andere uiteinde aan de enkel van de tweede.

De twee vliegende mensen toonden door hun houding dat die voorbereidselen hen ten zeerste verontrustten, maar zij durfden niet het minste protest laten horen.

- En gaat nu voort naar de open plek, zei Bradley, en denkt er aan dat ik op tien stappen achter jullie loop. Ik schiet onverbiddelijk op de eerste die tracht te vluchten en als

vergeldingsmaatregel zal ik ook de andere neerschieten!

Toen de twee vliegende mensen met gebogen hoofd en beteuterd uiterlijk bij het meer gekomen waren, gebod Bradley hen stil te houden.

- Dit meisje zal op de rug van een van jullie beiden klimmen, sprak hij, en ik zal op de rug van de andere gaan zitten. Zij is gewapend met een scherp mes en ik heb dit wapen dat, zoals jullie weten, op afstand doodt. Indien jullie tracht ongehoorzaam te zijn aan de bevelen die ik zal geven, zullen jullie allebei sterven. Ongetwijfeld zullen wij dan eveneens sterven, maar dat is voor ons van weinig belang. Indien daarentegen mijn bevelen gewillig uitgevoerd worden, beloof ik jullie terug vrij te laten zonder jullie enig leed te doen, wanneer jullie de taak zullen volbracht hebben die ik van jullie vraag.

- Wat moeten wij doen, meester? vroegen de Wieros op vreesachtige toon.

- Voert ons in de richting van het Westen, vliegt boven de Oceaan en zet ons af op de oever van Caspak. Dat is alles en aldus zullen jullie het leven vrijgekocht hebben. Afgesproken?

De Wieros schenen verrast er zo goedkoop van af te komen en aanvaardden zonder aarzelen. Doch Bradley oordeelde het raadzaam hun zijn bedreigingen te herhalen in geval van verraad van hunnentwege, daar hij weinig vertrouwen had in het woord van een Wieroo. In tegenstelling met de Galus, bij wie de veinzerij onbekend is, achten de vliegende mensen zich door geen enkele eed gebonden als zij de mogelijkheid zien er zich van te ontheffen. Toen hij oordeelde dat de Wieros ervan overtuigd waren dat zij, indien zij poogden hem te bedriegen, met een onmiddellijke dood gestraft zouden worden, onderzocht Bradley de stevigheid van de boeien die de gevangenen met elkaar verbonden. Vervolgens gebod hij Co-Tan plaats te nemen op de rug van de jongste, terwijl hij schrijlings op de sterkste vliegende mens ging zitten.

Daarop gaf hij aan het geïmproviseerde span teken om weg te vliegen.





Op het zware geklapwiek van hun krachtige vleugels verhieven de twee Wieroos zich langzaam in de lucht, beschreven een brede kring boven het amphitheater waar Bradley en zijn gezellin zovele dagen hadden doorgebracht en overtuigd geweest waren er de rest van hun bestaan te moeten doorbrengen. Daarna vlogen zij westwaarts en weldra zweefden zij boven de Oceaan.

De voornaamste zorg van Bradley bestond erin de horizon af te spieden om te zien of er geen andere Wieroos in de lucht verschenen. Het was inderdaad te duchten dat zijn gewillige slaven in dat geval de mogelijkheid tot ontsnappen zouden inzien en tegen zijn bevelen in opstand komen.

Gelukkig kruiste geen enkele vliegende mens hun weg en het zonderling gezelschap had geen enkel der andere gevaren te trotseren welke het stoutmoedige plan van de Ier hadden kunnen dwarsbomen: bij voorbeeld de vliegende kruipdieren die zo talrijk voorkomen in de zuidelijke streken van Caspak en die soms eveneens in het Noorden verschijnen.

Nu tekende het strand van het eiland zich in de verte af. Weldra zagen zij de weiden die zich aan de voet van het gebergte uitstrekten, vervolgens de springende benden van damherten en antilopen. Een reusachtige neushoorn proestte in het slijk.

Het onophoudend en wreed gerucht der grote roofdieren bereikte nu duidelijk Bradley's oren.

Het was Caspak! En toch deed dit eiland, met al zijn gevaren, met zijn primitieve wildheid, het hart van Bradley kloppen als een verloren vaderland dat men na een lange afwezigheid weervindt. Te Caspak had hij geleden, dikwijls had hij gedacht er het leven te verliezen, hij had smartelijk gewenst het eiland voor

goed te verlaten, maar het was daar waar hij zijn kameraden had achter gelaten, zijn vrienden, die evenals hij uit een vreemde wereld gekomen waren en daarom scheen Caspak hem als een weerglans van het verre Engeland.

Toen de Wieroos zacht op de grond neerstreken te midden van een grote weide, zetten de vluchtelingen voet aan land en Bradley meldde aan de beide dragers van rode klederen dat ze nu vrij waren.

Hij sneed hun boeien door en, met het geluidloze gegrinnik van hun bleke lippen, dat de officier steeds deed huiveren, ontplooiden de twee Wieroos hun vleugels en sloegen terug de weg naar hun akelige stad in.

Toen de vliegende mensen aan de horizon verdwenen waren, wendde Co-Tan zich tot Bradley:

- Waarom heeft u hun bevolen ons hier te brengen? zei ze met een licht verwijt in de stem. Wij zijn ten Westen van Caspak en bijgevolg zeer ver van mijn land verwijderd. Misschien zullen wij er nooit in slagen het te bereiken, want eerst zullen wij talrijke en onverbiddelijke vijanden te trotseren hebben, ongetwijfeld minder afschuwelijk doch even onmeedogend als de Wieroos, zonder de wilde dieren te vergeten van de wildernis die wij zullen te doorkruisen hebben!

- Zonder twijfel, antwoordde Bradley, maar ik heb eraan gedacht en indien ik aldus gehandeld heb, is het niet zonder reden. Vooreerst bestaan er twee Wieroo steden ten Oosten van hun eiland, en indien wij ze overvlogen hadden, zouden wij onmiddellijk aangevallen zijn door honderden van die schepsels, welke ons uiteindelijk zouden overwonnen hebben en aan wie wij niet hadden kunnen ontsnappen. Anderzijds moeten de vrienden die ik te Caspak heb achtergelaten, zich niet ver van de plaats bevinden waar de Wieroos ons hebben neergezet. Wij kunnen ons slechts op ongeveer twee dagreizen bevinden van het fort waarover ik u gesproken heb. Mijn plicht gebiedt mij hen op te zoeken en als zij nog in leven zijn, zullen zij ons helpen naar Galu-land terug te keren.

- En u, wat zal u daarna doen? vroeg zij met bevende stem.

- Ik ben er in geslaagd uit Oo-oh te vluchten, zei Bradley. Ik heb dus het onmogelijke reeds eenmaal volbracht; ik hoop het een tweede maal te volbrengen door uit Caspak te ontvluchten.

Bij het uitspreken van deze woorden had hij zijn blik afgewend, zodat hij de bedroefde uitdrukking die over de trekken van de jonge vrouw gleed niet bemerkte. Toen hij de ogen weer op haar

vestigde, glimlachte zij opnieuw.

- Ik wil alles wat u wil, sprak zij eenvoudig.

Zij begonnen te marscheren langs de oever van de binnenzee en kozen zorgvuldig de plaatsen uit waar de weg het minst slecht was; zij bleven echter altijd in de nabijheid van het bos ten einde er zich desnoods in te verschuilen indien zij door een der monsters van Caspak werden aangevallen.

De voormiddag was reeds ver gevorderd, toen het meisje de arm van Bradley greep en hem een punt van de oever aanwees.

- Wat is dat? riep zij uit. Welk is dat vreemde kruipdier?

Bradley keek op zijn beurt in de richting die zij hem aanduidde. Zijn ogen spalkten wijd open van verbazing en, Co-Tan bij de pols vattend, trok hij haar mee in het struikgewas om er zich met haar te verbergen.

- Wat gebeurt er? vroeg zij.

- Het is inderdaad een kruipdier en een der afgrijselijkste monsters onder degene die de diepten van de Oceaan onveilig maken, antwoordde Bradley somber.

- En wat verder?

- Het is een onderzeeër!

Een uitdrukking van verwondering en begripen tekende zich af op het gelaat van Co-Tan:

- Ik herinner mij, riep zij uit. Het is het zonderlinge en vreselijke dier dat u mij beschreven heeft: het zwemt onder water en vervoert mensen in zijn maag!

- Ja, zei Bradley.

- Maar waarom verbergen wij ons dan? vroeg het meisje. U heeft mij gezegd dat die onderzeeër nu in de handen van uw vrienden was!

Inderdaad, men zal zich herinneren dat, toen Bradley het fort verlaten had om op ontdekkingstocht uit te gaan, de vijandelijke bemanning nog in de handen van zijn gezellen was.

- Sindsdien zijn vele maanden verlopen, zei hij nadenkend, en ik weet niet wat er intussen gebeurd kan zijn. Zij moesten reeds lang dit eiland verlaten hebben aan boord van dat vaartuig, want op het ogenblik van mijn oplichting door de Wieroos, hielden mijn makkers zich bezig met de nodige brandstof te zuiveren om de machines in werking te brengen. Ik begrijp niet waarom zij nog hier zijn en ik wil mij rekenschap geven van wat er gaande is, alvorens mijn aanwezigheid kenbaar te maken.

- Vreest u dan enig verraad? vroeg Co-Tan.

Bradley schudde het hoofd:

- Toen ik vertrokken ben, waren onze vijanden talrijker dan mijn kameraden, en de kerels van die soort zijn mij voldoende bekend om te weten dat met hen alles mogelijk is...

De beide jongelui gingen langzaam voort naar de oever, er zorg voor dragend steeds achter de struiken verborgen te blijven.

Eindelijk bleven zij staan, vrij dicht bij de plaats waar de duikboot voor anker lag, en bleven er op de loer liggen.

De patrijspoorten waren gesloten, er vertoonde zich geen enkel levend wezen. De onderzeeër scheen verlaten.

Na een half uur van vruchteloos wachten, besloot Bradley de duikboot te naderen en er het inwendige van te onderzoeken. Hij had zich reeds opgericht om dit besluit ten uitvoer te brengen, toen er opeens op enkele afstand stemmen opgingen die verwensingen uitbraakten.

Bradley leende het oor en onderscheidde enige ronkende vloeken. De stemmen kwamen niet uit de richting van de onderzeeër, maar van de oever. Bradley kroop in die richting voort en bemerkte een groep mannen die op het strand naderden.

## DE TIENDE HOOFDSTUK

Toen zag de Ier kommandant Ornar en zes van zijn mannen, tot aan de tanden gewapend, die een deerniswekkende groep, bestaande uit Olson, Brady, Sinclair, Wilson en Whitely, omringden.

Bradley was niet op de hoogte van de verdwijning van Bowen Tyler en miss La Rue. Hij wist niets af van het verraad der gevangenen, die het fort gebombardeerd hadden en getracht hadden alleen de vlucht te nemen aan boord van de onderzeeër, maar toch was hij slechts matig verwonderd bij het zicht van dit schouwspel.

De groep kwam langzaam vooruit en de gevangenen bogen onder het gewicht van zware bussen petroleum, terwijl Iver, een der Duitsers, hun ijver aanporde met onpartijdig uitgedeelde stokslagen.

Ornar sloot de groep en moedigde Iver aan terwijl hij lachte met het droevig uiterlijk van de Engelsen. Zijn handlangers stemden met deze spotternijen in.

Twee onder hen echter, Plessen en Hindle, hadden een bezorgde uitdrukking en stapten met gebogen hoofd voort.

Bradley voelde de verontwaardiging in zich opwellen bij het zien van het lot dat zijn makkers ten deel was gevallen. In de korte tijdspanne die verliep vóór de aankomst van de groep, zette hij vlug een stoutmoedig en onvoorzien plan op touw evenals al diegene welke uit het vindingrijk brein van de Ier ontsproten.

Hij trok het meisje tot zich:

- Ik wil die ellendelingen tot de laatste man uitroeien, fluisterde hij. Misschien zal ik gekwetst worden... Laat u in ieder geval niet zien. Bewaar al uw koelbloedigheid en laat u niet levend gevangen nemen. Zij zijn even wreed, maar laffer en gemener dan de Wieros!

Co-Tan, doodsbleek, drukte zich tegen zijn hart.

- Als het moet, ga dan, sprak zij met vastberaden stem, maar als u sterft zal ik ook sterven, want ik kan niet leven zonder u.

Hij keek haar recht in de ogen.

- O, zei hij, wat een dwaas ben ik geweest! Ik ook begrijp nu dat ik mijn bestaan zonder u niet zou kunnen ontzetten, kindlief!

En hij omvatte haar en omhelsde haar teder.

- Tot weerziens! sprak hij. Vrees niets!

Hij maakte zich uit de armen van Co-Tan los en wierp nog een

blik op de colonne die hem nu reeds ver voorbij was.

Toen glipte hij lenig en geluidloos de wildernis in.

Plotseling voelde Ornar een arm die hem bij de nek vatte, terwijl hem terzelfder tijd de revolver uit de hand gerukt werd.

Hij slaakte een angstige alarmkreet en toen zijn mannen de ogen naar hem wendden, bemerkten zij een harig schepsel, gekleed als een wilde en die hun aanvoerder stevig vasthield, terwijl hij met een dreigend uiterlijk een revolver zwaaide.

- Werpt uw wapens weg ! riep de onbekende met krachtige stem. Werpt ze aanstonds weg of ik jaag onmiddellijk een kogel in de schedel van deze schurk!

De verraders aarzelden, bezagen afwisselend Ornar en Iver, zijn helper, en wachtten de bevelen van hun oversten af.

- Het is Bradley, ik herken hem nu! schreeuwde Iver plotseling. Hij is alleen! Werpt u op hem en ontwapent hem!

- Kun je begrijpen! Doe het zelf! gromde Plesser.

Bij deze woorden sloop Hindle naast zijn makker en fluisterde hem enkele woorden toe, waarop deze met een teken van instemming beantwoordde.

Opeens bukte kommandant Ornar zich onverhoeds, greep de arm van Bradley tussen zijn beide handen en hief hem op.

- En nu er op los! riep hij uit. Maakt u van hem meester!

Iver en de anderen wierpen zich op Bradley die zich vruchteloos verzette, doch Plesser en Hindle bleven op de achtergrond bij de gevangenen.

Plesser boog zich voorover en fluisterde snel:

- Neemt uw kans waar, vrienden, zei hij. Werpt u op Hindle en op mij, ontnemt ons onze wapens; wij zullen slechts voor de vorm tegenstand bieden!

Olson en Brady lieten het zich geen tweemaal zeggen. Zij kenden voldoende de brutaliteit van de behandeling die kommandant Ornar zijn mannen deed ondergaan, om te geloven aan de oprechtheid van de wraaklust welke de twee matrozen bezielde.

Het was hun ook niet onbekend dat Plesser en Hindle het voorwerp waren van een gans bijzondere kwaadwilligheid vanwege Iver, die trouwens door allen gehaat werd.

Zij aarzelden dus niet en stortten zich op de twee matrozen. In een oogwenk waren deze ontwapend. De Engelsen haastten zich onmiddellijk Bradley ter hulp te snellen. Het was echter reeds te laat.

Ornar hield de Ier stevig in bedwang, terwijl de bandieten hem verder neersloegen en zich gereed maakten hem om het leven te

brengen.



Reeds zwaaide Iver met zijn revolver, gereed om hem een kogel door het hoofd te jagen, toen er een pijl door de lucht floot, de zijde van de luitenant van de zeeschuimer doorboorde en hem op de grond neerwierp.

Verbaasd draaiden de matrozen het hoofd naar de jungle en ontwaarden de slanke gedaante van een jonge vrouw die rustig een nieuwe pijl in haar koker zocht.

Bradley had van dit ogenblik van verstomming gebruik gemaakt om zich met een ruk van zijn arm vrij te maken en Ornar met een vuistslag onder de kin te bedwelmen.

Intussen maakte een verwoed gevecht de Engelsen met de rest van de bemanning handgemeen.

Eerlijkheidshalve hielden Plessen en Hindle zich op een afstand en beperkten er zich toe hun gezellen aan te sporen van deze gelegenheid gebruik te maken om eens en voor goed het ondragelijke juk van hun kommandant af te schudden door zich aan de Engelsen over te geven. Heinz en Klatz, waarschijnlijk door hun aansporingen beïnvloed, boden slechts een schijn van tegenstand bij de aanval van Bradley's matrozen. Dietz echter, een kinkel met een stierennek, schreeuwde als een bezetene en kende geen andere bezorgdheid dan de gevangene te vernietigen.

Met de bajonet vooruit stormde hij op Olson toe. Deze trotseerde de aanval van de matroos met de koude en wrede nauwkeurigheid van het gevecht met de Engelse bajonet. Hij bracht schijnstoten toe, vermeed en weerde de slagen af. Doch elk van zijn gebaren was een aanval. Een gevecht met de bajonet is stellig geen lust voor het oog. Het is geen spectaculair schouwspel zoals een tweegevecht met de degen, maar de geringste fout is noodlottig.

Eindelijk slaagde Olson er in het geweer met beide handen te grijpen, ontrukte het met een onverhoedse beweging aan zijn vijand, deed hem ronddraaien en maakte Dietz af met een kolfslag

die hem levenloos op de grond deed neerstorten.

Aldus van zijn tegenstander bevrijd, liep hij op zoek naar een nieuwe tegenstrever. Maar hij vond niemand meer om te bestrijden. Heinz en Klatz hadden hun wapens weggeworpen en staken de armen in de lucht, zich aldus zonder meer overgevend.

Ornar lag nog steeds uitgestrekt op de plaats waar hij gevallen was, terwijl Plesser en Hindle aan Bradley hun tevredenheid uitdrukten over de uitslag van de strijd.

- Wij konden niet langer de brutaliteit van de kommandant uitstaan, zei Plesser.

De andere matrozen keken Co-Tan aan, die langzaam naderde, haar boog gespannen, gereed om bij het geringste alarm te schieten.

Bradley wendde zich tot haar en stak de hand uit.

- Co-Tan, zei hij, laat uw boog zakken, dit zijn mijn vrienden, dus ook de uwe!

En zich tot de Engelsen richtend, hernam hij:

- Dit is Co-Tan, het Galu-meisje dat mij zoëven gered heeft van de slag die Iver mij meende toe te dienen. Maar ik ben haar nog veel meer verschuldigd!

De ruwe matrozen juichten het meisje toe.

Opeens werd aller aandacht getrokken door een vloed van scheldwoorden, uitgebraakt door Plesser. De matroos was Ornar genaderd, die zich moeizaam oprichtte. Het gezicht van Ornar was vertrokken door de angst ten overstaan van de dreigende houding van zijn vroegere zondenbok; zijn bevende lippen trachtten een hulpkreet uit te stoten, maar zijn ontroering was zo groot dat zijn stem in zijn keel bleef stikken:

- Jij hebt mij geslagen, lafaard! schreeuwde Plesser. Eenmaal, tweemaal, driemaal heb je mij geslagen! Jij bent het die mijn vriend gedood hebt! Jij hebt hem gek gemaakt en je slechte behandelingen hebben hem naar de zelfmoord gedreven. Mensen als jij verdienen geen greintje medelijden!

En alvorens Bradley en de anderen de tijd hadden tussenbeide te komen, drukte de man, razend van woede bij de herinnering aan de smadelijke beledigingen en mishandelingen welke de kommandant van de zeeroof plegende duikboot hem had doen ondergaan, op de spanveer van zijn geweer!

Vervolgens wierp hij zijn geweer naast het ontzielde lichaam en wendde zich tot Bradley:

- Houd mij aan! zei hij. Doe met mij wat u wil. Heel mijn leven werd ik bont en blauw geslagen en beledigd door mensen zoals



deze hier. Ik heb mij gewroken en heb de anderen gewroken. U kan mij doden als u wil, hier ben ik!

Olson ging naar de matroos toe, die nog sidderend de vuisten balde, en zei hem op zijn rustige toon:

- Je hebt recht op alle verzachtende omstandigheden. Geef mij de hand, kameraad!

En Olson stak zijn brede handpalm uit, welke de man, gans ontroerd, dankbaar en hartelijk greep.

En zich tot de groep matrozen richtend, voegde hij er aan toe:

- Van gans de bemanning van de duikboot, zijn jullie slechts met vier overlevenden. Indien jullie alle vier er in toestemt met ons mee te komen en trouw met onze groep mede te werken, zullen wij jullie graag aanvaarden. Zoniet... zullen wij u als gevangenen meevoeren.

- In orde, antwoordde Plessier. Nu de kommandant dood is, hebben jullie van ons niets meer te vrezen:

- En jullie? vroeg Bradley, zich tot de rest der bemanning van de duikboot wendend.

Hindle ging dadelijk akkoord. Wat Heinz en Klatz aangaat, een ogenblik keken zij elkaar besluiteloos aan; doch toen zij bemerkten dat hun beide makkers zich reeds van hen afwendden en zich vastberaden aan de zijde van de Engelsen schaarden, beloofden zij op hun beurt gehoorzaamheid.

Aan boord vertelde Bradley aan zijn gezellen de buitengewone avonturen die hij beleefd had sedert de nacht van 14 September, toen hij op zulke geheimzinnige manier verdwenen was uit het kamp dat op de hoogvlakte was opgeslagen.

Terzelfder tijd vernam hij voor het eerst dat men sedert nog veel langere tijd zonder nieuws was van Bowen Tyler en miss La Rue en dat alle nasporingen niet vermocht hadden enig spoor van de twee jongelieden te ontdekken.

Olson vertelde dat de zeerovers teruggekomen waren en hun buiten het fort een hinderlaag hadden gelegd; hij zei hem hoe zij in hun handen gevallen waren en hoe Ornar hen gedwongen had te werken aan het raffineren van de petroleum en daarna aan het herstellen van de onderzeeër.

Van zijn kant verhaalde Plessier hem vlug de avonturen van de bemanning onder het bevel van die tyran, sedert zij Caspak verscheidene maanden geleden verlaten hadden.

Toen zij eenmaal in volle zee gekomen waren, hadden zij gepoogd enkele schepen te praaien, die hen met kanonschoten hadden geantwoord. Vervolgens hadden zij hun richting verloren en ten

slotte, toen de petroleumvoorraden verbruikt en de bunkers met brandstoffen bijna ledig waren, had kommandant Ornar hen gedwongen de steven terug te wenden naar het geheimzinnige eiland dat hij, enkele tijd te voren, gemeend had voorgoed te hebben verlaten.

Toen was het, nadat zij de stroom weer waren opgevaren en de binnenzee bereikt hadden, dat de hoofdman van de zeerovers besloten had zich van de Engelsen meester te maken om met hun hulp de bewerkingen van het raffineren van de petroleum te bespoedigen.

- Nu, zei Bradley, komt het er op aan een actieplan op te stellen. Naar wat jij ons zegt, Plesser, en ik geloof je, heeft onze duikboot nu levensmiddelen, drinkbaar water en brandstoffen voor een maand. Wij hebben een bemanning van tien koppen, wat ruimschoots voldoende is. Maar er blijft ons een laatste en droevige plicht te vervullen: het opzoeken van miss La Rue en M. Tyler.

Hij zweeg een ogenblik en ging dan verder:

- Ik zeg dat het hier gaat om een droeve plicht; wij kennen de vreselijke levensomstandigheden van Caspak en daarom weten wij allen hoe weinig kans wij hebben om ze terug te vinden. Wij moeten echter het onmogelijke beproeven. Wij zullen langs de ganse kust van de binnenzee varen en met regelmatige tussenpozen kanonschoten afvuren. Wanneer wij daarna vertrekken, zullen wij het tenminste doen met de algehele overtuiging dat wij alles gedaan hebben wat menselijkerwijze gesproken mogelijk was om de verlorenen terug te vinden.

De ganse bemanning beaamde de mening van Bradley en geen enkele stem ging op tegen dit plan, dat hun allen de zekerheid gaf hun plicht volledig te hebben vervuld alvorens Caspak voor altijd te verlaten.

## VEERTIENDE HOOFDSTUK

De duikboot kruiste langzaam langs de kusten en vuurde af en toe een kanonschot af. Dikwijls hield ze stil en onophoudelijk dwaalden de angstige blikken van de uitkijzers langs de oever en spitsten zij het oor in de hoop enig signaal op te vangen als antwoord op de kanonschoten.

Laat in de namiddag van de eerste dag bemerkten de mannen een talrijke bende Ban-lu-krijgers. Doch toen het vaartuig de oever naderde en de wilden zagen dat er menselijke wezens op de rug van dit vreemde zeemonster stonden, sloegen zij verschrikt op de vlucht alvorens Bradley de tijd had ze aan te roepen.

Die nacht wierpen zij het anker bij de monding van een warme stroom, waarvan de slijkerige wateren milliarden dierlijke cellen vervoerden, die daar hun lange reis naar « begin » aanvingen, reis welke misschien één onder hen op miljoen tot het einde zou voortzetten.

De tweede dag was de eentonige herhaling van de eerste. De onderzeeër voer zeer langzaam vooruit en hield dikwijls stil. Tijdens een van deze oponthouden ontscheepten de mannen om op jacht te gaan in het land der Kro-lus. Zij werden er aangevallen door de mannelijke boogschutters met wie zij geen gesprek konden aanknopen.

Deze wilden waren inderdaad zo oorlogszuchtig dat het noodzakelijk was het vuur op hen te openen om te ontsnappen aan hun verwoede, gluiperige en voortdurende aanvallen.

Toen zij, met wild beladen, naar het schip terugkeerden, verklaarde Bradley droevig:

- Hoe zouden Tyler en miss La Rue het overleefd hebben indien zij in de handen van dergelijke mensen gevallen zijn?

Zij zetten echter hardnekkig hun hopeloze opsporingen voort en de derde dag, nadat zij langs de kust van een eilandje hadden gekruist, kwamen zij in het zicht van een zacht hellende heuvelketen die voortliep tot aan de zee, waar zij een hoog voorgebergte vormde.

Co-Tan en Bradley bevonden zich op dat ogenblik alleen op het dek en toen, nadat zij die kaap omzeild hadden, een nieuwe oever verscheen, slaakte het meisje een vreugdekreet, greep plotseling de hand van de Engelsman en drukte ze in de hare.

- O! riep zij uit. Het is de oever van Galu-land! Galu-land, mijn vaderland, dat ik meende nooit meer terug te zien!

- U is gelukkig er terug te keren, nietwaar Co-Tan? vroeg Bradley haar.

- O ja! antwoordde zij, en u zal met mij bij mijn volk gaan. Wij zullen leven onder de onzen en u zal een groot krijger zijn! Wanneer Jore sterft zal u het opperhoofd worden, want er is geen dapperder krijgsman dan u! U zal komen, nietwaar?

Bradley schudde droevig het hoofd.

- Onmogelijk, mijn kleine Co-Tan, antwoordde hij. Mijn land heeft mij nodig en ik ook, ik wil mijn vaderland terugzien. Misschien kom ik wel eens terug... U zal mij niet vergeten, Co-Tan?

Zij zag hem smartelijk aan:

- U gaat mij dus verlaten? vroeg zij met verstikte stem.

Hij boog zich voorover en trok haar van tranen bevochtigd gelaat tot zich:

- Neen, Co-Tan, sprak hij, ik zal u niet verlaten, want u zal met mij vertrekken! U zal naar mijn land komen en mijn vrouw worden! Zeg mij dat u het wil, mijn liefste Co-Tan!

Hij had geen ander antwoord nodig dan de vreugde welke in de ogen van het meisje schitterde, om te weten dat zij hem tot aan het uiteinde der wereld zou volgen indien hij zulks vroeg.

Op dat ogenblik betrad de kanonnier de brug van het vaartuig om het gewone kanonschot af te vuren en de beide jongelui werden uit de hoge hemel van hun nieuw geluk teruggevoerd naar het met littekens doorgroefde en door de zee omspoelde dek van de duikboot.

Een uur later voer het schip langs een kust van een bewonderenswaardige schoonheid. Een weide met een even dik grastapijt als dat van een grasperk in een park strekte zich minstens een mijl ver in het binnenland uit en bedekte de voet van een heuvel.

Toen werd de aandacht van Bradley gaande gemaakt door een aantal gestalten die de helling van de heuvel afdaalden. De onderzeeër stopte, terwijl de ganse bemanning op het dek bijeenkwam om het oog te houden op het troepje van de nieuw aangekomenen, die nu dwars door de weide naderden.

- Het zijn Galus! riep Co-Tan over van vreugde uit. Het zijn lieden van mijn volk! Laat mij met hen spreken, opdat zij niet denken dat wij komen om tegen hen te strijden. Laat mij ontschepen, zodat ik hen tegemoet kan gaan!

De voorsteven van de duikboot werd naar de kust gericht, maar juist toen Co-Tan aanstalten maakte om alleen te ontschepen,

greep Bradley haar bij de hand en trok haar achteruit:  
- Ik zal met u meegaan, Co-Tan, zei hij.



En beiden gingen de nieuw aangekomenen tegemoet.

De groep bestond uit een twintigtal krijgers die in een uitgespreide linie naderden, volgens de formatie welke bij het voetvolk « in waaiervorm » genoemd wordt. Bradley werd getroffen door de kunde waarvan deze formatie blijk gaf, vergeleken met de ordeloze methodes van de andere stammen waarmede hij in aanraking was geweest. Hij kon het niet nalaten dit mede te delen aan Co-Tan, welke deze lofspraak met genoeg aanhoorde.

- De Galu-krijgers trekken altijd op die manier ten strijde. De andere volkeren groeperen zich in gesloten gelederen, zodat zij slechts met moeite hun wapens kunnen hanteren, terwijl zij daarentegen een gemakkelijk doelwit voor onze pijlen vormen.  
- Heeft de ondervinding hen dan niets geleerd? vroeg Bradley.  
- Het schijnt van niet, want zij gaan steeds hardnekkig voort met dezelfde fouten te begaan. Daar onze krijgers zich echter op een enkele lijn verspreiden, kan de vijand slechts één van de onzen tegelijk treffen.

Terwijl zij aldus praatten, waren zij de Galus reeds vrij dicht genaderd.

Co-Tan boog zich naar Bradley:

- Wees vooral kalm, sprak zij. Kruis de armen om hun te tonen dat u geen vijandelijke bedoelingen heeft. Dan zullen zij ook niet trachten ons aan te vallen.

Bradley deed wat hem gevraagd was en met gekruiste armen bleven zij nu onbeweeglijk de komst van de soldaten afwachten.

Toen deze hen op minder dan vijftig meter genaderd waren, bleven zij op hun beurt staan en een van hen nam het woord:

- Wie zijn jullie en van waar komen jullie, vreemdelingen? riep hij met krachtige stem, doch zonder ruwheid, uit.

Co-Tan slaakte een vreugdekreet en snelde met wijd geopende

armen vooruit:

- O, Tan! riep zij uit, herken jij je kleine Co-Tan niet?



Ongelovig bleef de krijger een poosje roerloos staan; vervolgens liep hij op zijn beurt het meisje tegemoet en nam haar in zijn armen.

Bradley naderde de jonge vrouw en greep haar bij de pols,

- Wie is die man? vroeg hij met scherpe en dreigende stem.

Co-Tan keerde de Engelsman haar stralend gezicht toe en een plotse vrees versomberde haar gelaatstrekken ten overstaan van de woedende uitdrukking van de jonge man. Toch antwoordde zij met zachtheid:

- Het is mijn vader, Brad-lee!

Toen glimlachte Bradley, ietwat verlegen, naar de krijger die hem nieuwsgierig opnam.

- En wie is Brad-lee? vroeg Tan aan zijn dochter.

- Hij zal mijn levensgezel zijn, antwoordde Tan eenvoudig.

- Met welk recht?

Toen verhaalde zij hem bondig haar avonturen sedert zij door de Wieros was opgelicht, en zegde hem hoe Bradley haar het leven gered had en haar naar haar geboorte-eiland had teruggebracht.

- Ben je gelukkig met hem? vroeg de krijger haar nog op ernstige toon.

- Ja! zei Co-Tan.

Toen werd de aandacht van Bradley getrokken door twee gestalten die zich haastig naar het groepje der krijgers begaven. Van verre, op de groene hellingen van de heuvel, onderscheidde hij het witte kleet van een vrouw en de hoge gestalte van een man die haar bij de arm ondersteunde, terwijl zij over het groene gras voortsnelde.

Toen de jonge vrouw Co-Tan bemerkte, kwam zij op haar toe terwijl zij een vreugdekreet slaakte en begon haar met kussen te bedekken.

Intussen was de man Tan genaderd. Evenals Bradley was hij gekleed op de wijze van de krijgers die hem omringden, hoewel er toch een bijna onmerkbaar verschil bestond tussen hem en zijn gezellen. Bradley kon echter niet uitmaken of die schakering verband hield met de kleur van de huid die evenzeer getaand was bij de enen als bij de anderen, dan wel met een bijzondere manier van zich te houden en te kijken.

Ongetwijfeld had de vreemde man dezelfde indruk ten opzichte van Bradley, want hij stelde hem dadelijk de vraag:

- Van welk land ben jij?

Hoewel de man zich in de Galu-taal uitdrukte, meende Bradley een vreemde tongval te onderscheiden.

- Ik ben een Engelsman, antwoordde hij.

Een brede glimlach verhelderde toen het gelaat van de man die tot hem sprak en die hem nu de hand toestak.

- Mijn naam is Tom Billings, van Santa-Monica, in Californië, stelde hij zich voor. Ik heb reeds van u horen spreken en ik ben overgelukkig u nog in leven te vinden.

Bradley streek met de hand over zijn voorhoofd want hij meende te dromen:

- Toe nu, sprak hij met onzekere stem, ik heb nochtans altijd vast geloofd dat onze expeditie de enige was die ooit Caspak was binnengedrongen. Hoe komt het dat u hier is? Hoe is u hier gekomen?

Billings begon luidkeels te lachen:

- Ik ben doodgewoon uit de hemel gevallen!... Of liever, naar de aanduidingen van een handschrift dat Bowen Tyler aan de zee had toevertrouwd en dat op wonderbare wijze werd opgevist, ben ik per watervliegtuig naar hier gekomen om op zoek te gaan naar Tyler en zijn bemanning, terwijl een yacht, de *Toreador*, langs het eiland kruiste in afwachting van de uitslag van mijn opzoekingen. Hij wierp een blik op de jonge vrouw die naast hem stond en hernam met ontroerde stem:

- Mijn vliegtuig is op de grond te pletter gestort en ik heb talrijke avonturen beleefd die ik u, naar ik hoop, op een andere keer zal vertellen. Zoveel is zeker, dat ik Tyler en zijn jonge vrouw, miss La Rue, heb teruggevonden. Zij zijn terug naar Europa vertrokken, terwijl ik hier als gevangene achtergebleven ben!

Het gezicht van Bradley versomberde. De Galus waren dus toch niet met zulke vredelievende bedoelingen bezielde, vermits de ongelukkige jonge man gedwongen was in hun midden te blijven?

- Luister, zei hij hem vlug in het Engels, wij zijn hier met tien vastberaden mannen aan boord van een onderzeeër. Wij hebben wapens en zelfs een klein kanon. Het zal u volstrekt geen moeite kosten om met onze hulp te vluchten!

Billings keek hem aan terwijl hij zich geweld moest aandoen om niet te lachen:

- U kent mijn bewaker niet, zei hij, anders zou u niet denken dat ik zo gemakkelijk kan ontsnappen. Wacht een ogenblik, ik zal u voorstellen!

Hij wendde zich tot het meisje dat nu opgewekt met Co-Tan stond te praten:

- Ajor, sprak hij, laat mij toe je luitenant Bradley voor te stellen. Luitenant, dit is mijn woeste en onmeedogende bewaker: mevrouw Billings!

Bradley begon te schaterlachen terwijl hij stevig de hand van de jonge vrouw drukte. Daarna richtte hij zich tot Billings:

- U is niet zulk een goed soldaat als ik, zei hij, vermits u krijgsgevangen gemaakt werd, terwijl ik zelf een gevangene gemaakt heb: mevrouw Bradley, zei hij tot Co-Tan, ik stel u de heer Billings voor!

Ajor, die begreep wat er gebeurde, glimlachte teder tot Co-Tan:

- Zal je dan met hem naar zijn land vertrekken? vroeg zij aan het meisje, op Bradley wijzend.

Co-Tan antwoordde bevestigend.

- Zou je durven? vroeg Ajor vreesachtig. Maar je vader zal je voorzeker niet toelaten het eiland te verlaten, en in ieder geval zal Jore, mijn vader, het opperhoofd van de Galus, het je verbieden, zoals hij het mij verboden heeft, daar wij allebei cos-ata-lo zijn!

Co-Tan verbleekte en boog het hoofd.

- En toch, mompelde Ajor nog, hoe graag zou ik vertrekken en met eigen ogen al die vreemde en wonderbare landen zien waarover Tom mij zo dikwijls gesproken heeft!

Bradley boog zich naar de jonge vrouw:

- Spreek een woord, een enkel, en u kan met ons vertrekken in



de duikboot!

Op zijn beurt vroeg Billings aan zijn vrouw of zij met deze ontvluchting zou instemmen. Lange tijd aarzelde zij en antwoordde slechts met tegenzin:

- Ongetwijfeld zal ik vertrekken als u het volstrekt wil, maar je weet, Tom, indien Jore er in slaagt ons het vluchten te beletten, zal je die poging met je leven betalen, evenals de echtgenoot van Co-Tan. Noch zijn liefde voor mij noch zijn bewondering voor jou zullen je van die straf redden!

Bradley bemerkte dat de jonge vrouw vrij goed Engels sprak, met dezelfde bevallige tongval als Co-Tan.

- Onder een of ander voorwendsel zouden wij u gemakkelijk aan boord van de duikboot kunnen doen komen, en wij zouden van de gelegenheid gebruik maken om te duiken en te vluchten. Zij zullen ons niet kunnen tegenhouden en wij zullen niet verplicht zijn op hen te schieten om te ontsnappen. Wat zegt u ervan?

Billings schudde het hoofd.

- Hoe graag ik ook de vrijheid zou terugvinden, toch weet ik niet of ik de moed zal hebben aldus te handelen, zei hij. Jore en Tan zijn dappere krijgers en zullen mij voor een ondankbare aanzien. Nochtans, moeten wij werkelijk de rest van ons leven hier doorbrengen, terwijl er in het overige van de wereld zoveel te doen is?

## VIJFTIENDE HOOFDSTUK

Tan was nu de groep van de jonge lieden genaderd en stuurde Bradley het woord toe:

- Vreemdeling, ben jij dan de man met wie mijn zoon An-Tak de gevangenschap gedeeld heeft in de kerkers van de Wieroos?
- Inderdaad! antwoordde Bradley verbaasd. Maar hoe kan u weten?...

Een grote ontroering had zich meester gemaakt van de krijger, die Bradley tegen zijn hart drukte.

- Dus, vreemdeling, heb ik het aan jou te danken dat ik mijn dochter terugzie, maar het is eveneens door jou dat mijn enige zoon aan een vreselijk lot ontsnapt is! Mijn leven en dat van mijn volk zouden niet volstaan om je voor zoveel weldaden te danken!
- Welhoe? riep Bradley, eveneens ontroerd, uit. Is An-Tak er in geslaagd te ontsnappen?

- Kom met mij mee naar ons dorp, zei de aanvoerder glimlachend. Daar zal je iemand zien die zeer gelukkig zal zijn u zelf zijn grote dankbaarheid uit te drukken!

Bradley stond op het punt hem te volgen, maar hij herinnerde zich zijn mannen en sprak:

- Goed, ik volg je, Tan, maar laat mij toe mijn gevolg te waarschuwen.

En onder de verwonderde blikken van de Galu-krijgers liep hij naar de plaats waar de romp van de onderzeeër even boven de grauwe wateren uitstak. Hij riep Olson, die hem hielp zich op het bruggetje te hijsen. Hij hield een korte bespreking met zijn mannen en er werd beslist dat Olson en Plessier aan boord zouden blijven om het schip te bewaken, terwijl de rest van de bemanning Bradley en Billings naar het Galu-dorp zou vergezellen.

Bradley was voorzichtig. Hij had de oprechtheid en de eerlijkheid in de ogen van Tan gelezen, maar vroeg zich angstig af wat het opperhoofd zou zeggen als hij er op aandrong Ajor en Co-Tan mee te nemen. Hij achtte het dus raadzamer over een zekere macht te beschikken indien zijn verzoek de woede van de Galus gaande maakte.

In enkele uren bereikten zij het dorp, en in de voornaamste hut trof Bradley An-Tak aan. Weliswaar was deze nog zeer zwak, maar toch had hij reeds zichtbaar een gedeelte van zijn krachten teruggevonden.

De jonge man gaf blijk van een oprechte ontroering toen hij zijn oud-medegevangene terugzag, evenals zijn zuster die hij verloren gewaand had. Een prachtig feestmaal werd de bezoekers opgediend en An-Tak begon Bradley zijn avonturen te vertellen:

- Kort na uw vlucht ging het dak van de gevangenis opnieuw open, en het lichaam van een Galu-vrouw werd naast mij neergelaten. Die vrouw was door de Wieros ter dood veroordeeld omdat zij hardnekkig geweigerd had een van hen te trouwen; zij zou dezelfde kwellingen ondergaan die ik in die vervloekte gevangenis gekend had. Daar zij sterker was dan ik, hoewel het voedsel mij een weinig versterkt had, wees ik haar het mecanisme dat u ontdekt hadt en, na enig zoeken, slaagde zij erin het te doen werken.

» Ik durfde niet langer op u wachten, daar ik vreesde dat de Wieros reeds uw ontvluchting hadden opgemerkt. Wij vertrokken dus samen langs de ijzeren ladder, doch mijn gezellin zei mij dat de ongelukkige vrouwen die in de kelders van de Wieros waren opgesloten, gereed waren tot de opstand en dat zij, indien een wilskrachtige leider zich aan hun hoofd stelde, niet langer meer zouden aarzelen om het juk van die monsters af te schudden.

» Toen besloot ik mijn zuster, die ik dood waande, te wreken en liet mij in een van de kelders brengen, waar de Galu-vrouwen mij verzorgden en verborgen terwijl ik nieuwe krachten verzamelde.

» Toen vernam ik dat de aanvoerder van de Wieros gestorven was en dat al de inwoners van de stad in het Paleis bijeengekomen waren om een nieuwe koning te kiezen. Ik oordeelde dat het ogenblik gekomen was. Wij trokken van kelder tot kelder om de vrijheid terug te geven aan de ongelukkige vrouwen die er reeds zo lang opgesloten waren. Onze groep, die voortdurend aangroeide, begaf zich zwijgend naar het Paleis waar de verwensingen van de Wieros weerklonken.

» Wij hadden ons voorzien van fakkels en, nadat wij alle uitgangen zorgvuldig hadden gesloten, staken wij het vuur aan het Paleis waarin zich de monsters ophielden die zoveel misdaden bedreven hadden! »

Bij het uitspreken van deze woorden schitterden de ogen van An-Tak van een wild vuur en vermoeid legde hij het hoofd neer op het lederen kussen dat hem tot oorkussen diende. Daarna hernam hij:

- De enkele Wieros die aan de brand ontsnapten waren zodanig door vrees bevangen dat zij niet eens poogden zich te wreken op

het handvol vrouwen, aangevoerd door een stervende. Wij konden aldus de kust bereiken en dadelijk begonnen de vrouwen, naar mijn aanduidingen, een groot vlot te bouwen waarop ik met hen plaats nam.

» Ik zal het niet wagen u te vertellen hoe onze reis aan boord van dat ellendige vaartuig verliep. Wij stierven letterlijk van honger en dorst toen wij eindelijk aanlandden in de enige kreek die in ons land toegang geeft tot de volle zee, en die een geheim is, waarvan ik met mijn vader en het opperhoofd Jore de enige bewaarder ben.

» Eindelijk vond ik de mijnen terug. De Galus hebben besloten een grote expeditie uit te zenden om de laatste Wieroo-kolonies die nog op het eiland Oo-oh bestaan, te gaan vernietigen. Aldus zullen deze monsters voorgoed opgehouden hebben te leven! »

Met onvermengde vreugde had Bradley naar dit verhaal geluisterd. Hij achtte het ogenblik geschikt om de jonge man zijn plannen mee te delen, om zich aldus een nuttige bondgenoot te verwerven.

An-Tak beloofde hem zijn steun bij zijn vader en bevestigde hem zijn eeuwige vriendschap.

De volgende dag had de jonge Galu, zijn belofte getrouw, een lang onderhoud met zijn vader en Jore, en verkreeg eindelijk van de beide aanvoerders de toelating voor Ajor en Co-Tan om Caspak te verlaten.

- Ik heb nu mijn schuld betaald, zei An-Tak tot Bradley, toen hij hem het gunstige resultaat van zijn onderhandelingen meedeelde. Ik weet dat mijn zusters met u gelukkig zullen zijn, want er is voorzeker geen enkele Galu-krijger moediger geweest dan Tom Billings en luitenant Bradley!

\*

Na lange afscheidswensen, lichtte de bemanning, vermeerderd met de twee jonge vrouwen, het anker en zonk langzaam in zee.

Toen zij de Oceaan bereikt hadden, gaf Billings het bevel terug aan de oppervlakte te komen en verklaarde aan Bradley dat Tyler en zijn jonge vrouw slechts veertien dagen vroeger Galu-land hadden verlaten, en dat er veel kans bestond dat de « Toredor » zich nog in de wateren van de Stille Zuidzee ophield, niet ver van de onderaardse monding waarlangs de lauwe wateren van Caspak zich met die van de Oceaan komen mengen.

Er werd bijgevolg besloten dat er opnieuw een bestendige uitkijk

zou worden opgesteld en dat kanonschoten, met regelmatige tussenpozen afgevuurd, het yacht, indien het nog niet te ver verwijderd was, van de komst van de onderzeeër zou waarschuwen.

Twee dagen verliepen, zonder een spoor van de « Toreador » en Bradley begon reeds bezorgd te worden. Immers de petroleum die als brandstof voor de duikboot diende, was niet van uitstekende hoedanigheid, daar zij slechts met noodmiddelen geraffineerd was, en de fijne machinerieën van de onderzeeër schenen reeds op onrustwekkende manier vuil te worden.

Wat zou er gebeuren indien de duikboot onklaar geraakte in de verlaten wateren van de onmetelijke Stille Zuidzee? Bradley sidderde inwendig toen hij zich die beangstigende vraag stelde.

Op zekere avond eindelijk, in de schemering, bemerkte hij in de verte een licht en onmiddellijk werd een nieuw kanonschot gelost. Het laatste...

Het schip waarvan zij de lichten hadden bemerkt was geen ander dan de « Toreador » en een half uur later had, op het dek van het kleine yacht, een vrolijke bijeenkomst plaats, waarvan Billings noch Bradley hadden durven dromen.

Zij bevonden zich eindelijk allen bij elkaar, de leden van de dappere bemanning die het eerst te Caspak was aangeland, en zij die hun ter hulp waren gesneld.

Alleen ontbraken Tippet en James, die voor immer in het geheimzinnige land rustten, en Benson, de verrader, die zijn trouweloosheid met zijn leven betaald had.

Toen de eerste ontroering voorbij was, zei Tyler tot Bradley en Billings dat hij in de loop van de dag wel gemeend had kanonschoten te hebben gehoord, maar gedacht had zich te hebben vergist. Hij had echter de snelheid van het yacht doen vertragen en zo kwam het dat de onderzeeër het had kunnen inhalen.

Nooit zag men vrolijker bemanning dan die welke, aan boord van de « Toreador », enkele dagen later de zonnige wateren van Californië binnenvoer.

Drie jonge paren, wier verbintenis door de aalmoezenier van de « Toreador » plechtig was ingezegend, stonden op de voorsteven en aanschouwden met ontroering de Californische kust, die zich reeds in de verte aftekende.

Eindelijk deed het yacht zijn plechtige intrede in de haven van Santa-Monica en voor de eerste maal zetten Ajor en Co-Tan de voet op een land dat door geen enkel afschuwelijk monster werd

onveilig gemaakt, waar elke dag een vrolijke zon schitterde en waar de nachtmerries van Caspak even ongelooflijk als vreesaanjagend leken!...

\*

De Tyler's, de Billings' en de Bradley's hebben elkaar nooit meer verlaten. Zij verbleven enkele tijd te Santa-Monica; vervolgens maakte het heimwee zich van hen meester en, bijna zonder elkaar te hebben geraadpleegd, besloten zij naar Caspak terug te keren.

Zij werden er geestdriftig ontvangen door de Galus, die juist eens en voorgoed over de Wieros hadden gezegevierd en die zich voor het merendeel op het eiland Oo-oh hadden gevestigd, waar het zachter en herbergzamer was dan op het schrikwekkende Caspak.

Op hun beurt vestigden onze vrienden zich te Oo-oh en nog steeds brengen zij daar een deel van het jaar door, wanneer de zaken van Tyler en van Billings - nu de vennoten van Bradley - hen niet te Santa-Monica weerhouden.

EINDE.